Adam Kokesh

ÖZGÜRLÜK

Liber+

Adam Kokesh

Oz Gil Lit

Liber+

Liber Plus Yayınları **6** • ANCAP **1**
Yazar: **Adam Kokesh**
Çeviri: **Yeşim Tatlıhan Tuncel**
Özgün Adı: **Freedom!**
Kitabın Adı: **Özgürlük**
© 2016 **Liber Plus Yayınları**
© 2016 **Adam Kokesh**
T.C. Kültür Bakanlığı Sertifika No: **32424**

Basım Tarihi: **Mart 2016**

Yayın Yönetmeni: **Faruk Akhan**
Yayına Hazırlayan: **Adem Kurt**
Redaksiyon: **Bünyamin Aydın**
Kapak Tasarımı: **Mustafa Aslan**

Baskı-Cilt: **Mimoza Matbaacılık** Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Sertifika No: 33198)
Davutpaşa Cd. No: 123/3 Topkapı/İstanbul

Liber+
Mecidiyeköy Mh. Kervangeçmez Sk. No: 13/4 Şişli İstanbul
www.liberplus.com.tr info@liberplus.com.tr

Adam Kokesh

ÖZGÜRLÜK

Çeviren:
Yeşim Tatlıhan Tuncel

Liber+

Adam Kokesh

Adam Kokesh 17 yaşında ABD Deniz Kuvvetlerine katılmış ve 2004'te Irak'ta askerlik hizmeti yapmak için gönüllü olmuştur. Bu kritik tecrübe ona savaşın bir düzenbazlık olduğunu göstermiş ve sıkı sıkıya bağlı olduğu devletçi inançlarını derinden sorgulamaya itmiştir. Faaliyet alanını genişletmeden önce, diğer aktivistler için fazla riskli olan eylemler yaparak başlangıçta savaş karşıtı bir aktivist olarak ünlenmiştir. 2010'da ADAM VS THE MAN adıyla bağımsız gazeteciliğe başlamıştır. Görüşlerini savunduğu için onlarca kez tutuklanmış ve cezaevine girmiştir. Washington DC'de hapisteyken FREEDOM! kitabını yazmaya başlamıştır.

İçindekiler:

Giriş 11

1. Felsefe

I. Özgürlük 15
II. Devlet 17
III. Devletçilik 20
IV. Mülkiyet 22
V. İradecilik 25

2. Gücün Kısa Tarihi

I. Devlet Düzenbazlığının Evrimi 29
II. Vatanseverlik 33
III. Propaganda 36
IV. Devlet vs. Teknoloji 39

3. Savaş

I. Özgürlüğe Karşı İşlenen En Büyük Suç 45
II. Askerlik 47
III. Savaşın Sebepleri 49
IV. Müdahaleciliğin Yalnızlaştırması 51
V. Dış Yardım 53
VI. Terörle Mücadele 55
VII. Gerçek Güvenlik 57

4. Kişisel Güvenlik
I. Yaşam Kırılgandır 61
II. Adalet 63
III. Polis Devleti 66
IV. Mahkemeler 70
V. Hapsetme 73
VI. Öz Savunma 75
VII. Cinsel Saldırı 78

5. Vergilendirme
I. Vergilendirme Hırsızlıktır 83
II. Hırsızlık Olarak Para ve Bankacılık 87
III. Neden Bu Kadar Karmaşık? 89
IV. Toprak Hırsızlığı ve Emlak Vergileri 90
V. Kuşaklararası Çocuk İstismarı 92

6. Ekonomi Bilimi
I. Serbest Ticaret İdeali 97
II. Para 100
III. Şirketler ve Sendikalar 104
IV. Altyapı ve Kamu Hizmetleri 107
V. Dışlama ve Boykot 110
VI. Her Şey Ekonomi Bilimi 114

7. Diğer Tahripkâr Düzenbazlıklar
I. Öğretim 119
II. Tıbbi Bakım 121
III. Sosyal Yardım 123
IV. Yasaklama 125
V. Çevreyi Koruma 128
VI. Fikri Mülkiyet 132

8. Devlet ve Sevgi
I. Seks, Evlilik ve Aile 137
II. Çocuk Hakları 140
III. Ebeveynliğin Evrimi 142
IV. Zorbalık 145
V. Irkçılık 147

9. Gerçek Kişisel Özgürlük
I. Duygusal Kölelik 151
II. Sağlık Özgürlüğü 154
III. Çalışma Özgürlüğü 158
IV. Mutluluk Özgürlük Getirir 161

10. Özgürlüğün Geleceği
I. Asimptot 166
II. İnternetin Etkisi 170
III. Paradigmanın Değişimi 173
IV. Eğitim, Aktivizm ve Agorizm 175
V. Yerelleşme 178
VI. Bu Bir Devrim mi? 181

TAKDİM

Liberteryen bir aktivist olarak yaptığı eylemler nedeniyle birçok kez tutuklanan, evinde arama yapılan, hatta cezalandırılan Adam Kokesh'in elinizdeki kitabı, verdiği mücadelenin temel felsefesini açıklamaktadır. Kitabın hemen hemen her satırında, Adam Kokesh'in mevcut düzene olan karşıtlığını, buna karşı bir şeyler yapma ve insanlara anlatma isteğini hissetmek mümkündür.

Adam Kokesh'in devletin işleyişine dair tespitleri, temel liberteryen fikirlerle aynı paraleldedir. Bu yüzden liberteryen okumalar yapan biri için pek de yabancı değildir. Ancak özellikle günümüzde kâğıt üzerinde kalan bu düşünceleri, Adam Kokesh gibi heyecanla ve aktivizm yöntemiyle de savunan birinden okumak, okuyucuya apayrı bir bakış açısı kazandıracaktır.

Özgürlüğü cinsellikten narkotik maddelere, ticaretten savaşlara kadar hemen hemen her alanda ele alan Adam Kokesh, bu kitabı okuyan insanlara özgürlük için umut vermekle kalmıyor, bir yol haritası da çiziyor. Bu yönüyle bu kitabı sadece özgürlüğe dair fikirler içermesiyle nitelemek eksik kalacaktır. Bu kitap, aynı zamanda bir kişisel gelişim kitabıdır.

Adam Kokesh, yalın bir dili özgürlük umuduyla harmanlayarak bu başlangıç kitabını bizlere sunuyor.

GİRİŞ

Yaşamak için müthiş bir zamandayız. İnsan olma deneyimi her zaman olduğu kadar zengin ve zevkli, gelen her gün daha iyi bir dünya vaadi taşıyor. Bunu herkes böyle görmese de genele bakıldığında *takım ruhuna sahip insanlar* gayet iyi durumdalar. Uzunca bir yol katettik, bu da bir adım geriye çekilip takdir etmeye değer bir şey. Ancak mevcut yolumuz sürdürülebilir değil. Devletler daha önce hiç olmadığı kadar fazla varlığı fakirden zengine aktarıyor. Ya uyum sağlayacağımız ya da harap olacağımız bir noktaya hızla yaklaşıyoruz. Şöyle bir göz attığımızda tarih bizi karamsarlığa sevk ediyor. Son zamanlarda geriye atılan adımları kötülüğün iyilik karşısındaki zaferi olarak ya da hiç değilse yüzümüzü ortak bir yıkıma dönüşümüz olarak görüyor olabiliriz. Bunlar yalnızca iki adım ileri bir adım geri yol alınan uzun bir ilerleyişin içerisindeki geri adımlar.

Tam da özgür olduğumuza dair ikna edilmiş olmamızdan ötürü gerçekten özgür olan bir toplum yoktur. "Özgürlüğü" evrensel bir ahlaki ilke olmaktan ziyade devletin verdiği ayrıcalıklar üzerinden tanımlamak üzere etraflıca bir propagandaya maruz kaldığımız sürece gerçekten özgür bir toplum var olamaz. Ancak toplumun özgür olması kaçınılmazdır, zira biz öz sahiplik hakkımızı nasıl daha iyi savunacağımızı öğrendikçe küresel paradigma yön değiştirmektedir.

Hayatın özgürlükle daha güzel olduğunu hepimiz biliyoruz; bireysel deneyimlerimiz irade gösteremediğimiz, seçimlerimizin zorla sınırlandırıldığı bir durumda anlamlı olmaz. Bugün hâlâ çoğumuz hayatımızı diğerlerinin hükümleri altında yaşıyoruz.

Pek çok insan hâlâ savaşın getirdiği ölüm tehlikesi altında yaşıyor. Bazıları nispeten daha iyi bir durumda, kişisel servetlerinin ve özerkliğin tadını çıkarıyor olsa da çoğunluğun durumu böyle değil. İyi durumda olanlar bile dünya genelindeki bireysel özgürlük ihlallerinden ötürü daha renksiz ve çetin bir ortamda yaşıyorlar.

Bireyler arasında gerçekleşen her şiddet eylemi veya şiddet kullanma tehdidi birinin özgürlüğünün ihlal edilişini temsil ediyor. Bugünün devletçilik paradigmasının yarattığı en büyük yanılsama, devletlerin şiddeti kayda değer bir ölçüde azaltmayı başarmış olduğudur. Bugün dünyada şiddetin en büyük kaynağı devletlerdir. Devletler yalnızca halk desteği yanılsamasıyla zor kullanan tekellerdir. Yaptıkları her şey, barışçıl davranan insanlara silah doğrultma haklarının olduğu varsayımına dayanır.

Çoğumuz devlete bağımlıyız ve toplumda büyük bir rolü olduğundan bir dereceye kadar herkesin ondan faydalandığı öne sürülebilir. Bu durum sağlanan faydanın ödenen bedeli meşru kıldığı anlamına gelmiyor, üstelik büyük çoğunluğumuz devlet yüzünden net bir kayıp yaşıyoruz. Çoğu insanın devlet sayesinde net bir kazanç elde ettiğine inanıyor olsak bile, her koşulda şiddet kullanmadan bundan daha iyi bir durumda olabiliriz.

Özgürlük, birinden zor kullanma tehdidi görmeksizin haklarınız dâhilinde iradenizi kullanabilmektir. Bu kadar basittir. Kendinizin sahibi sizsiniz. Kimse haklarınızı ihlal etmeksizin üzerinizde kısmi bile olsa sahiplik iddiasında bulunamaz. Devletçiliği ortadan kaldırarak bedbaht mağdurların ve zalimlerin olmadığı bir dünya kuracağız. Tüm ilişkilerin zordan ve baskıdan arınmış olduğu bir dünya yaratacağız. Birbirimizi bu insan olma deneyimindeki yoldaşlar olarak görecek, özgür yaşama ve potansiyelimizi gerçekleştirme arzusunda birleşeceğiz. Saygıya ve iş birliğine dayalı bir toplum yaratmak kaderimizde var.

FELSEFE

I. ÖZGÜRLÜK

Özgürlük, size iradesini dayatan kimse olmadığında sahip olduğunuz şeydir. Doğal olarak herkes bunu iyi bir şey olarak kabul eder çünkü hepimiz karar alma irademize ve kararlarımızı tehdit altında olmadan almaya değer veririz. Ne yazık ki çoğumuz özgürlüğün gerçek doğası ve evrensel, yadsınamaz ilkelerde var olan temeli üzerine düşünmeye vakit ayırmamışızdır. Bu ilkelerin meselelere uygulanışı karmaşık olabilir fakat özgürlük kavramı karmaşık değildir. Devamlı bir şekilde hayata geçirildiğinde daha uyumlu bir toplum olmanın yolunu gösterir.

Biri bize iradesini dayatıyorsa şüphesiz ki özgür değilizdir. Bu yüzden belki de özgürlüğü bir varlık değil de, kimsenin kimse üzerinde tahakküm kurmadığı ideal bir toplumsal uyum hali olarak düşünmenin faydası olabilir. Özgürlük ihlali, yaşamı elinden alınarak, malı çalınarak veya fiili saldırıyla tehdit edilerek iradesi zorla kısıtlanan belli bir mağdura yapılan saldırıdır. Özgürlük yalnızca toplumun ideal bir hali değil, diğerlerinin haklarına saygı duymanın ahlaki kuralıdır.

Öz sahiplik insan olmanın ayrılmaz bir parçasıdır. Kendinizin sahibi sizsiniz. Kendi bedeninizin sahibi sizsiniz. Emeğinizin sahibi sizsiniz.

Herhangi birinin bunun tersini iddia etmesi özgürlüğünüzü kısıtlama veya sizi köleleştirme teşebbüsüdür. Kendinizin sahibi olduğunuzdan, birinin sizin veya sahip olduklarınızın üzerinde zor kullanması yanlıştır.

Bu basit gerçeğin kabul edilmesi özgür ve huzurlu bir toplumun temelidir. Bu evrensel saldırmazlık ilkesi herkes için geçerlidir, bu sebeple de bir başkasını öldürmek, yaralamak, ona saldırmak, ondan çalmak veya onu tehdit etmek yanlıştır. Bir başkasının hakkını ihlal eden, diğerlerinin ihlallerini destekleyen veya bir başkası adına ihlalde bulunan herkes bizi özgürlükle var olan, uyumlu ve karşılıklı fayda sağlayan etkileşimlerle potansiyelimizi gerçekleştirmekten alıkoyar.

II. DEVLET

Devlet çalışanlarının arasında olanlar dâhil çok az insan devletin tam tanımı üzerine düşünmeye vakit ayırmıştır. Devletlerin yaptıkları yanlarına kalır çünkü hakiki doğaları propagandayla saklanır. Çoğu tanımı "devleti" halkın egemenliği olarak betimler fakat bu yönetimin temelinde her zaman güç kullanma tehdidi vardır. Devletin sahip olduğunu ileri sürdüğü otorite benzersizdir çünkü barışçıl insanlara karşı güç veya baskı uygulama izni olarak görülür. Bunu ifade etmenin başka bir yolu yoktur: Devlet zor kullanarak kontrol altında tutar.

Devlet savunucuları devletin bireyin yapmasına izin verilmeyen bir şeyi yapmasının kabul edilebilir olduğunu iddia ederler. Bu sebeple devletler gerçekte yaptıklarını saklamak için özel kelimeler üretirler. Savaş toplu cinayettir. Bir birey cinayet işlerse bu bir suç olur ve o kişi suçunun cezasını çekmelidir. Ancak birey kitlesel organize bir teşebbüsün parçası olarak cinayet işlerse madalya alabilir.

Vergi hırsızlıktır. Bir birey sizi kazancınızın yarısını ona vermediğiniz için kaçırırsa hapse girer. Ancak biri bunu devlet adına yaptığında vergi tahsildarı sıfatıyla iyi bir maaş alır.

Bu eylemlere gösterilen hiçbir gerekçe özünde ahlaka aykırı olan yapılarını değiştirmez.

"Kralların kutsal hakkı", "halkın iradesi" veya "hukukun üstünlüğüne" dair hiçbir şeyin ahlaka aykırı bir eylemi meşrulaştırma gücü yoktur. Şiddet kullanımı, devletin olmazsa olmazıdır çün-

kü o olmadan tehditleri anlamsız kalır. Devletlerin ahlaksızlık üzerine kurulu olduklarını söylemek, yaptıkları her şey ahlaka aykırı demek değildir. Genelde toplumdaki yoksullara yardım veya doğal kaynakların korunması gibi önemli görevler üzerinde tekel olma iddiaları vardır. Bu görevleri aynı zamanda savaş çıkaran insanlara teslim etmesek yoksullar daha iyi durumda olur, çevre de daha iyi korunurdu. Devlet ihtiyacı olan birine para verecekse bile, önce bu parayı bir başkasından çalması gerekir. Devletlerin inanmamızı istediklerinin aksine hiçbir yüce davranış hırsızlığın bahanesi olamaz.

Devlet özünde ahlaksızdır zira bireylerin haklarını ihlal etmek üzerine kuruludur. Kaydettiğimiz ilerleme devletler sayesinde değil, devletlere rağmen gerçekleşmiştir. Özgür, güzel, bağımsız insanlar olarak kendi kendimizin sahibiyiz ve kimsenin bize aksini söylemesine izin vermemeliyiz. Özerk olmayı hak ediyoruz. Kendi hayatlarımız üzerinde söz sahibi olmayı hak ediyoruz. Kimsenin, çoğunluğu arkasına aldığını iddia etse bile, diğerlerini zor kullanarak kontrol etmeye hakkı yoktur. Toplumun gelişme sürecinde belki bir miktar zor kullanarak kontrol sağlama kaçınılmazdı. Zayıflığımızdan, daha iyi bir yol bulamamış olmamızdan ötürü kurumsallaşmış şiddeti destekliyoruz.

Devletin "gerekli kötülük" olduğuna inandırılmış olabiliriz ancak ikna etmek her zaman için baskı yapmaktan daha etkili olduğundan, kötülüğün gereksiz olduğunda karar kılmamız kaçınılmazdır.

Devlet kanser gibidir. Tıpkı kanserin azının çoğundan daha iyi olması gibi, devletin de azı çoğundan daha iyidir. Ancak var olduğu sürece tehdit unsurudur. Toplum güç kullanmayı sorunları çözme yolu olarak kabul ettikçe uygulanan şiddetin tek sınırı, uygulayanların ikna edilemeyeceği nokta olur. Bugün devlet kü-

resel bir tümör olarak tanımlanabilir. Yerel olarak yok edilebilir olsa da ancak tamamen ortadan kaldırıldığında güvende oluruz. Devlet kontroldür. Devlet sömürüdür. Devlet dolandırıcılıktır. Devlet kargaşa, şiddet ve çatışmadır! Devlet "öylesine iyi" bir fikirdir ki bize zorla kabul ettirilmesi gerekir.

Devlet belli bir alanın sınırları içerisinde güç kullanmakta tekel olma iddiasında olan bir grup insandır. Devlet kontrol etme, hükmetme ve güç kullanarak diğerlerini istismar etme gibi en kötü arzularımızın kurumsallaşmasıdır. Devlet bizim baskıya olan toleransımızı yansıtır, onları bozguna uğratmak için tek yapmamız gereken öz yönetim talep etmektir.

III. DEVLETÇİLİK

Kurbanın katılımına dayanan kontrol etme sistemleri düşünce tarzımızı yansıtır. Üzerimizde baskı kuran sağlam bir merkezi otorite olması gerektiğine inanıyorsak böyle bir devlete sahip oluruz. Kontrol altında olmayı istemek ve ona direnmek her zaman hayatın bir parçası olmuştur ancak zamanla daha fazla öz yönetim talep etmişizdir.

İlkel köleliğin ve serfliğin kabulünden, "katılımcı" devlette rol oynama talebine geldik. Devletçilik, barışçıl ikna yoluyla çözülmesi daha iyi olacak sorunları çözmek için organize bir güce dönüşme ideolojisidir. Kaderimizi baskı ve şiddetin ne kadar çok şekillendirdiği düşünüldüğünde devletçiliğin neden bu kadar cazip olduğu anlaşılır. Yoksullar için endişe duyuyor musunuz? Çevreyi korumak istiyor musunuz? Milli güvenliğe önem veriyor musunuz? Toplumda eğitimin ücretsiz olması sizin için önemli mi? Devletler, eleştirel düşünmeksizin oy kullanarak ve vergi vererek önemli toplumsal meselelerde üzerinize düşeni yaptığınızı düşünmenizi isterler. Şiddetle tehdit devlet tekellerini ve diğer örgütlü suçları gönüllü örgütlerden ayırır. Yapmayı başardıkları iyi şeyler bile baskı yoluyla mümkün kılınır.

İnsanlık tarihi boyunca biz daha fazla öz yönetim talep ettikçe devlet dolandırıcılığı da buna uyum sağlamıştır. Bir noktada kim en büyük kayayı kaldırırsa onun yönetimde olacağı kabul edilmiştir.

Daha sonra yönetimin bir kral veya kraliçenin kutsal hakkı ol-

duğuna ikna edilmemiz gerekmiştir. Daha sonra da durumdan memnun olmak için oy kullanmamız gerekmiştir. Bu dolandırıcılık biz onun ne olduğunu anlayana kadar daha çok kazandırmaya devam edecek. Biz demokrasi diye bilinen bu boyunduruğun bir parçası olmak yerine öz yönetim talep ettikçe bu dolandırıcılık imkânsız hale gelecektir.

Yapılması yanlış olan bir şey neden oy kullanan nüfusun %51'i kendisi adına o şeyi yapması için birini görevlendirmek üzerinde anlaştığında kabul edilebilir oluyor? Demokrasi özgürlük değildir. İdealine tamamen ulaştığında, en iyi ihtimalle çoğunluğun iradesini azınlığa dayatmak için bir bahane bulmaktır. Güçlülerin baş edebileceklerinden daha fazla hoşnutsuzluk yaratmadan bizleri sömürebildikleri bir oyundur.

Demokrasi bir yandan da bir sonraki seçimde "değişim" vaadiyle hoşnutsuzluğa kolaylıkla yalandan bir çıkış yolu sunar. Halk haraç vermeyi talep ettiği sürece verecektir. Adı ne olursa olsun veya meşrulaştırmak için hangi asılsız ideoloji kullanılırsa kullanılsın devlet, görüşleri halka dayatmak üzerine kuruludur. Devletçilik bugünün baskın paradigmasıdır çünkü çoğumuz onun gerçek doğasını inkâr etmekteyiz veya ondan habersiz haldeyiz. Devlete bağımlılık yeni bir şeye itibar etmeyi korkutucu kılmaktadır. Yeteri sayıda insan özgürlük ideallerini anladığında ve sorunları çözmek için güce değil iş birlikçi çözümlere yöneldiğinde devletçilik paradigması geçerliliğini kaybedecek ve devlet dolandırıcılığının gerçekte ne olduğu görülecek, hemen sonrasında da ortadan kaldırılacaktır.

IV. MÜLKİYET

Kendi kendinizin sahibi olduğunuzu inkâr etmek, fena halde çarpık bir mantık ve düşük bir özsaygı gerektirir. Tam da bu yalanı savunma davranışı onun yanlış olduğunu kanıtlar çünkü kendini ifade etmek öz sahipliğin hayata geçirilmesidir! Öz sahipliğin altında olan her şey köleliktir. Tüm hak kavramları öz sahiplikten gelir. Öz sahipliğiniz kendinizi kontrol etme hakkınızın başkalarınca tanınmasıdır. Değeri olan bir şeyin kontrolünü siz elinize almazsanız bir başkası alacaktır. Öz sahiplik ortaya konmadan özgürlük olmaz. Öz sahiplik ifade özgürlüğüne sahip olduğunuz anlamına gelir, çünkü sesinize sahipsiniz ve istediğinizi söyleyebilirsiniz. Biri konuşmanız üzerine söylediğiniz hoşuna gitmediği için sizi döverse, sizden çalarsa veya sizi hapsederse "ifade özgürlüğü hakkınızı ihlal etmek"ten çok öz sahipliğinizi ihlal etmiş olur. Öz sahiplik sessiz kalma hakkına sahip olduğunuz anlamına gelir çünkü birini konuşmaya zorlamak onu tehdit ederek mülkiyetini kontrol etme girişimidir.

Öz sahiplik bedeninizin, kendi eşsiz, bilinçli tercihlerinizin bir dışavurumu olduğu anlamına gelir ve kimse bunu sizin elinizden alamaz. Kendinizin sahibi olduğunuz için eylemlerinizin sorumlusu da sizsiniz. Bir başkasına ait bir şeyi kırarsanız, onu sağlam hale getirmek için gereken neyse o kişiye borçlusunuzdur. Bu aynı zamanda ürettiğiniz şey üzerinde de sorumluluğunuzun ve sahipliğinizin olduğu anlamına gelir.

Doğal kaynaklarla kendi iş gücünüzü birleştirerek bir şey ortaya çıkarırsanız onu kontrol etme hakkınız vardır. Onu imha edebi-

lir, tüketebilir, satabilir veya bir başkasına verebilirsiniz. Mülkiyet kavramının bu basit çerçevesi tek başına pek çok anlaşmazlığı çözme potansiyeline sahiptir.

Doğal kaynaklara herkesin tam anlamıyla eşit bir şekilde erişmesi mümkün değildir ancak bireylerin haklarına saygılı bir toplumda herhangi birinin kullanılmayan doğal kaynaklara erişiminin kısıtlanması yanlıştır.

Bu sebeple, diğerlerinin kullanabileceği veya tadını çıkarabileceği doğal kaynakları onlara zarar verecek şekilde kirletmek yanlıştır. Kullanılmasını engellemek için bir toprak üzerinde hak iddia etmek yanlıştır. Doğal kaynakları faydalı bir şekilde değerlendirecek kişilerin onlara erişimini kısıtlamak yanlıştır. Kendinizi savunma ve nasıl savunacağınıza karar verme hakkına sahip olduğunuz gibi kendi mülkiyetinizin nispi değerini belirleme ve onu nasıl koruyacağınıza karar verme hakkına da sahipsiniz.

Bugünkü devletçilik paradigması ile pek çok devlet bu tercihleri ortadan kaldırıyor. Hoşunuza gitse de gitmese de kazancınızın bir kısmı adaletsizliğe ve yoz bir mülkiyet mantığına dayalı bir sistemi finanse edecek. Mülkiyet ilkelerine tam anlamıyla saygı gösterilmesi özgür, müşterek ve huzurlu bir toplumun olmazsa olmazıdır.

Çoğu çatışma mülkiyet anlaşmazlıkları çevresinde vuku bulur. Anlaşmazlıklar bazen kafa karışıklığına veya hakikaten uzlaşamamaya bağlı olsa da çoğunlukla mülkiyet üzerindeki asılsız hak taleplerine dayanır. Bu asılsız hak talepleri, kendilerinin veya temsil ettikleri toplulukların kazancınıza veya bedeninize sahip olduklarını öne süren devletlerin başlıca özellikleridir. Diğer yandan devletler her türden asılsız mülkiyet kurgusunu süper zenginlerin çıkarlarına hizmet edecek şekle uygulama görevini

görür. Devletler mülkiyet haklarının basit kavramını saklayarak, mülkiyeti yoksuldan zengine aktararak tarifsiz bir adaletsizliğe imza atmaya muktedir olmuşlardır. Adalet, mülkiyet haklarında yer alan sağlam bir temel gerektirir.

V. İRADECİLİK[1]

Öz sahipliğin temelinden mülkiyet haklarına ve saldırmazlık ilkesine dayalı bir adalet sistemi kurabiliriz. Adaletin bu anlamından yola çıkarak özgür bir toplumun yalnızca baskıdan ve zorbalıktan arınmış ilişkilere sahip olacağını görebiliriz.

Bu ideal, şiddetle kontrolün olmadığı, dolayısıyla bugün "devlet" dediğimiz türden bir şeyin olmadığı bir toplumdur. Bu ideal toplum iradi (gönüllü) olacaktır. Tüm ilişkiler iradi olduğunda bu, bir başkasıyla girdiğimiz her türlü alışverişin tercihe dayalı olduğu anlamına gelir. Bu alışverişleri bir başkası bizim yerimize tercih etmez, biz kendi çıkarımıza bağlı olarak tercih ederiz. Haklarımız ihlal edildiğinde bazı tercihler elimizden alınır. Devletler bir şeyi yapamayacağınızı söylediğinde bu, yaptığınız takdirde size karşı güç kullanılacağı anlamına gelir.

Çoğumuz hâlâ epeyce bağımsız karar alıyor olsak da, hayatlarımız her yönden zor kullanma tehdidinin etkisi altındadır.

Öz sahiplik yalnızca sizin kendi sahibiniz olduğunuz değil, herkesin kendi sahibi olduğu anlamına gelir. Öz sahipliğimize saygı duyulmasını sağlamanın en iyi yolu diğerlerinin haklarına saygı duymaktır. Neyse ki çoğumuz bu ilkeyi kabul etme ve hayatlarımızda uygulama konusunda sorun yaşamıyoruz. Devlet çalışanları dâhil olmak üzere, görece pek az kişi hayatını hırsızlık ve cinayet yoluyla kazanıyor. Ne yazık ki toplum devlet temsilcileri için ahlaktan muaf bir alan yaratmaya meylediyor. Size "vurma", "çalma" diye

1. "Voluntarism" sözcüğü iradecilik olarak çevrilmiştir. (ç.n.)

öğretilirken, "devlet için çalışmadığın takdirde" diye öğretmediler. Öldürmemeniz gerektiğini öğrenirken "bir politikacı 'sakıncası yok' demediği sürece" diye öğrenmediniz.

Devletin yaptığı her şey birilerinin haklarını ihlal etme yoluyla mümkün olur. İnsanlar kişiler arası şiddete eğilimli olduklarından tamamen iradi bir toplum ideali imkânsız olabilir. Gerçekten özgür ve iradi bir dünya var olabilir fakat biri suratına yumruk yediği anda, olayın kurbanı için bu dünya çok da özgür olmaz. Ancak bu, daha özgür ve huzurlu bir toplum için gayret göstermemiz, saldırganlığı ortadan kaldırmak için var gücümüzle çalışmamız gerekmediği anlamına gelmez. Tüm insanlık tarihi içerisindeki en barışçıl zamanda yaşıyoruz.

Şu an bir başkasından şiddet görme ihtimalimiz önceden hiç olmadığı kadar düşük. Bu güzel bir şey ve kıymeti bilinmeli! Çevrelerindeki insanların korkusuyla yaşamak zorunda oldukları bir dünyada yaşayan atalarımız için hayatın ne kadar daha zor olduğunu hayal edin! Daha düşük bir güven düzeyinde ticaretin ve iş birliğinin ne kadar zor olduğunu hayal edin. Ne yazık ki devletler bugün o güvensizliğin yerine başka asılsız korkuları yerleştirdiler, hayatlarımız önceden hiç olmadığı kadar baskıyla yönetiliyor.

Devletin olmadığı bir dünyada (mecburi ilişkilerin ender görülen istisnalar olduğu bir dünyada) güven üst düzeydedir, bireylerin haklarına saygı gösterilir ve iş birliği için ideal bir ortam vardır. Yalnızca bu durumda herkes kendi potansiyelini gerçekleştirebilir. Diğerlerinin öz sahipliğine saygı duymadığımız her an potansiyelimizi küçültür. Her zor kullanma tehdidi seçenekleri kısıtlar. Her bir şiddet eylemi insanlığı ilerlemekten alıkoyar. Tüm zorbalık içeren ilişkilerden kurtularak özgür bir toplum için çalışmamız gerektiği anlayışı iradecilik olarak bilinir.

Gücün Kısa Tarihi

I. DEVLET DÜZENBAZLIĞININ EVRİMİ

İnsanlar hayatlarını sürdürmek için gerekli olandan fazlasını üretmeye başladığından beri onları sömürmek kârlı hale geldi. Devletin ve kişiler arası şiddetin kökenlerini anlamak için geriye dönüp doğa durumuna ya da belki daha da öncesine, biyolojik kökenimize bakmamız gerekir. Daima ihtiyaçlarımızı diğer insanlar da dâhil etrafımızdaki dünyayı kontrol ederek karşılamaya çalışmışızdır. Çoğu insan ilişkisi müşterek ve şiddet içermeyen türde olagelmiş fakat diğerlerini gücüyle kontrol etme arzusu, çalmak için duyulan ilk istekten bugün bildiğimiz modern devletlere evrilmiştir. Devlet güç kullanarak yönetmek şeklinde tanımlanıyorsa devletsiz bir doğa durumunu hiç deneyimlememiş olabiliriz. Bazı ilkel avcı-toplayıcı gruplarda insanlar kim en güçlüyse grubu onun idare edeceğini kabullenmek zorundalardı. Belki de böyle bir sisteme razı olmak birey için en iyisiydi çünkü buna meydan okumak, yalnız kalmak ya da daha kötüsü yaralanmak veya öldürülmek anlamına gelebilirdi. Sürü hayvanları olduğumuzdan iletişim kurmamızı ve birlikte çalışmamızı sağlayan karmaşık diller geliştirmişiz. Bir bakmışız, en büyük kayayı kaldıran adamın grubun idarecisi olması şart değil! İdarecimiz en iyi avcı; iletişim ve beraber çalışma gerektiren koordine bir girişime etkili bir şekilde önderlik edebilecek olan adam. Daha sonra büyük avcılar kendilerini başkan olarak adlandırmaya başladılar ve modern devletlere benzeyen ilk devamlı haraçlar ortaya çıkmaya başladı. Sosyal düzenin belirlenmesinde başlıca rolü teknoloji oynadı zira hangi üretim kapasi-

tesinin sömürülebileceğini o belirliyor. Dilden veya aletlerden önce insanlar ihtiyaçlarının nispeten çok daha az üzerinde bir miktar toplayabiliyorlardı. Avlanmak için gerekli olan aletlerin icadı sayesinde yiyecek fazlası olmaya başladı, bu da yaratıcı enerjinin başka üretimler ve ayrıca başka uygulamalar için kullanılabilmesini sağladı. Tarımın gelişimiyle insanlar tüketebilecekelerinden çok daha fazla yiyecek üretebilir ve benzersiz bir mesleği olan "devlet sülüğü" de dâhil pek çok çeşitte uzmanlaşmış işçiyi geçindirebilir hale geldiler.

Endüstrinin yükselişiyle bireyin üretim hasılatı ve dolayısıyla toplumun hiçbir şekilde üretken olmayan, hatta üretkenliğe zararı olan insanları geçindirme imkânı çarpıcı bir biçimde arttı. Devletler kendilerine yetecek kadar yiyeceği ancak elde edebilen ilkel çiftçilerin gelirlerinin yarısını almaya kalksaydı, bu çiftçiler ya ölür ya da bu büyük soyguna başkaldırılardı.

Ancak devletler maaşları on aileyi besleyebilecek modern endüstriyel işçilerin gelirlerinin yarısını alıp, bunun birazını işçileri parayı onların iyiliği için aldıklarına ikna etmek üzere kullandıklarında, bu işçiler vergilerin yükselmesi için bile oy kullanabilirler. Daha kötüsü, kanun teklifini veren aynı kişiler adına, kendilerinden çok küçük bir miktar daha az çalan politikacıya oy verirler. Her birimiz daha üretken insanlar oldukça daha eğitimli ve devletlerin daha çok farkında olduğumuz bir hale geldik.

Bunun sonucunda devletler eğitimi ve kitlesel medyayı bizi düzenbazlığın olmazsa olmaz, hatta faydalı olduğuna inandırmak için kullandılar fakat bu etkileri zayıflamaktadır. Kendi hayatlarımız üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmayı ve hayatlarımızı soyulmadan ve saldırıya uğramadan sürdürmeyi talep etmeye başladık. Devletin tarihi iki ilerlemeyle tanımlanmıştır: Hırsızlığı tolere etme kapasitemizin gelişmesi ve soyulmadan yaşamayı

hak ettiğimizi fark etmemiz.

İlk ilerleme teknolojiyle birlikte katlanarak büyümeye devam edecek, ancak ikinci ilerleme eninde sonunda ilkini geride bırakacaktır. Bu durum modern katılımcı demokrasilerin gelişiminde görülebilmektedir.

Tüm devlet yapıları içerisinde gerçekten özgür bir topluma ulaşmadan önceki var olacak son devlet yapısı budur. Tarih uzun uzadıya incelendiğinde, öz yönetimin gelişiminin ilham verici hikâyesini anlatmaktadır. Yalnızca son döneme bakarsak, bunu demokrasi için verilen bir mücadele olarak görebiliriz. Diğerlerinin baskıcı kontrolü altında "eşit katılım" için savaş vermek bizi öz sahipliğe saygı gösteren, çok daha iyi bir toplum olma hedefine ulaşmaktan alıkoymaktadır.

Demokrasi, hepimiz eşit köle sahipleriymişiz gibi davranmanın bir yoludur. Gerçek ise her zaman için demokrasi savunucularının vaadinden çok daha azı olacaktır çünkü demokrasi ahlak dışı bir ideale dayanmaktadır. Kimsenin bir başkasına bir lideri dayatma hakkı yoktur ve çoğunluğun verdiği hiçbir yetki hiçbir lidere bir başkası üzerinde güç kullanma hakkını vermez.

Demokrasi, süper zenginlerin diğer herkese zaten yapacakları çoğu şeyi haklı göstermesidir. Olsa olsa istedikleri her şeyi yapabilmeleri için onlara oldukça uygun bir kılıf sağlar, zira demokrasi onlara yaptıkları şeyi "halkın iradesine" uygun bir şekilde yaptıklarını söyleme imkânı verir. Bu durum hayatlarımızın her alanı devletten etkileniyormuş, daha doğrusu şiddet tehditleriyle kontrol ediliyormuş gibi gösteren modern bürokrasilerin yükselmesini sağlamıştır. Buna rağmen oy verme yoluyla yönetime katıldığımız yanılsaması bizi aynı noktaya geri döndürmektedir. Çünkü karnımızı doyuramadığımız takdirde var olan sosyal düzene karşı çıkamayan pragmatik varlıklarız, düzenbazlığın ilerle-

yişine az çok razı olduk. Üretkenliğin artmasının ve devletlerin büyümesinin yanı sıra öz yönetim talebi de artmaktadır ve demokrasi yanılsaması bu talebi karşılamayacaktır.

Büyük tarihi devrimler düzenbazlığı daha zor, hatta bazen işlemez hale getirmiştir. Ancak küresel paradigma özgürlük olduktan sonra nihayet bu düzenbazlıktan kurtulabiliriz. Toplum evrilmiş olsa da biz temel içgüdülerimizi muhafaza ettik. Komünal bir canlı türüyüz; yaşam standardımızı sürdürmek, hayatta kalma ve üreme şansımızı artırmak için birbirimize değil, iş birliğine bağımlıyız. İş birliği zor kullanmaya üstün geldiğinden iş birliğini büyütmek için devamlı olarak toplumu teşkilatlandırmanın daha iyi yollarını geliştirdik. Modern devletlerin devri bu ilerleyişte önemli bir adımı temsil ediyor ancak bu hiçbir surette son adım değil. Özgürlüğe dayanan yeni bir paradigmanın benimsenmesi yakın zamanda organize sömürünün tüm biçimlerini gülünç bir şekilde hükümsüz kılacaktır.

II. VATANSEVERLİK

İnsanlar her zaman gruplara olan bağlarından bir kimlik duygusu türetmişlerdir. Özgüvenimizi artırmak için kendimizi daha alt gruplarla kıyaslarız. İnsan ruhunun doğasında var olan bu özellik toplumları baskıyı tolere etmeye yöneltmek üzere büyük ölçüde sömürülmüştür. Güçlü grup kimliklerinin yaratılmasını bir görev olarak kabul etsek bile, devletler tekellerinde bulundurdukları ayrıcalıkları, verdikleri hizmetlerin karşılığından çok daha fazlasını almak için kullanmışlardır. Modern devletler söz konusu olduğunda güçlü milli kimliklerin bedeli büyük savaşlar, hırsızlık ve manipülasyon olmuştur. Hepimizin bağlanma isteği duyduğu orijinal grup ailedir. Bize hayat verenleri diğer herkesten daha üstün görmek gibi doğal, sağlıklı bir içgüdü vardır. Ne yazık ki bu içgüdü kolaylıkla dışarıdakilerden veya aile olarak tanımladıklarımızdan farklı olan insanlardan korkma durumuna saptırılabilir. Bir aile veya kabile tehdit altındayken bu içgüdü çok yararlı, hatta hayatta kalmak için olmazsa olmaz olabilir. Tehdit yokken ise dışarıdakilerden korkmak iş birliğinin önünü kesebilir. Pek çok devlet insanların ülkelerini aileleri ve politik liderleri ebeveynleri gibi görmelerini sağlamaya çalışarak bu eğilimi sömürür. Bu durum devletin yalnızca genel olarak değil, özellikle söz konusu ülkelerarası ilişkiler olduğunda daha kontrol edici bir role bürünmesini sağlar. Vatanseverlik doğal grup kimliklerini çarpıtarak milli kimliklere dönüştürür. Bu terim genelde "kişinin ülkesine olan sevgisi" şeklinde tanımlanır fakat bu ülke politikacılar, savaşlar ve tarihin koşulları ile haritadaki sınırlarla belirlendiğinde bu sevgi devletlerin kurbanları üzerin-

deki psikolojik hâkimiyetini güçlendirmek için açıkça sahte bir grup kimliği duygusu yaratmaya ve desteklemeye yarar. Vatanseverlik sınırın öte yanındakilere karşı belirgin bir sevgi eksikliği yaratmak için tasarlanmış, yapay, sınırları çizilmiş bir "sevgi"dir. Kendinizi, size benzeyenleri -değerlerinizi veya kendinizde değer verdiğiniz doğal özellikleri paylaşanları- sevmenin bir mahsuru yoktur fakat şiddete dayalı bir düzenbazlığın sınırlarını esas alarak sevgi atfetmek yapısı gereği tehlikeli bir fikirdir. En özgüvensiz ve zayıf insanların en coşkulu vatanseverler olmaları kuvvetle muhtemeldir, bu sayede devletlerin bizi dışarıdakilerden korkar, dünyanın geri kalanıyla bağlantısı kesilmiş ve duygusal olgunluğa erişememiş halde tutmakta her zaman için bir çıkarları olur. Özgüven eksikliği ve bir grubun parçası olmak üzerinden bir kimlik arayışına olan eğilim, insanları tehlikeli ve mantıksız şeyler yapmaya itebilir. Vatanseverlik tarihteki en korkunç suçları savunmak için kullanılmıştır çünkü insanlar, ahlaki açıdan sağlam bireyler olmaya kıyasla bir grubun üyesi olarak daha etkili bir şekilde tanımlanırlar.

Vatanseverlik yapısı gereği ilkel sürü hayvanları gibi kendimizi bir grubun üyesi olmak adına alçaltmamız demektir. Bu, devlet için esas olan sorumluluk bölünmesine ve insanları "sadece emirleri uyguluyordum" demenin ahlaksız davranışı maruz göstereceğine inandıran 'düşünmeksizin itaate' götürür. Devletler kurbanlarını çıkarlarına uymayan politikalara razı etme noktasında onların vatanseverlik duygularına güvenirler. Aslında bizi mağdur edenlere yardım ediyorken kendimizi herkesin iyiliği için feda ettiğimize inanmamıza ihtiyaçları vardır. Sürünün bir parçası olarak uyum sağlamamıza ihtiyaçları vardır. Politikacıların, yalnızca bu yapay birliğe duydukları "sevgiden" ileri geldiğini iddia ettikleri diğerkâmlıklarını[2] kabul etmemize ihtiyaçları

2. Altruizm sözcüğü diğerkâmlık olarak çevrilmiştir. (ç.n)

vardır. Biz kurbanlarının arasında duygusal açıdan sağlıklı düşünen, öz yönetim talep eden, özgür, güzel ve bağımsız insanlar olarak kimliğine güvenen fazla insanın olmamasını sağlamaya ihtiyaçları vardır.

Vatanseverlik bir vatanseverin özgür olmadığının ispatıdır.

III. PROPAGANDA

Devletin büyük yalanı kurbanlarının iyiliği için var olduğudur. Devletler düşünce ve dolayısıyla davranış biçimimizi değiştirmeye yönelik propagandayla gerçeği saklamak için her yolu denerler. Propaganda kararlarımızı etkileyebilen, suçu devletlerden başka tarafa çeviren, iç çatışmayı, dışarıdakilerden hoşlanmamayı teşvik eden ve vatanseverlik duygusu yaratan veya ülkeyle, hatta devletin kendisiyle özdeşim yaratan yanlış bilgileri yayar. Devletlerin propagandayla yapabileceklerinin en büyük ölçütü, bizi güçlerine meydan okuyan herkesin halk düşmanı olarak görülmesini sağlayacak kadar onlarla özdeşleşmeye ikna etmiş olmalarıdır. Neyse ki propagandaya imkân veren teknoloji bugün en nihayetinde bizi devleti sorgulamak üzere güçlendirme yönüne kaymıştır ve belki de propagandanın etkililiğinin ulaştığı en yüksek noktayı geride bırakmışızdır. Propaganda, devletin ilk zamanlarında basit ve inceliksizdi. Belki de ilk örnek, elinde mızrakla komşu kabileye haykıran, kendi insanlarını saldırmaya teşvik eden iri yarı bir mağara adamıydı. "Kötü adamlar! İşte oradalar! Vatansever olun! Hadlerini bildirin!" İletişim teknolojisi geliştikçe toplum daha çetrefilli bir hale geldi, dolayısıyla düzenbazlık da, propagandanın gücü de daha çetrefilli bir hale geldi. Önceleri iletişim teknolojisi yalnızca alt bölümleri koordine etmek adına olsa bile devletin gelişimi için olmazsa olmazdı. Kitle iletişimiyle propagandanın etkileri çok daha güçlü hale geldi. Bu durum ayrıca devletler için propaganda tekniklerini geliştirmek üzerine ciddi yatırım yapmayı kârlı hale getirdi.

Devletler özgür düşünen bir toplumun asla tolere etmeyeceği envaiçeşit politikaya destek oluşturmak için propagandayı kullanırlar.

Kitle iletişim teknolojisinin gelişmesi, devletlerin yoksul adamları yalnızca dövüşüp zenginlerin savaşında ölmeleri için değil, aynı zamanda bunu hevesle yapmaları için bir araya getirerek muazzam ordular yaratmalarını sağlamıştır. İnsanları yalnızca büyük sosyal yardım programlarına destek olmaya ikna edebilmekle kalmaz, fazlasıyla büyük bir israfı, sahtekârlığı ve istismarı bekleyen ve tolere eden hevesli vergi mükellefleri haline getirebilirler. Özel mülkiyete el koyarak ekonominin geniş segmentlerini ele geçirebilmekle kalmaz, insanları devletler olmadan toplumun işlev görmeyeceğine inandırabilirler!

Propaganda teknikleri çok inceliklidir, devletler insanları, rahatsız edici gerçeğe dikkat çeken herkese saldırmaya ikna ederler.

Devletler ve temsilcileri bize doğrudan yalan söylerler fakat yalanları bir başkası tarafından iletildiğinde çok daha etkili olur.

Devletler genel konuşmaları onların lehine kaydıran propagandacıları maddi olarak desteklemişlerdir. Din uzunca bir süre baskıyı destekleyici bir rol oynarken, devletler de kendilerine itaati savunan dinleri yüceltmişlerdir.

Devletler eğitimin finanse edilmesi (ve bazen de ele geçirilmesi) yoluyla hikâyelerini sağlamlaştıranları ciddi anlamda kayırabilirler. Devletler ve destekçileri profesyonel beyin takımlarını destekleyerek propagandalarına güvenilirlik kazandırırlar. Şirketlere lisans verme, sansür, altyapının tekelden yönetimi ve sınırlı erişim yollarıyla kitlesel medyayı kontrol ederler.

Önceden seçilmiş yorumcular arasında 'sahnelenen' sohbetler propagandacıların yaygın bir taktiğidir, zira en iyi propaganda

hedef kitlenin farkına varmadığı türden olandır.

Sözde tartışmanın tüm taraflarını temsil eden uzmanlar bir tarafın daha ağır bastığı, insanları sansasyonalizmle ve şahsiyetlerin itibarıyla içine çektikleri bir söyleşi yürütürler. İzleyicinin kimin fikrine katılacağına "bağımsız olarak" karar verme imkânı vardır. Üçüncü bir seçenek göz önüne alınmamış veya onun konu dışı olduğu farz edilmiştir. Muhalif olan kabul edilmez.

Bu kişilerin toplumu bölen meselelerden birini veya diğerini hararetli bir şekilde tartışmalarından ötürü özgür olduklarını düşünen insanlar, propagandanın "devlet iyidir, devlet bizi korumak için vardır, devlet olmadan hayatta kalmamız mümkün olmazdı" gibi varsayımlarının meşruluğu üzerine düşünmezler.

Propagandanın düzenbazlığın etkinliğini büyük oranda çoğaltan bir etkisi olmasına rağmen (bu da yaygın kullanımının sebebini açıklar), bu etkinliği düşüşe geçmiştir.

Bir zamanlar yayım teknolojileri devletlere orantısız bir güç vermiş olsa da, artık parmaklarımızın ucunda olan bilgi bolluğu sayesinde bize yalan söylemeleri daha zordur. Devletler var oldukça propaganda da var olacaktır. Propaganda etkili oldukça devletlerin varlığı mümkün olacaktır. Ancak propaganda, onu daha önce hiç olmadığı kadar sorgulama kapasitemiz olduğundan zamanla önemsiz hale gelecektir.

IV. DEVLET VS. TEKNOLOJİ

Devletin ilerleyişi pek çok yönden teknolojinin ilerleyişini takip etmiştir fakat aralarındaki ilişki bundan çok daha karmaşıktır. Devletler genellikle, bazen gizlice, teknolojiyi halkın kullanamadığı şekillerde kullanarak güçlenirler. Teknoloji devletlere çok daha yıkıcı olma imkânı verir.

Teknoloji artık bizi devletin gücüne pek çok yoldan meydan okumak üzere güçlendirmektedir.

Biz dolandırılmaya müsait olduğumuz sürece kullanılan teknoloji baskının yapısını belirleyecektir fakat eninde sonunda teknoloji toplumun genelini öz yönetim talep etme yolunda güçlendirecek ve devletçiliğin psikolojik köklerini önemsiz hale getirecektir. Teknolojinin mevcut durumu toplumun ortalama bir üyesinin üretim kapasitesinin başlıca belirleyicisidir.

Fazla üretim devletin varlığını mümkün kılmaktadır. Tarımın gelişmesi, kiracı çiftçiliğinin çeşitli biçimlerinin çevresinde yoğunlaşan bir düzenbazlık fikrini getirmiştir. Endüstrinin gelişmesi gelirin vergilendirilmesi fikrini öne süren çok daha katı bir kontrol altında, koordine bir ekonomiyi yaratmıştır. Basımdaki gelişmeler ve para birimi düzenlemelerinin yürürlüğe girmesi neredeyse tüm modern devletlere bir temel olarak 'paranın tekel üretimini' mümkün kılmıştır.

Teknoloji, kendimizi tamamen zeval olmanın olası göründüğü noktaya kadar yok etme becerimizin ilerleyişini de tahrik etmiştir.

Şu an devletçiliği geride bırakabilirsek, devletin yıkıcı ilerleyişinin, teknolojik gelişmenin barışçıl ve güçlendirici ilerleyişini ele geçirme ihtimalini bertaraf etmiş olacağız. Teknolojik gelişme sosyal refahın gelişmesini de beraberinde getirir. Teknoloji ortalama bir işçinin kapasitesini arttırarak yaşam standardını (devletin kazançtan her zaman daha büyük pay almasına rağmen) yükseltir. İnsanların ailelerini zar zor doyurabildikleri ve toprak sahiplerine borç ödedikleri zamanlarda protesto düzenleyecek vakitleri yoktu. Toplumun refah düzeyinin genel olarak iyileşmesi sayesinde bilgiye erişimin artışıyla birlikte bireysel olarak güçlenme seviyesi de yükseldi. Bu da öz yönetim talebinin artışında başlıca etken olmuştur.

İnternetin hızla gelişmesine rağmen bazı politikacılar hâlâ eski aldatmacalarla yakayı sıyırabileceklerini sanıyorlar. Bazen politikacılar bir şey söyleyip ertesi gün başka bir şehirde onun tam tersini söylüyorlar, bir gün sonraysa internette iki demecin yan yana getirildiği videoyu görüyorlar.

İnsanlığın bilgi birikiminin neredeyse tümü çoğumuzun parmak uçlarındayken etkin bir şekilde yalan söylemek çok zor. Zorbalık kurbanı olan biri sessiz kaldığında o zorba cesaret bulur.

Her zorba gibi devletler de kurbanlarının sessiz kalmalarını isterler. Kurbanlarını bir başına tutmaya ve onların bir araya gelmelerine engel olmaya çalışırlar. İnternet mağduriyet hikâyelerimizi paylaşabildiğimiz ve yalnız olmadığımızı gördüğümüz bir sohbet ortamı yarattı. Devletin kırdığı en kötü potlar artık viral videolara dönüşüyor. Bu yeni iletişim şekli devletleri kayırmıyor. Devletin kurumsallaşmış şiddet olduğunu anlamak, onun psikolojik köklerini görmemize imkân veriyor. İnsanlar şiddete başvuruyor ve özgüvensizliğin ve korkunun kışkırtmasıyla çatışmaya istekli hale geliyorlar. Teknoloji bizi akıl sağlığına daha

çok önem vermemiz yönünde güçlendiriyor. İnsan, tarihe bakıldığında günümüzdeki devletler yüzünden akıl sağlığının kötü durumda olduğunu savunabilir fakat bu doğru olsa bile kişiler arası şiddet oranının azalmış olması çok daha güçlü bir topluma işaret etmektedir. Teknoloji uzun vadede birbirimizle bağlantımızı, uyumumuzu ve iş birliğimizi devletleri güçlendirdiğinden daha çok güçlendirecektir. Devletler barışçıl davranan insanlara karşı şiddet kullanmak için şiddeti uygulayacak bir sınıfa bağlı olduklarından, bu sınıfa ulaşan bilgiyi kısıtlama ve kontrol etme yetisi onlar için çok önemlidir.

İletişim teknolojisinin genel bolluğu bunu daha da zorlaştırmaktadır. Bir asker kurbanının insandan aşağılık bir varlık olduğuna ikna edilirse o kişiyi öldürmeye ikna edilmesi de kolaydır. Bunu askerler internet üzerinden görüntülü sohbet edebiliyorken yapmak çok daha zordur. Teknoloji devletlerin insanları yalnızlaştırmasını zorlaştırmaktadır. İnternetten önce devletler, en son iletişim teknolojisini etkin bir şekilde kontrol edebiliyorlardı. Çaresiz kalan pek çok devlet internet erişimini sınırlandırıyor veya hedef gözeterek sansür uyguluyor, ancak bu durum düzenbazlığın sonun başlangıcına ulaştığını gösteriyor. İnternet yaygınlaşmaya devam ettikçe insanları kandırmak çok daha zor olacak. Birbirimizle daha önce hiç olmadığı gibi bağlantı kurarak devleti hükümsüz hale getirecek olan ilişkileri şimdiden geliştirmekteyiz.

Savaş

I. ÖZGÜRLÜĞE KARŞI İŞLENEN EN BÜYÜK SUÇ

Bir bireye karşı işlenebilecek en büyük suç cinayetse, olabilecek en kötü suç da organize, kasti, haklı görülerek işlenen toplu cinayettir. "Savaş" devletlerin toplu cinayeti ve hırsızlığı kabul edilebilir göstermek için kullandıkları bir kelimedir. Ancak en sapkın ve meczup bireyler cinayeti politik bir mesele olarak destekler ve ancak en sapkın ve meczup devletler savaşa girer. Yaptıklarının yanlarına kâr kalması için nüfusun kritik bir çoğunluğunu savaşı ciddi ölçüde desteklemeye ikna etmeleri gerekir. Cinayetin yeterli çoğunlukta insan tarafından işlendiğinde kabul edilebilir olduğuna hâlihazırda ikna olmuşlarsa bunu yapmak çok da zor değildir. Savaş odağında yapılan hiçbir propaganda onun asıl doğasını gizleyemez. Savaş, devletin güç alanını genişletme amacı taşıyan, muazzam çapta örgütlenmiş şiddettir. Devletçiliğin tepe noktasıdır ve özgürlüğe edilen en büyük hakarettir. Devletler insanları savaşın şanlı olduğuna ve savaşa karşı çıkanların korkak olduklarına inandırmak için her yolu deneyeceklerdir. Bunların hiçbiri savaşın fiziksel hakikatini değiştirmez; bu da insan hayatının toplu halde yok edilmesi, insanlara uğrunda savaştıkları düzenbazlık yüzünden ateş açılması, insanların yanlış zamanda yanlış yerde oldukları için bombalanmaları ve yoksul adamların devletin maddi destekçilerinin yararına ölmeleridir. Savaşlar devletleri daha güçlü kılar, daha güçlü devletler de halkı soymakta daha beceriklidirler. Muharebenin sebep olduğu yıkım özgürlüğe bir hakarettir ve bizi barışın refahından mahrum eder. Devletler savaşı vergileri artırmak için bahane olarak kullanırlar. İnsanları bir dış tehditle korkutabildiklerinde bunu yapmala-

rı çok kolaydır. İnsanlar ikna olduktan sonra vergilerini şevkle ödemekle kalmaz, vergilerin düşürülmesi gerektiğini öne süren herkese saldırırlar. Devletler yeterli sayıda genç insanı orduya katılmaları için korkutarak kandıramadıklarında "zorunlu hizmet" ile köleleştirirler. Savaş olağanüstü miktarda üretim kapasitesinin yönünü pazardaki talebi karşılamaktan alıp yıkıma çevirir.

Geleceğe ait ölçülmesi imkânsız miktarda iş gücü, ölümler ve yaralanmalar nedeniyle kaybedilir. Devletlerin, toplumun savaşın altında yatan çılgın fikirleri desteklemesini sağlamak için, başlı başına özgürlüğe bir hakaret olan güçlü bir kolektif kimlik duygusu aşılamaları gerekir. Savaşın büyük trajedisi, altında yatan aldatmacadır. Evet, birinin öldürülmesi oldukça trajiktir fakat toplu cinayet, önlenebileceği apaçık ortadayken çok daha trajiktir. Savaş devletçiliğin tepe noktasıdır ve özgürlüğe karşı işlenen en büyük suçtur. Savaş, yalnızca bireylerin devletin isteğini yerine getirirken korkunç eylemlerde bulunmaya hazır olmaları sebebiyle mümkündür.

II. ASKERLİK

Bir devletin, bir kez vatandaşları arasında güçlü bir milli kimlik ve vatanseverlik duygusu geliştirdikten sonra, çok sayıda vatandaşını bütünü korumak üzere askere yazılmaya ikna etmesi zor olmaz. Bu durum, kuşkusuz ki insanları korumayla alakası olmayan şekillerde ölmeye ve öldürmeye gönderme konusunda istikrarlı bir geçmişi olan devletler için hâlâ geçerlidir. Ancak asker olarak adlandırılmak sizi eylemlerinizin sorumluluğundan muaf tutmaz. İnsanın iş birliği yapma eğilimi savaşma eğiliminden çok daha güçlüdür, bu sebeple savaşı mümkün kılmak için ciddi bir miktarda koşullandırma gerekir. Bu koşullandırma, genel bir kolektivizm propagandasıyla ve dışarıdakilerin şeytanlaştırılmasıyla başlar. Asker olmak için gereken bireyselliğin feda edilmesi ve insanlıktan soyutlanma durumu, askerin düşmanı insandan saymamak üzere koşullandırılmasını kolaylaştırır. Düşman insandan daha aşağılık bir varlık olarak görüldükten sonra onu öldürmek çok daha kolaydır. Askerlerin gerçeklikle ilişkileri iyice koptuğunda, göğüslerine iğnelenen, kumaş ve metal parçalarıyla temsil edilen onur ve övgü ödülleriyle manipüle edilmeleri kolaydır. Her ordu sisteminde belli bir liderlik türü yüceltilir ve teşvik edilir. Ordularca yüceltilen değerlerin bazıları evrensel olarak olumlu niteliklerdir. Ancak liderliği vurgulamalarının sebebi iyi niyetlerimizi ciddi bir biçimde yanlış yönlendirmenin eşsiz bir beceri gerektirmesinden kaynaklanmaktadır. İnsanların emirleri sorgulamadan yerine getirmelerini sağlamak için belli türden bir lider gerekir. Öldürmeyi böylesine kolay hale getirmek için belli türden bir propaganda gerekir. Ahlaki karar verme gücünü

doğası gereği kusurlu olan bir kuruma teslim etmek için belli türden bir insan olmak gerekir. Asker olmak kendi özgürlüğünüzün karşısında durmaktır. Haraç kesiciliği en kayda değer şekilde desteklemek içindir. Sahip olduğunuzu iddia edebileceğiniz her türlü ahlaki karar alma hakkınızdan vazgeçmektir. Özerkliğinizi topluluğa feda etmektir. Devletin maddi destekçilerine hizmet etmektir. Size baskı uygulayanlara uşak olmaktır. Kendi hayatınızın sorumluluğundan vazgeçmektir. Bir kiralık katil olmaktan fazlası değildir ya da en azından insanların kiralık katil olmalarını sağlamaktır.

Konuşamayan bir hayvan gibi, politikacıların piyonu olarak kullanılmaktır. Orduya katılmak, parazitle bir olmak için toplumun üretim sektöründen çıkmaktır. Asker olmak özgürlük için savaşmak diye yutturulur ve devletler savaşları için minnettar olmamızı isterler, hâlbuki her asker yalnızca o üniformayı giyerek vatandaşları daha az özgür hale getirir. Kimse sizi ahlaka aykırı bir şeyi yapmaya zorlayamaz. Kolektivizm propagandasının iç yüzünü gördüğümüz zaman artık ordular olmayacak. Bireysel şiddet eylemlerinden birbirimizi sorumlu tuttuğumuz zaman artık savaşlar olmayacak. Özgürlüğümüzü talep ettiğimiz zaman artık askerler olmayacak.

III. SAVAŞIN SEBEPLERİ

Devletlerin birbiriyle rekabet halindeki haraç kesiciler olduklarını anlamak savaşın sebeplerini anlamayı mümkün kılacaktır. Devletler savaş açmak için her türden onurlu sebebi gösterirler fakat bunlar ancak diğer propagandalar kadar meşrudur. Bugün çoğu, askeri gücü savunma amacıyla kullandığını iddia eder, hâlbuki tüm devletler yalnızca savunma savaşı yapıyor olsa ordulara gerek kalmazdı! Devletler savaşları haraç işlerini büyütmek ve güçlendirmek için çıkarırlar. Vatanseverliği hiçbir şey savaş kadar kamçılayamaz. Devletler savaşı sever çünkü vatanseverlik, hayal edilen topluluk için fedakârlıkta bulunmaya ve daha fazla baskıyı tolere etmeye sevk eder.

Vatanseverlik, devletlerin halk adına hareket ettikleri efsanesini güçlendirir ve savaşın dili genellikle devletin kendisiyle halkı birbirine karıştırır. İki ülke savaştayken genelde bir ülkenin diğerine saldırdığını söyleriz, hâlbuki bu bir devletin diğer devletin sınırlarına saldırmasının yanlış beyan edilmesidir. Daha doğrusu, aynı yerden olan ve aynı renk üniforma giyen bir grup insanın, farklı bir yerden olan ve farklı renkte üniforma giyen insanları öldürmesidir. Ülkeler diğer ülkelere saldırmazlar. Devletler güç alanlarını genişletmek için şiddet kullanırlar. Devletler, savaşı aynı zamanda birkaç çıkar grubu için aşırı derecede kârlı olduğundan severler. Yalnızca devamlı savaş tehdidinin olması bile silah sanayisini fazlasıyla kârlı hale getirmeye yeter. Bomba satın alma konusunda -politikacılar haricinde- hiç kimse, güvende olmak için her şeyden vazgeçmeye hazır, korkmuş bir topluluk-

tan daha istekli olamaz. Bir topluluk savaşı destekleyecek kadar korktuğunda vergilerin yükselmesini destekleyecek ve savaş bonoları satın alacaktır. Herkesin birikimlerinin değerini düşürerek bankerleri zenginleştirecek olan -sözde askerlerin maaşları ve ekipmanı için olan- para arzındaki muazzam artışı destekleyecektir. Savaş harcamasının üretim kaynaklarının yıkıcı amaçlara yöneltilmesi olduğu açıkken, devletler her zaman bu harcamayı savaşın ekonomiye iyi geldiği efsanesini sürdürmek için olumlu ekonomik ölçütlerden sayarlar. Savaş devletlere hep yapmak istedikleri ama barış zamanında genelde yapamadıkları şeyleri yapmaları için bahane verir. Savaş sırasında devletler, sözde yeni bir tehlikeden korumak için yeni yetkilere ihtiyaçları olduğunu iddia ederler. Savaş dönemi politikalarından kâr elde etmek için pusuya yatmış olanlar muhaliflere vatansever olmadıkları gerekçesiyle saldıracaklardır.

Her seferinde bu yetkilerin geçici olduğunu söylerler fakat genelde böyle olmaz. Savaş, vergileri artırmak, mahremiyeti ortadan kaldırmak, zorunlu hizmet yoluyla köleleştirmek ve topluluğa daha büyük bir bağlılık duyulmasını talep etmek için bahane olarak kullanılır. Bir haraç kesicinin yalnızca üretim kaybı sebebiyle de olsa çok fazla tebaasını öldürmek istemeyeceğini düşünebiliriz ama devletler her zaman akla uygun davranmazlar. Daima bizi sömürmenin daha verimli yollarını ararlar ama halk üzerindeki baskılarını sürdürmek için çok sayıda insanı öldürmeleri gerekiyorsa öldüreceklerdir. Bazen kendilerini kaptırıp baskıcılardan bazılarının etkileneceği denli fazla kişiyi öldürürler. Bazen devlet ve lehtarları, rakip haraç kesicilerle aralarındaki mücadeleyi tam anlamıyla kaybederler, bu durumda bile savaş çok etkili bir araçtır. Üretim kaybına rağmen savaşlar devletleri güçlendirir.

IV. MÜDAHALECİLİĞİN YALNIZLAŞTIRMASI

Şiddet, alışverişin ve iş birliğinin önündeki en büyük engeldir. Devletler müdahale etmediğinde ülkeler arasındaki alışveriş bizi bir araya getirir. Savaş çıkardıklarında bizi ayrı düşürürler. Devletler diğer ülkelerin işlerine karıştıklarında, tıpkı bireylerin hayatlarına karıştıklarında olduğu gibi üretken ilişkiler yerini tehditkâr ilişkilere bırakır. Savaşın doğrudan maliyetleri genelde aşırı derecede yüksekken (bazıları için kâr sayılan rakamlar), dolaylı maliyetleri bundan kat kat fazladır.

Serbest ticaret, diğerlerinin öz sahipliğine ve mülkiyet haklarına gösterilen karşılıklı saygıya dayanır. Savaş, insan haklarının en ileri noktada hiçe sayıldığı eylemdir. Bir savaş halk tarafından destekleniyorsa, bu; "Sizinle ticaret yapmaktansa sizi öldürmeyi tercih ederiz." demektir. Halk tarafından karşı çıkılıyor fakat yine de gerçekleşiyorsa, bu; "Size saygı duyuyoruz ve sizinle ticaret yapmak istiyoruz ama devletimizin sizi öldürmeye çalışmasına engel olacak denli değil." demektir. Ülkeler arasındaki ilişkileri devletlerin yönetmesine izin vermek bizi yalnızlaştırır ve üretken ilişkiler kurmaktan alıkoyar. Bazıları savaş olarak görmese de, ambargolar ve ablukalar geniş çapta güç kullanma tehditlerini temsil eder ve savaş kadar yıkıcı olabilir. Komple bir abluka "Bu ülkedeki herhangi biriyle iş yaparsanız size saldırırız." demektir.

Kurban ciddi bir toplumsal suç işlemiş gibi görülüyorsa bunu yapmak daha kolaydır, ancak devletler genelde büyük ölçekte sorunlar (adil olmayan ticaret avantajları) yaratan daha önemsiz uluslararası ticari kısıtlamalar dayatırlar. Ülkeler birbirine bu ka-

dar bağımlıyken birinin diğerleriyle ilişkisini kesmek, gıda, yakıt ve tıbbi malzeme gibi temel ürünlerin geniş çapta eksikliğinin yaşanmasıyla sonuçlanabilir.

Savaş, kaynakları verimli kullanımlardan yıkıcı kullanımlara sevk ettiğinden, aynı zamanda savaştaki bir ülke halkının diğer ülkelerin halklarıyla ticari ilişki kurabilme imkânını kısıtlar. Bununla beraber, uluslararası ticari ilişkinin kesilmesi, ambargolar veya birtakım gözetimli ticaret biçimleri çok daha önemlidir.

Ambargo ilan edilmesi, bahsi geçen ticareti yapan herkes vurulacak veya bombalanacak demektir. Yalnızca bu tehdidin sonucu olarak milyonların hayat standardı için temel olan binlerce düzenli günlük alışveriş kesilebilir ve daha sayısız potansiyel alışveriş hiç gerçekleşmeyebilir. Savaşın hayatlarla ve kaynaklarla ölçülen maliyetleri ölçülemeyecek denli büyük olabilir, savaşın toplam maliyeti hesaplanabilir değildir.

V. DIŞ YARDIM

Modern devletlerin halklarının iyi niyetlerini yanlış yönlendirdikleri pek çok yoldan biri de dış yardımdır. Sorunlarını oy kullanarak gidermek isteyen ve bir daha onlar üzerine düşünmek istemeyen vatandaşlar için "tüm dünyadaki yoksul insanları önemseyen" bir politikacı hoş bir seçenek olabilir ama bu seçim hakikati değiştirmez. Dış yardım, parayı vergi yoluyla bir ülkedeki yoksuldan alıp bağış yoluyla bir başka ülkedeki zengine verir. Devletlerin çözüyor gibi göründükleri pek çok soruna benzer şekilde, yurt dışındaki muzdariplik de çözmek istediğimiz bir sorundur. Devletler çalıntı fonlarla büyük bir rol oynasalar da yurt dışı yardım kuruluşlarına cömert bağışlar yapıyoruz. Bazı yurt dışı yardım kuruluşlarının dolandırıcı olduğu durumda, devletlerin dış yardım programlarının hepsi dolandırıcılıktır zira paramızın harcanma şeklini beğenmediğimiz takdirde iki seçeneğimiz vardır; ya vergilerimizi ödemek ya da hapse girmek.

Devletler dış yardımı severler çünkü daha küçük devletleri satın almalarına ve savaşmadan etki alanlarını genişletmelerine imkân verir.

Yalnızca devletlerin etkili olduğuna inanan insanlar dış yardım bağışlarını onlara teslim ederler. Devletler parayı diğer ülkelerin insanlarına değil devletlerine verme eğilimindedirler. Bu para, çoğunluğu belirtilen amaç doğrultusunda kullanılsa bile mevcut güç yapısını sağlamlaştırmaya hizmet edecektir zira yalnızca küçük bir kısmının yön değiştirmesi bile pek çok yoz politikacıyı sonraki birkaç seçimi satın alabilecek kadar zengin etmeye

yeterlidir. Dolayısıyla dış yardım, aksi takdirde aşırı yozlaşma ve rağbet görmeme sebepleriyle seçimi kaybedebilecek olan devletleri ayakta tutmaya hizmet edebilir. Dış yardım terörizm, açlık veya hastalık olan yerler baz alınarak dağıtıldığında terörizmin, açlığın ve hastalığın finanse edilmesiyle sonuçlanır. Dünyanın her bir yanında trajediler var olmaya devam etmekte ve pek çok iyi insan gerçekten yardım etmek istemektedir. Kaynakları bir havuzda topladığımızda müthiş şeyler gerçekleşebilir. Bazen devletler bile büyük yardımlara başarıyla imza atmaktadırlar. Ne yazık ki hırsızlıkla fonlanan ve sonuçlar konusunda güvenilmez olan insanlarca yürütülen dış yardım, tahmin edilebileceği üzere fonların kişisel kazanç uğruna yön değiştirmesine sebep olmaktadır.

VI. TERÖRLE MÜCADELE

Devletler savaş için pek çok bahane bulurlar fakat "terörle mücadele" özellikle tehlikelidir, çünkü ülkeyi sonu gelmeyen bir savaş halinde tutmak için kullanılabilir. Devlet programları çok zor sona erdiğinden, belirsiz bir düşmanla silahlı bir çatışma durumu her devletin 'bitmeyen savaş' hayalinin gerçekleşmesidir. Terörle mücadele politikaları pek çok devlet programı gibi daha fazla soruna yol açar. Gelişmekte olan ülkeleri işgal eden ve sınırlarını ihlal eden gelişmiş ülkelerin devletleri terörizme yol açar. İnsanlar toplumlarının yönetimini yabancı orduların ele geçirmesine öfkelenirler ve aileleri gözlerinin önünde öldürüldükten, bildikleri yaşam tahrip edildikten sonra bu öfke o kadar büyür ki insanları dehşet verici türden şiddete yöneltir. Yabancı işgaller o kadar büyük bir çaresizliğe düşürür ki, mağdurlar çoğu zaman hayatlarını direnişte kolayca feda edilebilecek kadar az değerli görürler. Devletler kendi ülkelerinde güvenlik adına savaşı daima bireysel özgürlükleri kısıtlamak için bahane olarak kullanırlar. Terörle mücadele özellikle tehlikelidir çünkü hayatlarımızın her alanını etkileyebilecek -devletlere hayatlarımızın her alanını düzenlemek için bahane verecek-, her daim var olan farazi bir tehdide dayanır. İfadeye ve mahremiyete getirilen kısıtlamalar özellikle elverişlidir çünkü insanların ne vahim bir şekilde soyulduklarını ve nasıl direneceklerini kavrama ihtimallerini azaltır. Normalde savaş zamanı düzenlemeleri tehdidin etkisini yitirmesiyle son bulur, gel gör ki terörle mücadele söz konusu olduğunda 'tehdit' sonsuza dek devam eder.

"Terörle savaş" konusunda devletlere güvenmek muazzam bir yozlaşmaya davetiye çıkarır. Birinden bizim için hayali şeytanlarla savaşmasını ve bunun ne kadara mal olacağına karar vermesini istersek, kısa sürede kendimizi savaşmanın pahalıya patladığı şeytanlarla dolu bir dünyada buluruz. Devletler sürekli terör eylemlerine engel olduklarını iddia ederler fakat bunların pek çoğu şaşırtmacadır, bazıları tamamen uydurmadır ve çoğu fazlasıyla abartılmıştır. Bir devlet bir terör eylemini önlemeyi başaramadığında, saldırı ne kadar basit olursa olsun, daha çetrefilli bir düşmanla savaşmak için daha fazla paraya ihtiyacı olduğunu söyleyecektir. Bir devlet "bir terör eylemini" önlediğinde, önlemek için hakikaten bir şey yapmış olsun olmasın, işini yapmaya devam etmek için daha çok paraya ihtiyacı olduğunu söyleyecektir.

Bir ülkenin savaşta olduğu her an insanlar korkuyla dolma eğilimindedirler, bu da onlara güçlü bir liderin veya otoritenin etrafında toplanma isteği verir. Devleti sorgulama veya ona karşı gelme ihtimallerini düşürür. İnsanlar korktuklarında vergilerdeki bir artışa müsamaha etme ihtimalleri çok daha yüksektir. Korku dolu bir halkı, birbirlerinden korkuları onları birer muhbir haline getirdiğinde kontrol etmek daha kolaydır. İnsanlar savaş bahanelerini kabul ettiklerinde kendilerini devlete, özellikle de korunma konusunda daha bağımlı hissedeceklerdir. Terörle mücadele bilhassa kirli bir düzenbazlıktır fakat devletler için büyük ölçekte savaşlara girmenin artık ne kadar zor olduğunu da açığa çıkarmaktadır. Bu küresel bağlanmışlık çağında geleneksel bir askeri çatışma çıkarmak git gide daha olanaksız görünmektedir. Şiddetin tüm bahanelerini aynı dikkatle incelemeye tâbi tutarsak savaşın her türlüsünü sona erdiririz. Güvenliği artırmak adına şiddeti meşrulaştırmak herkesi daha güvencesiz hale getirmekte, ancak birileri kâr ettiği için durum böyle devam etmektedir.

VII. GERÇEK GÜVENLİK

Devletlere ve savaş sebeplerine dair bildiklerimiz göz önüne alındığında, herhangi bir insanın bunların birinden medet ummasi saçma görünüyor. Devletler koruma değil, haraç kesicilerdir. Milli güvenlik, kendi sınırları içerisinde münhasır vergilendirme yetkisini savunmak için bir bahanedir.

Devletlerin bizi koruması, bir çiftlik sahibinin bir sığırı korumasına benzer. Devletler yurt dışında olduğu gibi yurt içinde de güç alanlarını genişletmek için şiddet kullanırlar. Bir ülkenin en iyi savunması herhangi bir organize sömürü sistemine boyun eğmeyi reddeden iyi silahlanmış bir topluluktur. Bir bölgenin yönetimi yabancı bir devlet tarafından ele geçirildiğinde ilk öncelik vergi tabanının kontrolünü ele almaktır. İşgalci devlet haraç alanını genişletmek ister. Kontrol etmenin ürettiği vergiden daha maliyetli olduğu bir bölgeyi ele geçirmeye çalışıyorsa kısa süre içinde bu girişimden vazgeçecektir. İşgale karşı en iyi savunma bir devlete sahip olmamaktır. Bir işgalcinin sıfırdan vergi tahsil mekanizmaları geliştirmesi gerekir, bu da son derece zordur ve idamesi maliyetli olacaktır. Devletin olmayışı, potansiyel işgalcilere söz konusu bölgeyi ele geçirmeye kalkarlarsa kaybedeceklerini haber verir. Verilen mesaj şudur: "Muharebede hiçbir zaman yenilmeyebilirsiniz fakat hem aktif hem de pasif, merkezsizleştirilmiş direnişin gücü karşısında kaybedeceksiniz çünkü biz özgürlüğümüze bağlıyız ve yerli veya yabancı her türlü baskıcıyı alt ederiz." "Profesyonel" bir orduyu desteklemek ülkeleri daha güvencesiz hale getirir. Daha özgür bir toplum daha büyük bir

refah içinde olacaktır. Daha büyük bir refah içindeki bir toplum daha kazançlı bir ticaret ortağı olacak, dolayısıyla da saldırmaya daha az meyilli olacaktır.

Militarize olmamış bir toplumun düşmanı olmaz.

Merkezi bir otoritesi olmayan bir toplum, kendilerini düzgün bir şekilde savunmak isteyen özgür insanların önüne engeller koymayacaktır. Ordular tarafından korunuyor olduğumuz yanılsaması orduların bizi daha güvencesiz hale getirdiği gerçeğini gizlemektedir. Şunu anlamak çok önemlidir; devletler bizim güvenliğimiz için bir şey yaptıklarını söylediklerinde yalan söylüyorlardır. Yalnızca bir tehdit uydurmak, onlara maddi destekçilerini zenginleştirmek için yalandan çözümlere para harcamak için bahane verir. Geniş çapta istilaların nispeten nadir görüldüğü bir noktadayız; bu durum, birey olarak silahla donanmanın önemini azaltsa da haraç kesicilere kanmamak için hepimiz gerçekle donanmalıyız. En iyi milli savunma, yönetilmeyi reddeden bir topluluktur.

Kişisel Güvenlik

I. YAŞAM KIRILGANDIR

Bir insanın bir başkasına karşı işleyebileceği en dehşet verici suç çok basit olabilir. Birinin canını almak özel olarak zor değildir. Profesyonel katillerin ve şiddet fantezilerinin hüküm sürdüğü bir dünyada çoğu insanın, öldürmenin ne denli zor ve zarar görmenin ne denli imkânsız olduğu yönünde abartılı bir algıya sahip olması anlaşılırdır. Birini öldürmenin aslında ne kadar kolay olacağını nadiren düşünürüz, çünkü bir başkasının hayatına son verme düşüncesi çok iticidir. Sırf insan olma deneyiminin doğasından ötürü hayatlarımız her günün her anı birbirimizin ellerindedir. Yalnızca pek çok pratik açıdan birbirimize bağımlı olmakla kalmaz, aynı zamanda neredeyse diğer herkesin istekleri doğrultusunda yaşarız. Cinayetin insanlar arasında çok nadir görülüyor olması, etrafımızın mutlu, sağlıklı kişilerle çevrili olmasını istediğimizi göstermektedir. Toplumun baskın bir biçimde müşterek olan doğasına rağmen, ender görülen şiddet eylemleri gerçekleşir, biz de bunlardan aşırı derecede korkarız. Rastgele bir insana güvenmemeye veya ondan korkmaya ikna olabiliriz. Herkese güvenmemek gerekir ve hepimiz bu konuda kendi ilkelerimizi belirleriz ancak aksine kanıtlar olmasına rağmen diğer insanlara güvenmeme eğilimimiz gereğinden fazladır, şüphe duymaya büyük enerji harcarız. Bu da bizi devletin destekçilerine hizmet etme niyetiyle korkularımızdan faydalananlar karşısında zayıf hale getirir. Devletlerin bize kamu güvenliğindeki ve adaletteki, amaca zarar veren tekellerini kabul ettirebilmeleri için, bizi belli tehditlerden ancak onların koruyabileceklerine ikna etmeleri gerekir. Kritik olan kürtaj meselesinde bile amaca

zarar verirler, yasa dışı yapmak genelde kürtajların sayısını artırır ve daha güvensiz hale getirir. Kürtajların sayısını azaltmak için devletlerin kullanılması, bu amaçla barışçıl yollar geliştirilmesini zorlaştırır. Bu durum cinayet, hırsızlık ve tecavüz meselelerinde de aynen geçerlidir. Kişiler arası rastgele bir suç işlenme tehlikesi gerçekten vardır fakat çözümü bizden çalan bir kuruma başvurmak değildir. Korunma için hırsızlardan devlete sığınmak, "Komşum benden çalabilir, o yüzden ben de herkesten çalan bir devlete güveneceğim ki komşum benden çalarsa bir süreliğine hapse tıkılabilsin." demektir. Korunma için katillerden devlete sığınmak, "Komşum beni öldürebilir, o yüzden ben de devletin benden çalmasına izin vereceğim ki sonrasında gelip tutanak tutması için üniformalı birini işe alsın." anlamına gelir. Hayat risklidir. Risk korkuya sevk eder. Korku bizi zayıflatır. Hayatın riskli oluşunu kabul etmek, korku aşılayanları sorgulamak için yeterince cesur olma olanağı verir. Hayatın riskli yapısını inkâr etmeye çalıştığımızda ya kendi zihnimizden ötürü ya da devlet politikasıyla durum daha da kötüye gidecektir. Korkarak veya direnerek yaşamaktansa basitçe hayatın müşterek yapısını benimseyerek kendimizi esas tehlike olan güvensiz bir toplumdan koruyabiliriz.

II. ADALET

Hepimiz adil muamele görmek isteriz ve hepimizin bir doğru algısı vardır. Adalet yalnızca bir şiar olarak kullanıldığında ciddi anlamda çarpıtılabilir. Adalet, ahlaki ilkelerden örülmüş sağlam bir temel üzerine kurulduğunda anlaşmazlıkları çözmek için yol gösteren bir ışıktır.

Devletler adaletin temel hizmetleri (uyuşmazlıkların çözümü, hapsetme, kamu güvenliği) üzerinde tekel olma iddiasındadırlar ancak bu en önemli sosyal görevlerde daima yetkilerini suistimal ederler. Bu alanlarda bazı -yalnızca gerçek bir hizmet verdikleri yanılsamasını sürdürmek için gereken kadar- meşru görevlerini yerine getirirler. Verdikleri adalet hizmetlerinin kısa bir incelemesi bile devletlerin ahlaki ilkeleri olmadığını açığa çıkarır. İnsanlar uzun süredir cezalandırmayı diğerlerini kontrol etmek üzere haklarını ihlal etmek için bir bahane olarak kullanmaktadırlar. Ceza arayışında olan biri adalet arayışında değildir.

Ceza yalnızca kötü bir bahanesi olan şiddettir. Cezalandırma tehdidi devletleri teşvik eden başlıca faktördür. Devletler bizi adaletle tehdit edemezler. Cezalandırmanın amacı acı vermektir, böylece acı çektirme tehdidi bizi kontrol etmek için kullanılabilir. Kolluk kuvvetlerine bizi tehdit etmeleri için inandırıcı bahaneler sağlamak üzere, vergi vermeme, uyuşturucu kullanma veya otoriteye başkaldırma gibi, düzenbazlığın etkisini azaltan şeylere karşı yasalar üretirler. Devlet mağduru olmayan bir yasayı her uyguladığında mağdur tutuklanan kişi olur. Ortada mağdur yoksa suç da yoktur. Mağdur varsa adaletin talimatı basittir:

Mağdurun zararını karşıla.

Bir insanın malı çalınmışsa, çalınan malın (veya muadilinin, yaşadığı sıkıntı için tazminat ile birlikte) ona geri verilmesi gerekir. Bir insan yaralanmışsa uygun tazminatın ödenmesi gerekir. Birinin malı zarar görmüşse, tazmin edilmelidir. Devletler mağduru olmayan bir suç yüzünden cezalandırdıklarında, bu hizmetin bedelini zorla ödettikleri için toplumu da cezalandırmış olurlar. Mağduru olmayan suç yasalarını desteklersek, bizim adımıza soygun yapması veya birini kaçırması için birini tutmuş kadar sorumlu oluruz. Gerçekten tehlikeli suçlular zor kullanılarak toplumdan tecrit edilmelidirler. Meşru bir tehdidi simgeleyenlerin tecrit edilmesi çok önemli bir hizmettir. Devletler bu çok önemli görevde tekel olmayı üstlendikleri için (yetersizliklerine rağmen), genelde bu tekel sayesinde var olan benzer görevleri üstlenmelerine de izin verilir. Tekel olduklarından çok az sorumlulukları vardır ve doğaları gereği yozlaşmaya yatkındırlar. Tek yapmaları gereken kolluk kuvvetlerini bir yasayı yürütmek için ikna etmektir, onlar da yalnızca emirleri yerine getirdiklerini söyleyeceklerdir. Devlete adaleti belirleme gücü teslim edildiğinde elimizde kalan, yoz politikacıların mağduru olmayan bir yasayı her geçirdiklerinde barışçıl insanlara silah doğrultmaları için bahane verdikleri yoz polislerle, yoz savcılarla çalışan yoz yargıçlar olur.

Bir bireyin davranışının yanlış olduğuna karar vermek size onu cezalandırma hakkını vermez. Tamamen emin olsanız, yaparken görmüş olsanız, adaleti yerine getireceğini düşünseniz bile bir başka insanı cezalandırmak asla doğru değildir. Kendinizi savunmanız gerekiyorsa bir başkasına zarar verme hakkına sahipsiniz. Çalınan malınız üzerindeki hakkınızı talep edebilirsiniz. Birine acı veren bir şey yapabilirsiniz fakat bir başkasına doğrudan acı çektirmek amacıyla yaptığınız bu eylemde hiçbir zaman haklı

olmazsınız. Her zaman yapma hakkınızın olduğu tek eylem birine yüz çevirmektir. Birisi tanınmış bir hırsızsa, mağdurlarının zararını karşılayana kadar onunla iş yapmayın. Bu, doğal haklarda bulunan adalettir ve devlet düzenbazlığından daha sağlam ve adildir. Adalet etik kuralların uygulanmasıdır. Bir toplumun adalet uygulaması onun ahlaki ilkelere olan bağlılığının bir göstergesidir. Toplumun şiddet içermeyen davranışı cezalandırması onun özgürlükten vazgeçtiğinin bir göstergesidir. Adalet için devletlere başvurduğumuzda hakları korumak adına ihlal eden kurumlara başvurmuş oluruz. Bir haraç kesici, ahlaki bir dayanağı olduğunu iddia edemez. Adalet devlete emanet edilemeyecek kadar önemlidir. Pek çok açıdan devlete bağımlı haldeyiz; bu sebeple özgür bir topluma geçişte pek çok barışçıl adalet sistemi ilk etapta bugünkü devlet modellerine benzeyecek ve güncel beklentileri karşılayacaktır.

Ancak baskının yokluğu sayesinde var olacak yenilikçilikle birlikte, çok daha hakkaniyetli ve etkili adalet sistemleriyle kısa sürede bu beklentilerin üzerine çıkılacaktır.

III. POLİS DEVLETİ

Modern devletler bir kendi kendini imha döngüsüne girmişlerdir. Politikalar çıkar grupları adına yasalaştırılmaktadır. Devletler yeteri kadarımızı politikalarının iyi niyetli olduğuna ikna ederler. Belli bir politikanın bizi istismar etmeye yönelik olduğunu keşfederiz. Öfkelenir ve karşı koyarız. Politikacılar (ve destekçileri), bu baskı karşısında pes etmek yerine ilgimizi dağıtmak için yeni bir politika yaratarak direnişin etkisini en aza indirgemeyi daha kârlı bulurlar. Bu da sonsuz görünen bir hoşnutsuzluk yaratma ve sindirme döngüsü yaratır. Politikacılar, çıkar grupları ve diğer suçlular uzun vadede ortaya çıkacak sonuçların sorumluluğundan muaf oldukları için çok kısa vadeli teşviklerle harekete geçerler, böylece eski hoşnutsuzluklar birikir. Gerilim büyüdükçe devletler vatandaşları üzerindeki doğrudan kontrollerini artırırlar. Etkili devletler kolluk kuvveti sınıflarını emirleri sorgulamayacak polislerle dolu olacak şekilde özenle yetiştirmişlerdir.

Kolluk kuvvetleri kontrolden çıkmış bir devlet veya bir polis devleti yozlaşmanın tahmin edilebilir bir sonucudur. Polis memurları pek çok meşru hizmeti sağlarlar. Devriye gezerek ve zaman zaman da işlenmekte olan gerçek suçlara müdahale ederek kamu güvenliğini sağlarlar. Yolda kalmış sürücülere yardımcı olurlar. Hatta bazen suçları aydınlatır ve sorumlu tutulması gereken kişileri tutuklarlar. Ancak devletin ilgilendiği kadarıyla, hizmet vermek yalnızca polisin gerçek amacını meşrulaştırmaktır: Çıkar grupları adına devletin iradesini dayatmak. Göz korkutucu

oldukları takdirde polisin esas görevi çok daha kolaydır. Savaş devlet güçlerinin en yıkıcı uygulaması olduğundan, devletler polislerinin göz korkutucu etkisini artırma ihtiyacı duyduklarında askerileşirler; ordunun tarzını, taktiklerini, gelişmiş silahlarını, orantısız gücünü ve müthiş sorumsuz harcamasını benimserler. Meşru hizmet sunmanın geçerliliği azaldıkça toplulukları gözdağı vererek kontrol etme ihtiyacı artar. Polisi askerileştirme teknikleri genel askeri harcamayla aynıdır; bu da hayali bir ihtiyacın bir politikacıya rüşvet vermiş bir müteahhit tarafından karşılanmasıdır. Polis kuvvetleri kendi topluluklarına karşı sorumludurlar; bu sebeple askerileşme için yapılan baskı yerel mercilerden ziyade insanların kendi ceplerinden para çıkmadığına inandırılabildiği büyük ödenekleri olan merkezi otoritelerden gelir. Sıradan vatandaşlar üzerinde kullanabildikleri güçten ötürü doğal olarak polisten korkarız.

Çoğu polis teşkilatı sokak çetelerinin tüm kritik unsurlarını sergiler; sınırları belli bir bölgeleri, şiddet kullanarak dayattıkları tekelleri ve belirgin tanımlayıcı özellikleri vardır. Polislerden normal insanlardan korkulmadığı bir şekilde korkulur çünkü yetkileri keyfidir, güvenilmezlerdir ve çoğunlukla başkalarını düşünmeksizin sert davranırlar. Sıradan vatandaşlar suç işlediklerinde genelde hiçbir yasal işlem yapılmaksızın hapse atılırlar. Polisler şiddet içeren suçlar işlediğinde ise, işverenleri olayı "soruştururken" ve itibarlarını korumaya yetecek kadar ilgili görünürken onlara ücretli izin verilir. Polis devletinin bir unsuru da suç teşkil etmeyen davranışları yasa dışı hale getiren kanunların fazlalığıdır.

Çoğu devlet, gücüne meydan okuyan, sömürülmeyi reddeden veya siyasi bir rahatsızlığı temsil eden birinin peşine düşmek istediğinde o kişiyi gözaltına almak, suçlamak, yargılamak ve mahkûm etmek için yasal bir bahane bulmasının zor olmaması

için çok fazla yasa geçirmiştir. Bu da kimi, neden tutuklayacağı konusunda takdirin kendisine ait olması sebebiyle polisi bilhassa korkutucu hale getirir. Bu güç, ırkçılığın ve diğer kişisel önyargıların korkunç biçimlerde dışa vurulmasını sağlar. Bir polis devleti çoğu insanın yasalara tam olarak uyamayacağını hissettiği noktaya eriştiğinde devlete duyulan saygı hızla azalır. Devlet vatandaşları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmak istedikçe onları daha çok gözetleme gereksinimi duyar. Devletin yaptığı tüm gözetimler yanlıştır ancak mülkiyet hakları ve vatandaşların mahremiyeti ihlal edildiğinde özellikle yanlıştır. Özgür bir toplumda güvenlik ihtiyaçları ve mahremiyet hakları arasında bir denge kurulacak, kimsenin mülkiyetinin ihlal edilmesine gerek kalmayacaktır. Biri halka açık bir yerde kaydınızı alıyorsa sizden gelen ses dalgalarını veya ışık partiküllerini topluyor olur ve burada bir ihlal yoktur. Ancak bu kişi telefon hattınıza girer, evinize bir dinleme cihazı yerleştirir veya fiziksel olarak başka bir yoldan herhangi bir şeyi istenmeyen bir yere yerleştirirse mülkiyetinizi ve mahremiyetinizi ihlal etmiş olur. Devletlerin sizi gözlemek için mülkiyetinizi ihlal etme ihtiyacı duymalarının sebebi, gerçekten mahremiyetiniz olsa evinizde onların kontrol edemeyeceği bir alanınızın olacak olmasıdır. Gözetimin şu anki boyutu, kötü adamları yakalamaktan başka bir sebep olduğunu açıkça göstermektedir. Devletin gözetimi bizi korumaz. Bizi kontrol altında tutmak içindir. Polisi sorumlu tutmanın en kritik yolu onları kayıt altına almaktır. Bir polis devleti bireysel yerel eylemlerle alt edilemez, ancak polisin kayıt altında tutulması diğerlerinin eğitilebilmesini, bireylerin sorumlu tutulabilmesini ve pervasız polis memurlarının tasfiye edilebilmesini sağlayacaktır. Çoğu akıllı telefonda bulunan kayıt teknolojisi neredeyse herkese polisin kaydını alma imkânı vermektedir. Aynı telefonlar veri yüklemek için de kullanılabilmekte ve internet, devletlerin

önünü kesmesinin çok zor olduğu bir dağıtım imkânı vermektedir. Bu teknolojiler durumu tersine çevirmektedir ve yalnızca politikacıları değil, herkesi sorumlu tutmak için kullanılmalıdır. Teknoloji gelişmeye devam ettikçe gizlice şiddet uygulamak çok daha zor hale gelecektir.

Bazı yerlerde polisin kaydını almak yasa dışıdır, bazı yerlerde ise yasadışı olmamasına rağmen yapılması her zaman mümkün değildir. Mümkün olduğunda polis memurlarının arasındaki etkileşimin kaydını alarak birbirimizi gözetmek, hatta bazen bir polis memurunu korumak önemlidir. Kolluk kuvvetleriyle daha etkin bir şekilde başa çıkmak için daima haklarımızı bilmeli ve olabildiğince savunmalıyız; ayrıca yerele özgü kanunları ve "kanun kapsamındaki" haklarımızı bilmenin de faydası vardır. "Polis devleti" terimi farklı derecelerde kullanılabiliyor ve bazı devlet savunucuları daima kontrolün çok az olduğunu belirtiyor olsa da şiddete dayalı her türlü organize kontrol "tamamen polis devleti olmak" kadar yanlıştır.

İnsanları sistematik şiddete maruz bırakmak onları travmatize eder ve itaatkâr olmalarına sebep olur. Pes etmeyin! Toplumlarımızı iyileştirmek için polis devletiyle mücadele etmenin pek çok önemli yolu vardır fakat biz devletçiliği alt edene kadar en alt derecesi bile fazla olan polis devleti her zaman var olacaktır.

IV. MAHKEMELER

Anlaşmazlıkların çözümü konusu devlete bırakılamayacak kadar önemlidir. Şiddet kullanan tekel bir haraç kesicinin keyfi otoritesini kabul ettiğimizde, bu otorite kısa süre içinde bize boyun eğdirmek için kullanılır. Bu otorite daha sonra en yüksek fiyat teklifini verene satılır ve mahkemeler her türlü yıkıcı politikaya rıza göstermemizi sağlamak için kullanılır. Devlet mahkemeleri güçlü pozisyonda kalmak ve etkisini sürdürmek isterler. Bütçeleri konusunda devletin diğer birimlerine bağlıdırlar ve onları genel programa karşı çıkmaya sevk edecek bir neden yoktur. Bu ilişki bir kez kurulduktan sonra politikacılar için akla yatkın her türlü adalet algısına ters düşen yasaları geçirmek ve mahkemeleri arkalarına almak kolaydır. Mahkemeler polisi meşgul, politikacılarla destekçilerini de mutlu etmek için bizi mağduru olmayan suçlarla mahkûm ederek ve hapishanelere sürekli bir akış sağlayarak bu çarkın bir parçası olurlar. Mahkemeler varlıklarını politikacıların isteklerini yerine getirerek meşrulaştırırlar ve bunun için polisin yardımına ihtiyaçları vardır. Polis memurları genelde davalılar aleyhinde tanıklık etmek üzere çağırılırlar ve mahkemeler insanları yalancı şahitlikten koruduklarına inandırmaya çalışırlarken genelde polisin yalan söylemesine izin verilir. Polisler görevi suistimalle itham edildiklerinde olur da ceza alırlarsa bu çok küçük bir ceza olur. Bu, kısmen polislerin -her çete üyesi gibi- birbirlerini korumaları sebebiyle, kısmen de savcıların ve mahkemelerin ancak söz konusu suistimal düzenbazlığın itibarını tehlikeye düşürecek kadar kötüyse, sorumluluk aramaları sebebiyledir.

Devlet mahkemeleri genelde kendilerinden "adalet sisteminin" bir parçası olarak bahsederler fakat bundan daha çok ceza sistemleridirler. Hırsızlığa ve şiddete dayalı bir kurumun herhangi bir biriminin adaleti sağlayabileceğini düşünmek çok saçmadır ancak pek çok insan hâlâ bu inançta gibi görünmektedir. Adalet öz sahipliğe saygı gerektirir, mahkemeler ise adaleti sağlamaktan ziyade yasaları idame ettirmekle ilgilenirler. Mahkemeler tekel olduğundan adalete yakın bir şeyi sağlamak zorundadırlar (azılı suçluları tecrit ederler, zaman zaman zararların karşılanmasına karar verirler) fakat genele bakıldığında mahkemeler devletin hoşuna gitmeyen davranışlarda bulunan insanları cezalandırabilmek için devlet temsilcilerine haklı bir gerekçe verirler. Devlet mahkemelerinin en büyük trajedisi; biri haksızlığa uğradığında faili yakalanıp cezalandırıldığında mağdurun tazmin edilmek yerine vergi ödetilerek bir kez daha cezalandırılmasıdır. Mahkemeler haraç kesiciliğin kritik bir parçasıdır zira devletlere, barışçıl bireylere zor kullanmaları için bir kılıf bulurlar. Mahkemeler devlet programının geri kalanıyla ters düştükleri zaman yine de önemli bir amaca hizmet ederler. Mahkemenin, devleti kontrol altında tutmak için var olduğunu düşünmemizi isterler. Kısaca bir göz atıldığında neredeyse her ülkenin tarihi, durumun böyle olmadığını gösterecektir. Mahkeme ayrıca, bir yandan düzenbazlığın itibarını korurken diğer yandan da kontrolden çıkan devletçiliğin frenlerine basma görevini görür. Özgür bir toplumda mahkemeler para kaynağı olarak devlete değil, hizmet verdikleri kişilere bağlı olacaklardır. Politikacılara değil, halka karşı sorumlu olacaklardır. Mahkemeler diğer meşru koruma hizmetleriyle bir araya toplanabilir. Temeli haklarımızı ihlal etmek üzerine kurulu bir tekelin bize dayatılması yerine haklarımızı koruması için birine ücret ödeyebiliriz.

Özgürlüğün artmasının her zaman büyük etkisi vardır ancak

anlaşmazlıkların çözülmesi alanında özellikle çarpıcı olacaktır. Hiçbir tekel hizmet sağlayıcı müşterilerini bir başka endüstride kabul edilebilir olmayan sıkıntılarla daha fazla istismar edemeyecektir. Kararlarından sorumlu olmayan hiç kimse önemli resmi kararlar veremeyecektir. Haksız tutuklamayla çalınan ve harcanan tüm üretim gücüne yapılmış büyük adaletsizliğin hesabını vermekten kimse kaçamayacaktır. Anlaşmazlık çözme hizmetleri, tahmin edilebileceği üzere, şiddete dayalı bir temeli olmadan çok daha iyi organize edilecektir.

V. HAPSETME

Birini bir hapse atmak asla adalet değildir. Yalnızca başkaları için tehlike arz eden birine verilen bir ceza veya gerekçeli tecrittir. Birini acı çektirmek için bir hücreye kilitlemek mağdurun zararını telafi etmez. Birini hoşunuza gitmeyen bir şey yaptığı için bir hücreye kilitlemek sizi suçlu yapar. Bazen münferit hapis cezalarının haklı sebepleri olabilmektedir fakat modern hapishane sistemleri çoğunlukla hapsedilmeleri başlı başına suç olan insanları barındırmaktadır. Cezai bir hapishane sistemi belirtilen amaçları için dahi tehlikeli ve yararsız bir araçtır. Tüm gerçek suçlar insanların iradi, iş birliğine dayalı ilişkiler içerisinde yetişmemelerinden kaynaklanır. Pek çok devlet, hapishanelerini rehabilitasyon merkezi gibi resmetmeye çalışır; bazı insanlar edinilen öğretici tecrübe sebebiyle hapishaneden daha güçlü ve daha sağlıklı çıksalar da, şüphesiz hapishanelerin amacı bu değildir. Bazı devletler bir insanın davranışını düzeltmeye güçleri yetermiş gibi hapishanelerini "ıslah edici" olarak adlandırma küstahlığını gösterirler. Pek çok durumda devletler azılı suçluları cezaya çarptırırken, sivil toplumun içinde olmalarının tehlikeli oldukları ancak benzer suçlularla dolu bir tımarhanede geçirdikleri birkaç yılın ardından dışarı salınmalarının güvenli olduğu varsayımıyla cezaya çarptırırlar. Birine zarar veren bir insan hapse girdiğinde, hatta ölüm cezası aldığında, bunun mağdura nasıl bir faydası olabilir ki? Saldırganları serbest olmadığı için daha güvende hissedebilirler fakat o noktada da üretim kapasitesi neredeyse sıfıra düşürülmüş başka bir mahkûmun barınma, gıda ve sağlık hizmeti maliyetini karşılamak üzere vergi mükellefi olarak

mağdur edilmektedirler. Gerçek adalet zararın telafisi ve mağdurun tazminatıyla olur. İntikam ne kadar cazip gelirse gelsin hiçbir zaman adaleti sağlamaz. Modern hapishane sistemlerinin sahip oldukları gücü sorguladıkça feci etkilerinin daha çok farkına varırız.

Bu sorgulama, adalet algımızın, devletlerin özümüzde var olan intikam arzusundan nasıl istifade ettiklerini açığa çıkaran, ilham verici bir yeniden incelemesidir. Azılı, gerekçesi olmayan ve cezai ehliyeti olmayan suçlularla başa çıkmak her toplumda önemli bir görevdir ve müşterek çabaların bu meselelere nasıl eğileceğini, insanları parmaklıklar altında tutmak için sarf edilen onca çaba olmadan toplumun ne kadar daha üretken ve mutlu olacağını görmek heyecan verici olacaktır.

VI. ÖZ SAVUNMA

Devletleri önemli ölçüde benzersiz kılan, silahları kullanma yöntemleridir. Devletlerin yapmamızı veya yapmamamızı talep ettikleri her şeyin ardında "Aksi takdirde silahlar ortaya çıkacak ve seni hapse tıkacağız." tehdidi bulunmaktadır. Tüm silahlar bizim elimizde olsaydı ve devletin elinde hiç silah olmasaydı bu düzenbazlık işlemezdi. Devletlerin bizi haraçlarına bağımlı halde tutmakta bir çıkarları bulunur fakat bir polis memuru bizim için hiçbir zaman etkili bir öz savunmadan daha iyi bir koruma sağlayamayacaktır. Silah kontrolü şiddetle yürütüldüğünden ve çoğunlukla bunun yapıldığı yerlerde tümüyle daha fazla şiddete yol açtığından bu kontrolün şiddeti azaltmak için olmadığı açıktır. Kitleyi kontrol etmek içindir. Kendini korumak için güç kullanmak, temeli öz sahipliğe dayanan doğal bir haktır. Biri sizi veya mülkiyetinizi tehdit ediyorsa savunma amaçlı güç kullanmak için haklı bir gerekçeniz vardır. Birine karşı güç kullanma kararı önemli bir karardır. Tehdit veya saldırı altındaysanız güç kullanmak hayatınızı kurtarmanın tek yolu olabilir. Hayatınızın açıkça tehlikede olduğu durumlarda bile tehlikeyi etkisiz hale getirmek için gereken asgari gücü kullandığınızda öz savunma en haklı halini alır. Ya değerlendirmeniz hatalıysa? Ya o tehlike geçici bir karmaşadan kaynaklanıyor ve kötü niyet taşımıyorsa? Ölümcül bir güç uygulanırken üstlenilen sorumluluk muazzamdır ve yalnızca son çare olarak başvurulmalıdır. Bir insanın öz savunma hakkını yadsımak o kişiyi istismar edenin zulmüne boyun eğdirmektir. Evrensel öz savunma hakkını yadsımak evrensel öz sahiplik hakkını yadsımaktır. Şiddete başvurmayan insanların

silah sahibi olmaları şiddet kullanan insanlar için yok etmeye istekli oldukları doğal bir tehdit oluşturur. Devletler, ayaklanabileceklerinden ötürü halklarının silahlanmasını istemezler. Örgütlü bir ordunun karşısında eline küçük silahları alma fikri saçma gelebilir ama şiddetli ayaklanmalarda bazen yılanın başını kesmek için yeterli olmaktadır. Devletler silah kontrolünü insanları daha bağımlı hale getirmek istedikleri her zaman, özellikle de toplum üzerindeki kontrollerini sıkılaştırmaya ihtiyaç duydukları zaman kullanmışlardır. Devletlerin uyguladıkları en büyük vahşetlerden bazıları silah kontrollerinin sıkılaştırılmasının ardından gelmiştir. Silah kontrolünün en büyük ironilerinden biri kendi belirlediği şiddeti azaltma ve "silahları sokaklardan uzak tutma" hedeflerine ne denli zarar verici olduğudur. Silah kontrolünün etkin bir şekilde yürütülmesi neredeyse imkânsızdır. Evvela vatandaşlar üzerinde mutlak kontrolü olmaksızın hiçbir devlet silah mülkiyetini tamamen ortadan kaldırmayı başaramaz. Pek çok yerde sıkı silah kontrolü sebebiyle silahlar aslında düzenlenmiş bir pazara kıyasla daha kolay erişilebilirdir, zira satıcıların kime satış yaptıkları konusunda sorumluluk almaya muktedir olmadıkları "kara borsa"dan kolayca edinilebilir. Suçlular sıkı bir silah kontrolü sayesinde toplulukları mağdur ederler çünkü silah kontrolü mağdurları silahsızlandırmasıyla onların işine yarayan bir politikadır.

Silahlı bir suçlu, hatta silahsız ama azılı bir suçlu, sıkı silah kontrolü olan bir bölgede kurbanının silahlı olmayacağına dair anlaşılabilir bir güvenle sokaktaki herhangi birine saldırabilir. Bu, devletlerin suçu arttırma yollarından biridir. Daha fazla suç insanları devlet tarafından korunmaya daha istekli yapar. Bu durum ayrıca devlete bağımlılık yaratır çünkü vatandaşlar silahsızken müşterek çözümlerle suçun üzerine gidilmesi çok daha az etkili olur. Öz savunma hakkının elden alınmasının feci sonuç-

ları vardır! Silah kontrolü silahların özel teknolojisiyle sınırlı olmayan yaygın bir tutumun parçasıdır. Devletler güç kullanımını kontrol etmek isterler. Pek çok yerde, biber gazı veya şok tabancası gibi öldürücü olmayan öz savunma silahlarını yasaklarlar.

Devletler gerçekten güvende olmamızı isteselerdi (ve yereldeki bazı polis memurları hakikaten isteselerdi), bizi bu aletleri kullanmaya, öldürücü gücü sorumlu kullanma kapasitesi olan kişileri de silah kullanmaya teşvik ederlerdi. Öldürücü olmayan teknolojiler en az silahlar kadar etkili olmaya başlayacak ve eninde sonunda öz savunma için silahların yerini alacaktır. Yalnızca kendini savunmak isteyen hiç kimse gerekmedikçe ölümcül bir gücün sorumluluğunu almak istemez. Silah kontrolünün çok tehlikeli olmasının sebebi şiddeti teşvik etmesidir. Bunu birkaç yoldan yapar fakat daha önemlisi, silah kontrolünün altında şiddetin yatmasıdır çünkü kolluk kuvvetlerinin barışçıl insanların haklarını ihlal etmelerini gerektirir. Mağduru silahsızlandırma yasalarını "silah kontrolü" diye adlandırmak, politikacıların gerçekte savundukları "yalnızca devlet memurları silah sahibi olabilir" savı için cılız bir kılıftır.

Öz savunma evrensel bir insan hakkıdır.

VII. CİNSEL SALDIRI

Cinsel saldırı saldırıdır. Bireyin haklarının diğer her suçta olduğu kadar ihlal edilmesidir. En değerli mülkiyetin, kişinin bedeninin ihlalidir ve genelde ciddi yaralanmalara sebep olan hırsızlık yoluyla zimmetine geçirme suçunu teşkil eder. Psikolojik sonuçları, her travmada olduğu gibi, fiziksel saldırılarda olduğu kadar tahrip edici olabilir. Bireysel haklara saygı gösterilen ve ihlal edenlere müsamaha edilmeyen bir toplumda, cinsel saldırı sorununa eninde sonunda olması gerektiği gibi ortadan kalkana değin daha iyi eğilebiliriz. Erkeklerin ortalama bir kadına kıyasla sahip oldukları fiziksel avantajlar sebebiyle cinsel saldırı çoğunlukla erkek tarafından kadına karşı işlenen bir suçtur. Bireysel öz savunma hakkına saygı gösterilen bir toplumda öldürücü olmayan aletlerle de olsa silahlanmak fiziksel karşılaşmada güçleri eşitleyebilir.

Teknoloji şimdiden fiziksel gücümüzün kullanımını performansla daha az alakalı hale getirmiştir ve eninde sonunda neredeyse alakasız hale getirecektir. Özgür bir toplum anlaşmazlıkların çözülmesi için güç uygulanmasına daha az bel bağlar, böylece saldırı kültürü büyük oranda zayıflar. Saldırılara hakikaten müsamaha etmeyen bir toplumda, böyle bir eylem halinde yakalanan biri topluluk tarafından eylemin doğrudan sonuçlarıyla karşı karşıya getirilecektir. Bir tecavüz suçlusu toplumdan tamamen dışlanabilir. Adalet için devletlere başvurarak yalnızca etkisiz bir cezalandırma olan hapsetmeyi sunabilen, tehlike arz eden gecikmelerden oluşan bir sisteme sahip oluruz. Bununla birlikte, bazı

devletler cinsel suçluların halka açık listelerini oluşturmak veya başka bir biçimde halka tanıtılmalarını şart koşmak için artık yadsınamaz biçimde elverişli olan teknolojiyi kullanmışlardır. Bu tedbirler cinsel saldırıyı ortadan kaldırmaya doğru atılan adımları temsil etse de, daha müşterek bir toplumda başarabileceğimizin sönük bir gölgesini oluştururlar. Cinsel saldırının sebepleri pek çoktur ve karmaşıktır. Kimisi köklerinin biyolojimizde yattığını söylese de, fakirlik ve çaresizlik gibi katkısı da bulunan pek çok faktör devlet tarafından daha kötü hale getirilmektedir. Devletin cinsel aktiviteyi baskılamak ve cinsel davranış standartları getirmek için bir araç olarak kullanıldığı yerlerde, bu durum da katkısı olan bir faktör olabilir. "Tecavüz kültürüne" en büyük katkıyı devletçilik yapar. Devlet memurlarının insanların cinsel hayatına karışmasını meşrulaştıran bir toplum, başkalarının cinsel hayatına müdahale edilebileceğine inanan kişileri daha çok teşvik edecektir. Bazı devletler kaynaklarını cinsel saldırı sorunu için tamamıyla kullanılabilir kılsa da, diğerleri bilinçli olarak suçun bildirilmesini ve suçluların sorumlu tutulmasını zorlaştırmaktadır. Her iki durumda da bu sorun barışçıl insanlara saldıran bir kurum tarafından asla çözülmeyecektir.

Vergilendirme

I. VERGİLENDİRME HIRSIZLIKTIR

Hırsızlık birinin kendine ait olmayan bir şeyi almasıdır. Ya devletler "halkların" sahipleridir ya da vergilendirme hırsızlıktır. Kendinizin sahibi sizsiniz. Dolayısıyla vergilendirme hırsızlıktır. Kendi bedeninizin, iş gücünüzün ve ticaretle elde ettiklerinizin sahibi olduğunuzdan vergilendirme hırsızlıktır. Devletler, süper zenginler tarafından serveti ve gücü bir yerde toplamak için kullanılan kurumlardır. Bize içlerinden özgürce seçim yapabileceğimiz mal veya hizmet sunmaksızın para kazandıklarından başlıca mekanizmaları hırsızlıktır. Vergilendirme yalnızca muazzam, geniş çaplı ve organize hırsızlığa razı olmamızı olası hale getiren bir kelimedir. Bir insanın çalması doğru değildir. İki insanın çalması doğru değildir. Oy kullanan bir kitlenin %51'inin kendileri adına çalmak üzere bir vergi tahsildarı tutması için bir temsilciye oy vermesi yine doğru değildir. Devletin en büyük yalanlarından biri, hırsızlığın yeterli sayıda kişi tarafından, vergi olarak adlandırılarak yapıldığında ahlaka uygun olduğudur. Hırsızlık hırsızlıktır. Çalınan paranın bir kısmı meşru amaçlar için kullanılsa bile, bu durum vergilendirmenin hırsızlık olduğu gerçeğini değiştirmez. Bazı politikacılar verginin iradi olduğunu kabullendirmeye çalışır ve çarpık bir algı da olsa bir bakıma bazı insanlar için öyledir. Devletlerin halka hizmet için var olduğuna, vergi olarak ödediğiniz paraların iyi bir şekilde değerlendirildiğine inanıyorsanız ve vergilerinizi şevkle ödüyorsanız, verginin hırsızlık olmadığı yalanına inanmanız daha kolaydır. Ancak, çok şanslı da olsanız, vergiler "medeni bir toplum için ödediğiniz bedel" gibi geliyor olsa da medeni bir hapishanede yaşıyorsunuz.

Ödediğiniz vergilerin neye harcandığı konusunda hoşnut olmadığınıza karar verdiğiniz an, ya her bir vergi yasasının arkasında yatan baskıya boyun eğer ya da hapse girersiniz. Potansiyelimize ancak tüm ilişkiler iradi ve müşterek olduğunda ulaşabiliriz. Devlet ile vatandaş arasındaki her ilişki irade dışıdır. Uygulanan baskının miktarıyla tehdidin etkisinin değerlendirilmesi arasında bir bağlantı yoktur. Bir topluluğa bir vergi getirildiğinde bunun anlamı servetin büyük bir kısmının onu kazanmış olan halkın ihtiyaçlarına değil, devletin ihtiyaçlarına hizmet etmesinin sağlanacağıdır. Ancak kaynakların vergiyle yön değiştirmesi hesaba katıldığında muazzam potansiyel kaybını kavramaya başlarız. Vergiler genel olarak mümkün olan en üst seviyede getirilir, kimden en fazla ne kadar alabilirlerse alırlar. Bazen devletler, vergiyi davranış değiştirme niyeti taşıyan özel bir yolla alırlarsa bizden genel olarak daha fazla para alabilmektelerdir. Örneğin bir devlet, esasen hoşlanılmayan bir grup insandan daha fazla çalmak için bahane olarak kullanıyor ve itibarını artırıyor olsa da, hoş karşılanmayan bir davranışın üzerine vergi getirdiğinde insanların devleti o davranışa engel olmak için bir araç olarak görmelerini sağlayabilir.

Vergilendirmenin en büyük yalanlarından biri de fakirlerin zenginden geri almak için bir araya gelmelerinin bir yolu olduğudur. Bu da, hırsızlık dilini kullanmaktan kaçınmak için "başarılı insanların vergi ödeyerek kendilerine yardımcı olan insanlara minnetlerini göstermeleri" şeklinde allanıp pullanabilir. Hatta bazı insanlar vergilendirmenin süper zenginlerden, şirketlerden ve bankalardan gücü geri almanın bir yolu olduğuna inanır. Politikacıların iplerini elinde tutacak parası olan kişiler, sistemi vergilendirmenin etkisinin son tahlilde daima fakirler üzerinde olmasını sağlayacak şekilde hileyle yönetmişlerdir.

Bazı vergi sistemleri hakikaten de nispeten zengin insanlardan

daha fazla çalmak üzere kurulmuştur, bu durum sevilmeyen veya devletle bağlantısı olmayan bazı zengin insanların dezavantajına olur; fakat sonuçlara bakıldığında devletlerin serveti fakirden zengine aktarmak için var oldukları açıktır. İnsanların teşviklere tepki vermelerinden ötürü hedeflenen vergilendirmenin belirli etkileri vardır. Herhangi bir ürün, hizmet veya faaliyet vergilendirildiğinde daha pahalı olur ve piyasa buna her fiyat yükselişine verdiği gibi tepki verir. Bu durum bazı devletlerin mağdurlarının paralarını, onlar kendi paralarının kontrolünü ellerine almadan almalarına imkân veren gelir vergisinde geçerlidir. Ne var ki bir vergiyi "saklamak" onun feci etkilerini hafifletmez. Teşvik sorunundan kaçılamaz ve devletler her faaliyetin (gelir elde etmek gibi) kârını düşürdüklerinde insanlar daha az kazanacaklardır. Satış vergileri, herkesin müşteri olarak ödemeyi tercih etmesine rağmen tıpkı diğer vergiler gibi hırsızlıktır. Bir satış vergisi, tıpkı ihraç vergileri gibi veya ticarete getirilen herhangi bir başka vergi gibi basitçe koşullu hırsızlıktır. Bir tüketicinin bir şeyi alıp almama seçeneği olsa da, bir satıcının resmen iş yapmak istiyorsa vergilerin maliyetini fiyatlara eklemekten başka bir seçeneği yoktur. Ne yazık ki vergilendirme karaborsayı azaltma konusunda devletlerin işine yaramaz. Aksine teşvik eder.

Vergi düzenbazlığı gelişmiş, evrim geçirmiş, yeni koşullara ve teknolojilere uyum sağlamıştır. Geniş çapta uygulanması ve kârlılığı vergilendirme tekniklerinin daima en ileri seviyede olmasını sağlar. Küçük bir kabile şefinin bağlılık haracı talep etmesinden günümüzün gözetim, arama, el koyma ve hapsetme işlemlerine kadar uzun bir yol katetmişlerdir. Düzenbazlık yakın zamanda sona erdirilmediği takdirde daha ihlalci ve yıkıcı olacaktır. Vergilendirme devlet düzenbazlığının kaçınılmaz bir parçasıdır. Devletler hiç çalmasalardı devlet olarak kalmaya devam edemezlerdi. Herhangi bir anda finansal desteğimizi onlardan

çekebilecek olsaydık gönüllü kooperatifler veya hizmet sağlayıcıları olurlardı. Vergilendirme, arkasında güç kullanma tehdidi olduğundan düpedüz ve basitçe hırsızlıktır.

II. HIRSIZLIK TÜRÜ OLARAK PARA VE BANKACILIK

Devletler yalnızca dolaysız vergilendirmeyle çalıyor olsalardı yine toplumun üzerinde koca bir yük olurlardı. Ne yazık ki bu, vergilendirme düzenbazlığının yalnızca küçük bir kısmını temsil etmektedir. Devletin maddi destekçileri bankacılık sistemi sayesinde bizi soymanın çok daha üst düzey yollarını bulmuşlardır. Bugün dünyada kullanılan para birimlerinin çoğu merkez bankaları tarafından üretilen kâğıt parçalarından veya dijital numaralardan ibarettir.

Daha fazla para bastıklarında arz ve talep yine geçerli olmakta, bu sebeple de para değer kaybetmedir. Yetkilendirilmiş bankalar kısmi rezerv bankacılığını kullanmaktadır, bu da onlara nakit paranın yalnızca bir kısmını tutarak birine verdikleri krediyle hiç yoktan para üretme imkânı verir. Daha fazla paranın basılması veya dijital olarak üretilmesi arzı şişirdiğinden, buna "enflasyon vergisi" denir. Güç kullanmanın ve sahtekârlığın bu incelikli kombinasyonu muazzam bir çapta hırsızlık yapılması için tasarlanmıştır. İnsanlar sürekli değer kaybetmeyen para kullanarak enflasyon vergisi vermekten kaçınabilseler kaçınırlardı. Bir para birimini dayatmak için devletlerin rakip para birimlerini yasaklamaları gerekir. Bu da ticarette hesap yapmak için resmi paradan farklı bir araç kullanırsanız hapse tıkılacağınız veya başka "yasal" yaptırımlarla karşı karşıya kalacağınız anlamına gelir. Sonuçta bir devletin parası o kadar yaygın halde kullanılır ki kimse tarafından sorgulanmaz bile. Bu düzenbazlığın ne kadar gerekli olduğuna dair yapılan propaganda bu ekonominin var-

lığını sürdürmesini sağlar. Devletin hiçbir şeyle desteklenmeyen parası, -yeni paranın ilk alıcıları veya üretme izni olan bankerler olmak üzere- ondan faydalanan herkese tüm ekonomideki servetten muazzam meblağlar çekme imkânı verir. Bankaların devletlerden tekel gücü alıyor olması veya devletlerin bankaları yönetiyor olması bir şey değiştirmez; her ikisi de süper zenginlere hizmet etmek için vardır. Tüm vergilerde olduğu gibi, amaç serveti fakirden zengine aktarmaktır. Söz konusu enflasyon vergisi olduğunda, aynı zamanda fakirleri hiç vergilendirilmediklerine inandırmak için mükemmel bir yoldur.

Enflasyon vergisi en çok fakire ve işçi sınıfına zarar verir, devletin parasını kullanan kimsenin de bundan kaçışı yoktur.

III. NEDEN BU KADAR KARMAŞIK?

Vergilendirme her devlet için muazzam ve çetrefilli bir taahhüttür. Bir ülkede neredeyse herkesten çalmak kolay iş değildir, bununla birlikte devletlerin bu işi olduğundan daha zor ve karmaşık gösterme yöntemleri vardır. Karmaşıklığın sebebi işin zorlayıcı olması, yanlışlık yapılması veya becerisizlik değildir. Devletler çıkar gruplarını kayırmak adına bilinçli olarak girift vergi sistemleri yaratırlar ve vergi tahsildarlarını zorlamak için zahmetli hale getirirler. Karmaşık bir vergi kanunu (karmaşık bir yasal sistemle birlikte) keyfi uygulamalara mahal verir. Bir devlet memuru bir bireyin peşine düşmek istiyorsa o kişinin vergi kanununa tamamıyla uymadığını göstermek kolaydır, çünkü tamamıyla uymak neredeyse imkânsızdır. Toplum vergilendirmenin hırsızlık olmadığını kabul ettiği sürece her an hapse atılabilirsiniz. Bir devlet mahkemesinde vergi tahsildarlarına kafa tutacak paranız veya gelir kaynaklarınız varsa, bu size çok pahalıya patlayabilir veya pes ederseniz paranın miktarı artabilir. Bununla birlikte, sizi mağdur eden belirli bir hırsızlıkla mücadele etmeyi seçerseniz kaybedebilir ve yasal cezaların yanı sıra devletin istediği vergiyi (faiziyle birlikte) ödemek zorunda kalabilirsiniz. Devletin hırsızlığına karşı koymak için devlete başvurmak saçma gelebilir, buna tek alternatif ise işimizi onlara göstermeden yürütmektir.

IV. TOPRAK HIRSIZLIĞI VE EMLAK VERGİLERİ

Devletler vatandaşlarını itaatkâr bir konumda tutmak ve soyulduklarına değil hizmet aldıklarına inandırmak için pek çok yanılsama yaratırlar. En önemli yanılsamalardan biri aldatıcı bir mülkiyet algısıdır. Devletiniz, onun sahiplik şartlarını kabul ettiğiniz sürece kendinizin, mallarınızın, evinizin ve toprağınızın sahibi olduğunuza inanmanızı ister. Gerçek ise, sizin ve sınırları dâhilindeki her şeyin sahibiymiş gibi davrandığıdır.

Önceden devletler çok küçük bahanelerle çok geniş alanı olan toprakları çalıyorlardı. Azılı tekeller oldukları daha yaygın bir şekilde bilindiği zamanlarda, yaptıklarını hırsızlık değilmiş gibi göstermek için detaylı bahaneler bulmaya ihtiyaçları yoktu. Bugünlerde mülkiyet yanılsamasının standardı oldukça yüksek olduğundan çoğu devlet toprak çalmak için daha iyi sebepler üretmek durumundadır. Devletler kamu güvenliği, kamu işleri veya "kalkınma" için toprak aldıklarını söyleyeceklerdir. Bu bahanelerle haklı gösterilen hırsızlık yine hırsızlıktır. Ahlaki bir sebep bile uydurmamaları daha da rencide edicidir; insanları kovup topraklarını doğrudan çıkar gruplarına devretmektelerdir. Bazen devletler, birini yeterli düzeyde tazmin ettiklerinde onun toprağını çalmanın hırsızlık olmadığını iddia ederler. Bu da bir araba hırsızının araba parfümünü size bıraktığı takdirde arabanızı çalmasının bir sakıncası olmadığını söylemesi gibidir. Birini iradesi dışında toprağından çıkarmak hırsızlıktır. Bunu hırsızlık olmaktan çıkaran tek "yeterli tazminat", bir insanı toprağından vazgeçmeye ve kendi iradesiyle terk etmeye ikna etmek için ge-

reken neyse odur. Mülkiyet vergileri, belli bir bölgede yaşamanın ayrıcalığına sahip olmanın karşılığında ödeme yapmak zorunda olduğumuz ve sahiplik üzerinden alınan verginin devletin hizmetleri karşılığında ödenen makul bir bedel olduğu fikrine dayanır. Gerçekten sahibi olduğunuz göz önüne alındığında, aslında mülkiyetinizi elinizde tutmak için fidye vermektesinizdir. Mülkiyet vergilerini ödemezseniz sonunda devlet sizi toprağınızdan kovacaktır. Devletlerin tüm toprakların sahipleri olduklarına inanıyorsanız, mülkiyetinizin bedeli kullanma izninin karşılığıdır ve mülkiyet vergileri kira ücretleridir.

Devletler için mülkiyet yalnızca geçici bir kontrol meselesidir. Kolluk kuvvetlerine hırsızlığı yürütmeleri ve insanların isyan etmelerini engellemeleri için yeterince iyi bir bahane sundukları sürece istedikleri her şeyi çalabilirler.

Devletiniz ancak mülkiyet vergilerini ödediğiniz takdirde mülkiyet sahibi olup kontrolünü de elinizde tutabileceğinizi söylüyorsa mal sahibi değil kiracısınızdır. Bu düzenbazlıkları devletlerin yanına kalır çünkü hâlâ yeterli sayıda insan onların, maddi destekçilerinin aksine, her nasılsa "halkın iradesini" temsil ettiklerine inanmaktadır.

V. KUŞAKLAR ARASI ÇOCUK İSTİSMARI

Devletler borç aldıklarında bunun özellikle de gelecek nesiller için çok ciddi sonuçları olur. Başlıca gelir kaynakları hırsızlık olduğundan, devletin borcu gelecekte de birilerinden çalacaklarının garantisidir. Bazı ülkelerde çocuklar, aşırı derecede yüksek vergi oranlarıyla bile ödemelerinin bir ömür süreceği bir borçla doğarlar. Oy kullanma şansı bile olmamış kişilerin önceki nesillerin hataları yüzünden borç ödemeye zorlanmaları kuşaklararası çocuk istismarıdır. Kontrolden çıkmış bir borcu olan devletlerin yönetimi altındaki insanlar genelde bu borcun azaltılmasını isterler. Çoğu topyekûn ortadan kaldırılmasını ister. Bu para, bir kısmını bizi bir şeyleri iyi yönde değiştireceklerine inandırmak için harcayan politikacılara geri veren çıkar gruplarına gittiği için harcamaların artmasını destekleyen politikacılara oy veririz. Yeterli sayıda insan onlara oy verir çünkü sorunlarımızdan oy vererek kurtulabileceğimizi ve olumsuz sonuçlarla karşılaşmadan eleştirel düşünmekten kaçınabileceğimizi düşünmemizi sağlayabilirler. Bu sorunun incelenmesi bize devletlere dair çok şey anlatır, zira bir sonraki neslin cebinden çalmak ne kadar yanlışsa, şu an olanlar da o kadar yanlıştır. Bu yalnızca oy verecek yaşta olmayan veya sistem üzerinde bir etkisi olmayan insanlarla değil, paranın nasıl harcandığı konusunda gerçekte söz sahibi olmayan herkesle ilgilidir. Bu da büyük bir çoğunluğumuzu kapsar.

Bu zamana kadar dünyada görülmüş en büyük düzenbazlıkların, mağdurlarının seviyesini henüz doğmamış olanlara kadar indirmenin bir yolunu bulmuş olmaları şaşırtıcı değildir. Devlet

borcu, borçlu köleliğe doğan genç insanlara ne mesaj vermektedir? Bu uygulama sürdürülebilir değildir ve durumdan hoşnutsuz gençlik devletlerin çöküşü olacaktır. En sonunda bir nesil gelecek ve "Bu benim borcum değil!" diyerek onu basitçe reddedecektir. Çocuklarımıza özgür bir fırsatlar dünyası mı yoksa hatalarımızın bedelini ödemek üzere borçlu köleliğe doğdukları bir dünya mı bırakmak istiyoruz?

Ekonomi

I. SERBEST TİCARET İDEALİ

Bir insanla ilişki kurmayı seçmeniz, sizin seçiminiz olması dolayısıyla kendi çıkarınızın peşinden gitmeniz sebebiyledir. Bu, yaptığınız seçimlerin her zaman kişisel bir maddi kazanç uğruna olduğu anlamına gelmez. Çoğu zaman diğerlerine yardım etmenin duygusal tatminini yaşamak isteriz. İlişkilerimize şiddeti, zorbalığı veya tehdidi kattığımız zaman uyum içinde yaşama potansiyelimiz azalır. İş birliğinin yerini çatışma alır, kaynaklar yerinde kullanımdan saptırılır ve kaynakların israf edilmesi teşvik edilir. Zorla girilen her etkileşimde fark edilebilir oranda bir çaba boşa harcanmaktadır. Baskıyla lekelenen her ilişki bizi serbest ticaret idealindeki potansiyelimizi gerçekleştirmekten alıkoyar.

Komşunuzdan bir şey satın alırsanız bu, hayatınızın verdiğiniz paradansa aldığınız şeyle daha iyi olacağını düşünmeniz sebebiyle paranızdan vazgeçtiğiniz anlamına gelir. Komşunuz da verdiği şeyden ziyade aldığı parayla hayatının daha iyi olacağını düşündüğünden para karşılığında o şeyi verir. Ekonominin bu temel alışveriş konsepti ticaretin servet üretme sebebinin çekirdeğinde yer alır. Bu konsept karşılıklı fayda sağlanan müşterek alışverişlerin olmasına imkân verir. Bu ilke yalnızca ekonomik olduğunu düşündüğümüz ilişkilerde değil tüm ilişkilerde geçerlidir. İki arkadaş sohbet ederken serbest bir biçimde zaman, enerji ve ilgi alışverişi yapmaktadır çünkü ikisi de bundan faydalandığını düşünür. İkisinden biri tek başına kalarak veya bir başkasıyla konuşarak daha mutlu olacağını düşünürse barışçıl bir biçimde

ilişkisini keserek sohbeti sonlandırmakta özgürdür.

Komşular arasındaki barışçıl alışveriş örneğinin alternatifi doğrudan hırsızlık kadar basit değildir. Ya devlet söz konusu şeyi komşunuzdan satın alabileceğinizi fakat fiyatın belli bir yüzdesini haraç olarak ödemeniz gerektiğini söylerse? Belki on adet alacaktınız ama şimdi yedi adet alabileceksiniz.

Dünyanın her yanında insanlar devlet hırsızlığının çeşitli sinsi biçimlerini kabullenmektedirler fakat hiçbir sistem vergi veya haraç ödemediğiniz takdirde alışverişinizin yasa dışı olduğu, devletin sizi hapse atabileceği veya "karaborsa faaliyeti" sebebiyle "para cezasına" çarptırabileceği (sizden çalabileceği) gerçeğini saklayamaz. Baskının serbest ticaret üzerindeki yıkıcı etkilerini basit örneklerde görmek kolaydır. Ancak bu örneklerle bile tüm sonuçlarını ve dalga halinde yayılan etkilerini zihnimizde canlandırmamız mümkün değildir. Gerçekleşmeyen ticaret, alışveriş torbalarından birinin eksilmesi anlamına mı gelmiştir? Yaratılacak işlerden birinin eksilmesi midir? Hayati tıbbi bakımı karşılayabilen kişilerden bir kişinin eksilmesi midir? Devletler bizden yalnızca çalsalar ve sonra bizi rahat bıraksalar etkileri bu denli kötü olmazdı. Devletler ekonomik faaliyette güç uygulayarak ve sindirme yoluyla paramızı bize karşı kullandıklarında daha çok çalabilmektelerdir.

Savaşların ve polis devletlerinin yönünü değiştirdiği insan emeğinin miktarı fazlasıyla açık bir biçimde ortadadır. Bu denli ortada olmayan trajedi ise, devletlerin çok sayıda hevesli, yetenekli insanın zihnine girerek onları insanlara serbest piyasada hizmet etmek yerine silah doğrultmaya, çıkar gruplarının iradesini uygulamaya, politikacıları korumaya ve birbirlerini öldürmeye itmesidir.

Bürokrasilere vakfedilen kaynakları ve enerjiyi yıkıcı bir biçim-

de üretimden başka yöne çevirişleri hayret vericidir. Üretken bir şey yapmak üzere olan biri durup önce bir bürokratın iznini almak zorundaysa, hem bu kişi hem de bürokrat değerli bir şey üretmekten alıkoyulur. Üstüne bir şey üretmeksizin uğraşacakları bürokratik işlemlere enerjileri harcanır. Bu da her düzenlemenin ardında yer alan tehditle mümkün olmaktadır: "Dediğimizi yapmazsanız gelir, sizi alıp götürürüz." Devletlerin kaynakları yanlış yönlendirmelerinin devasa bir etkisi vardır. Şiddet olmadan ne kadar mutlu olabileceğimizin haddi hesabı yoktur. İradi bir toplum, tüm etkileşimlerin zorbalıktan ve baskıdan arınmış olduğu bir serbest ticaret idealini temsil eder.

Bu ortamda tüm ilişkiler iradidir ve kişisel çıkarımız olduğunu düşündüğümüz için ilişki kurmayı seçeriz. İradi bir toplumda bireysel insan en üst düzeydeki üretim aracı olarak görülür. Başkalarıyla olan tüm etkileşimlerimiz hayatlarımızı zenginleştirdiğinden daha mutlu ve refah içinde oluruz. Şiddet, baskı ve çatışma üretken değildir. Barış, öz sahiplik ve serbest ticaret her toplumun potansiyeline ulaşması için olmazsa olmazlardır.

II. PARA

Çoğumuz şu rahatsız edici "Para nereden geliyor?" sorusuna doğru düzgün cevap verme zahmetine girmeyiz. Bu da devletlerin ve bankaların işine gelir. Para basitçe bir alışveriş gerecidir. Resmi kâğıt paralar dışında pek çok şey para olarak işlev görebilir. Bir alışveriş gereci olmadığında, bir şeyi isteyen bir insan tam da o istediği şeye sahip olan ve tam da onun karşılığında verebileceği şeyi isteyen birini bulmak zorundadır. Bir şey, insanların onu tam olarak istedikleri şeyi almak için bir başkasına verebileceklerini bilerek alışverişte karşılık olarak alacakları kadar geniş çapta kabul gördüğünde "para" olur. Geçmişte aynı yerde ve aynı zamanda farklı şeyler para işlevi görmüştür. Merkezi olarak dayatılan para birimlerinden önce hiçbir ekonomi tek bir alışveriş gerecine bağımlı olmamıştır. Bu da değerin veya biriken değerin farklı şekillerde hesaplanmasının gelişen pazar ihtiyaçlarını karşılayabileceği anlamına gelmiştir. Tek dezavantaj, para birimi olarak kullanılan aracın harcanamaması veya tüketilememesi olmuştur. Tek bir hesaplama biriminin olmaması endüstrinin geniş bir alana yayılmasını geciktirebilirdi fakat merkezi olarak dayatılan bir para biriminin yokluğunda piyasa ihtiyaç duyulduğu anda çabucak evrensel bir standart belirlerdi. Şu an, merkezi olarak dayatılmış para birimlerinin en güçlü olduğu bu zamanda bile, pek çok işlem takasla veya alternatif bir değer hesaplama aracı üzerinden kayıt dışı bir şekilde gerçekleşmektedir. Devletler bazen merkez bankalarını kendileri işletirler, bazen "kamu-özel sektör" ortaklığını kullanırlar fakat her iki durumda da para birimini resmi alışveriş gereci yapan unsur baskıdır. Onların istemedikleri bir

para birimini kullanırsanız birileri silahlarla gelir ve sizi hapse atarlar. Resmi parayı kullanmamıza ihtiyaçları vardır, aksi takdirde bankacılık düzenbazlığı işlemeyecektir.

Serbest bir piyasada bankalar çok önemli para yönetimi hizmetleri sunarlar. Para alışveriş gereci olsa da arz ve talebin temel etkilerine tâbidir. Bankalar para ürettikleri zaman para arzını şişirirler, dolaşımdaki para miktarını arttırırlar ve hâlihazırda elde olan paranın değerini düşürürler. Para üretmek ve bizi bu parayı kabul etmeye zorlamak çalmaktan daha kötüdür çünkü ardında ne kadar aldatıldığımızı saklama çabası vardır. Aynı zamanda kimin sorumlu olduğu da saklanmaktadır. Parayı üreten merkez bankasının sahibi midir? Oyunu borç alınması yönünde kullanan politikacı mıdır? Vergi infazcısı mıdır? Muazzam kredileri kimin alacağına karar veren banker midir? Belki de bu düzenbazlığın şakşakçıları olduklarından ona itiraz etmek için hiçbir şey yapmayan politikacılar tarafından kandırılan seçmenlerdir. Merkezden dayatılan para birimlerinden pek çok kişi çıkar sağlar, bu sebeple de destekleyenleri acımasız ve iyi finanse edilmiş kişilerdir.

Bu destekçiler, geçirdikleri yasalarla seçmenlerini kayıran ve kilit kesimlere fayda sağlayan politikacılardır. Fahiş kârlarının minnettarlığını göstermek için politikacılara pay veren devlet müteahhitleridir. Bankerler ve finansal kurumların başında bulunanlardır.

Bu sistemden çıkar elde edenler yalnızca fazlasıyla "karşılıksız ödenek" aldıklarından değil, aynı zamanda bu parayı fiyatları yükselten etkisi piyasa genelinde hissedilmeden harcama fırsatları olduğundan herkese karşı avantajlı durumdalardır. Bazı merkez bankaları para üretmek için "fiyat istikrarını" bahane olarak kullanırlar. Bu da devletlerin vadedildiği gibi iş görmelerinin

yollarından biridir. Sağlıklı bir ekonomi geliştikçe üretim teknikleri ilerler, teknoloji ilerler ve verimlilik artar, böylece fiyatlar düşer. Bu da sıradan bir insanın daha fazla mal ve hizmet almaya ve daha yüksek bir yaşam standardına maddi gücünün yeteceği anlamına gelir. Merkez bankaları üretebilecekleri para miktarı konusunda fiyatların artmasına gelen şikâyetlerle sınırlandırılırlar fakat fiyatlar gerektiği kadar düşmediği sürece servet, merkez bankasıyla ilişkide olmanın her türlü faydasını görenler tarafından bizden çalınmaktadır.

Bir merkez bankasının etkileri geniş bir alana yayılır. Yeni üretilen paranın her bir ünitesi doğrudan destekçilerin ellerine geçmez. Öyle olsa düzenbazlık çok aşikâr olurdu. Paranın çoğu çeşitli devlet programlarına gider. Bu para genelde piyasanın değer verdiği amaçlarla kullanılır fakat bu bir yönden merkezi düzenbazlığa olan bağımlılığı kuvvetlendirir.

Paranın çoğu eğitim kurumlarına veya başka nüfuz sahibi gruplara gider, bu yapılan da taraflılıkla kirletilmiştir. Paranın bir kısmı üniversitelerin gelecek nesle sahtekârlığın yalnızca zararsız değil aynı zamanda zaruri olduğunun öğretildiği ekonomi bölümlerine gider. Bu mesaj ana akım medyada da yankılanır. Birini sürekli değer kaybeden bir para birimini kullanmaya zorlamak birikim yapmaktan vazgeçirir. Biriktirme/harcama dengesinin bozulmasının uzun vadede kötü yatırım ve ekonomik balonlar gibi daha da kötü etkileri vardır. Merkez bankalarının ve onlara bağlı diğer büyük finansal kurumların yarattığı para akışı düşüncesiz yatırımlardan dolayı hırçın piyasa dalgalanmalarını tetikler. Merkez bankalarının bu etkilerine, genelde kaçınılmaz olarak acı sonuçlarla patlayan muazzam ekonomi balonları yaratmak suretiyle parayı belli alanlara kanalize eden devlet tebliğleri, vergi muafiyetleri ve başka teşvikler eşlik eder.

Rakip para birimlerini yok etme girişimlerine rağmen, daha fazlamız devletin parasını elde tutmanın vergi ödemenin kaçınılmaz bir yolu olduğunu fark ettikçe, teknoloji bu yönde artan talebin karşılanmasına engel olmayı imkânsız hale getirmiştir. Devletler çoğunlukla değerli metallere el koyma veya bunların ticaretine ve mülkiyetine başka katı düzenlemeler getirme yoluna gitmişler ancak hiçbir zaman tam olarak etkili olmadıkları için insanlar daima alternatif varlık birikimi olarak altın ve gümüş sahibi olma arzusunda olmuşlardır. Bu talep sebebiyle son yıllarda altın ve gümüş kullanımı çarpıcı bir biçimde artmıştır. Para konusundaki en önemli gelişmeler, yalnızca eski biçimlerini yeniden sunan veya canlandıranlar değil, tamamen yeni sistemler yaratanlar olacaktır. Dijital, tek merkezden uzak "kripto para birimleri" hâlihazırda piyasada denenmektedir; merkezi olarak dayatılan para birimlerinin yerini tamamen alarak yeni para olabilirler.

Geleceğin piyasalarının paradan ne talep edeceğini ya da teknolojinin bu talepleri nasıl karşılayacağını kimse bilmemektedir. Mevcut teknoloji bizi şimdiden devletlerin para sistemlerinden çekilmemiz için güçlendirmektedir. Yeteri kadarımız daha fazla kazıklanmak istemediğine karar verdiğinde devletin para düzenbazlığının bir hükmü kalmayacaktır.

Para düzenbazlığı tüm modern devletlerin varlığının başlıca kaynağıdır. Parayı devletin kontrol etmesiyle, devleti kontrol eden kişilerin kontrol etmesi arasında bir fark yoktur. Parayı kontrol eden her kimse devleti de kontrol ediyordur ve baskı tüm bu düzenbazlığı mümkün kılmaktadır. Şiddet görme tehlikesi olmadan ihtiyaçlarımızı karşılama yoluna gittiğimizde daha mutlu olacağız. Bu durum her şeyden çok para seçimimiz konusunda geçerlidir.

III. ŞİRKETLER VE SENDİKALAR

Bizi şirketlerden korumak adına çoğu devlet kendini hayali bir tüzel kişi olarak kayıran yasal bir çerçeve oluşturmuştur. Bazı insanlar düzenlemelerin, vergilerin ve yasaların, özgür ve barışçıl ekonomik faaliyeti şirketlerin gücünü azaltmaya hizmet etmek için kısıtladığını düşünürler. Hakikat ise büyük şirketlerin bu politikaları desteklediği ve servetin büyük miktarlarını kontrol eden kişilerin ipleri ellerinde tuttuklarıdır. Şirketler düzenlemeleri severler çünkü düzenlemeler rekabeti zorlaştırır. Vergileri desteklerler çünkü onları ödememeye güçleri yeter. Şirketlerden korunmak için devlete sığınmamız hoşlarına gider zira bunun sonuçları genelde onları sorumlu tutulmaktan korur. Devlet, geçmişte doğrudan köle sahibi olmuş olabilecek süper zenginler için vatandaşlarını bu büyük korporatizm ve vergi köleliği sömürüsü içerisinde tutmaktadır. Korporatizmin yükselişiyle birlikte işçiler (ve korporatist politikaların doğrudan faydasını görmeyen herkes) büyük bir dezavantaja sahip olmuşlardır.

Güçlü sendikaların kurulması öngörülebilir bir sonuç olmuştur. Bir araya gelme ve ifade özgürlüğü herkesin hakkıdır. İstediğimiz kişiyle, istediğimiz yerde buluşabilir ve istediğimizi söyleyebiliriz. Bireyler olarak herhangi bir zamanda çalışmayı veya çalışmamayı tercih etme ve işverenlerimizle düşüncelerimizi tartışma hakkımız vardır. Ne var ki, şirketlerin devlet aracılığıyla sahip oldukları, hak etmedikleri güçlere direnme sürecinde sendikalar hak etmedikleri güçler kazanmışlardır. Sendikalar gruplar olarak bireylerin sahip olmadığı herhangi bir özel hakka sahip değil-

dirler fakat devletler seçmen oluşturmak için sendikaları memnuniyetle kötü yola sevk etmişler ve halkı gözetiyorlarmış gibi göstermişlerdir. Sendikaların kimsenin çalışmasına engel olma hakları yoktur. Sendikalar devletlerden şirketlerin vergi ödemeden personel yardımı almasını sağlayan yasalar çıkarmalarını isterler; ne var ki sendikaya bağlı olmayan veya bir şirkette çalışan işçiler bu yardımlardan yoksun kalırlar.

İşçiler şirketlere daha bağımlı hale gelmektedirler ve vergi köleliğinin dışında kalma olanakları azalmaktadır. Bir "işiniz" olduğunda, o işin sahibi değilsinizdir. İş; biriyle, bir grup insanla, bir kuruluşla veya bir şirketle yapılan anlaşmadır. Kimse "işinizi alamaz." Anlaşma ortamındaki şartlar değişirse söz konusu anlaşma değiştirilebilir veya sonlandırılabilir. İşi mülkiyet olarak görme fikri, haklarını kullanan insanlara karşı güç kullanmak için bahane edilen pek çok kötü devlet politikasının çekirdeğinde yer almaktadır. Nasıl bir sendika üyesinin iş durdurma hakkı varsa, sendikasız işçilerin de işe başlama hakları vardır. Özgür insanlar olarak çalışanlar ve işverenler, ilişkilerinin şartlarını belirleme ve memnun olmadıkları herhangi bir zamanda ayrılma hakkına sahiptirler. Bizi üretken ilişkilerden kopmaya zorlayan yasalar bilhassa acımasızdır. İstihdam vergileri ve asgari ücret yasaları, farklı türden kârlı ilişkileri olanaksız veya yasa dışı hale getirmekte, böylelikle "işleri yok etmekte" veya iş alanı yaratılmasına engel olmaktadır. Devletlerin çok fazla "iş alanını bitirmeleri" yanlarına kalır çünkü işlerin ortaya çıkarılmamasının sebep olduğu, farkına varılmayan maliyet zihinlerimizde ve ekonomik hesaplamalarda yer almanın ötesinde görünmez kalır.

Devletler çeşitli formlardaki "grev karşıtı" yasalar da dâhil olmak üzere sendikalara özel ayrıcalıklar yaratırken çok daha fazla şirket yaratmışlardır. Bir grevi yasaklayan bir yasa "Çalışmazsan bunun sonuçları olacaktır!" der, bu da zorla çalıştırmayla aynı

şeydir. Devletin tehdit unsuru olan akıbetler bir yandan da gelirimizden alabileceğinin en fazlasını alıyorsa, doğrudan "insan sahipliği"nin çoğu unsuruna sahibiz demektir. İnsanlar özgür olduklarına inandıklarında daha üretken olurlar. İş gücü konusunda adil, sağlıklı olan bir piyasada, en önemli varlıklar olan bireysel insanlara gerektiği gibi değer verebiliriz. Korporatizm sendikacılığı doğurmuş, bunun sonucu da devletçiliği besleyen kısır bir döngü olmuştur. İnsanlar kendilerini şirketlerden koruması için devlete sığındıkça şirketler daha da güçlenir, bunun üzerine insanlar daha fazla koruma talep ederler. Korporatizm ve sendikacılık, insanları işe almanın maliyetini yükselten ve işsizliği arttıran gücü kontrol etme ve sağlamlaştırma araçlarıdır. İkisi de bireylerin iş gücünü değerli kılmak için gerekli olan özgürlüklere ket vurur.

IV. ALTYAPI VE KAMU HİZMETLERİ

Modern yaşam, kaynakları paylaşabilmemizi güçleştiren pek çok karmaşık sisteme bağımlıdır. Teknoloji, yeni teknolojilerin ödeneklerini paylaşmak için iradi sistemler oluşturabilme yetimizden daha hızlı gelişmiştir. Devletler pek çok önemli görevi tekellerine almak için bu durumdan faydalanmışlardır. İnsanların baskıcı bir merkezi otorite olmaksızın bu sistemleri yönetme kabiliyetine sahip olmadıkları şeklindeki tehlikeli fikri savunurlar. Bu da teknolojinin verebileceği en iyi hizmetleri almamıza engel olur. Devletler bu altyapı düzenbazlığını o kadar uzun süredir yürütmektedirler ki insanlar devletin baskısı olmadan elektrik, su, havaalanı, telefon, demiryolu, doğalgaz, metro, atıklardan kurtulma veya internet hizmetlerine sahip olamayacağımızı farz ederler. Tüm bu hizmetler, bütün müşterek girişimlerde olduğu üzere, şiddet kullanma tehdidi dâhil olmadığında daha iyi olacaktır. Birisi tüm ihtiyaçlarımızı baskı olmaksızın giderebileceğimizi ifade ettiğinde gelen şu tipik yanıt hızlı, düşüncesiz devlet "çözümleri" fikrinin ne kadar sabit olduğunu göstermektedir: "Peki yolları kim yapacak?" Devletler yol düzenbazlığını o kadar uzun süredir yürütmektedirler ki bunun pek çok akıbetini görmüyor gibiyiz. Her tekelde olduğu gibi hizmet sağlayıcının müşterilere karşı çok az sorumluluğu vardır, bu yüzden yollarımız genelde tehlikelidir ve çukurlarla doludur. Polisler, onlara yolların güvenliğini sağlama görevi verildiğinde bunun yerine kestikleri cezalarla gelirlerini arttırmak için güvenliği bahane etmenin cazibesine yenik düşerler. Yolların nerede ve ne zaman yapılacağına karar veren yetkililer, bu kararları çoğunlukla trafiği

ve parayı rüşvet alacakları yerlere yönlendirerek çıkar gruplarının ihtiyaçlarına bağlı olarak alırlar. Yolların denetimine sahip olmak devletlerin toplu taşımayı tekelleştirmelerini, tüketicinin seçeneklerini sınırlandırmalarını ve yeni teknolojiyi hayata geçirmekten geri durmalarını oldukça kolaylaştırmıştır. Devletler yolları finanse etmeselerdi, yollar daha iyi iş görmekle kalmaz, maliyetleri de piyasa tarafından değerlendirilebilirdi. Yeni teknolojiler finanse edilen eski teknolojilerle yarışamamaktadır. Yolların finanse edilmesi, fosil yakıt teknolojilerini güçlendirmiş ve araba ve benzin endüstrilerince yoğun bir şekilde desteklenmiştir. Müdahale olmasa topluluklar yürüyüş ve bisiklet temelli daha sürdürülebilir sistemler oluşturabilirlerdi ve uzun mesafe seyahatler daha çok toplu taşıma sistemlerine odaklanabilirdi. Yol düzenbazlığı olmadan bir yerden bir yere gitmek çok daha güvenli, verimli ve devletin ihtiyaçları yerine insanların ihtiyaçlarıyla daha uyumlu olurdu. Pek çok yerde devletler kamu hizmeti tekellerini kendileri işletmezler, bunun yerine şirketlere tekel ayrıcalıklarından faydalanmaları için ruhsat verirler. Bu durum neredeyse diğer her şeyde olduğu kadar elektrik ve su konusunda da geçerlidir; güç kullanarak rekabeti sınırlayan bir tekel politikası müşterilerin yetersiz hizmet almalarına sebep olacaktır. Daha fazla ödeyecekler ve aldıkları hizmetler de daha kötü olacaktır. Korporatizm hiçbir yerde altyapı konusunda ziyadesiyle düzenlenmiş "serbest" piyasalarda olduğu kadar güçlü değildir, bu piyasalar şirket suistimallerinin en kötü olduğu yerlerdir. Yüksek talep dönemlerinde devletlerce yürütülen veya düzenlenen kamu hizmetleri, serbest bir piyasa bu talebe arz artışıyla karşılık verecekken önemli hizmetleri sabit miktarlarda paylaştırmaya zorlar.

Devletin etki alanı geniş olan akıbetlerine uyandıkça daha fazla seçenek talep etmekteyiz ve teknoloji de bunları bize getirmek-

tedir. Herkesin güneş panelleri, rüzgâr çiftlikleri ve jeotermal jeneratörler yoluyla ücretsiz enerjiye yeterince erişimi olduğunda elektrik hizmeti sağlayan bir tekelin işlevi kalmayacaktır. İnternet bağımsız bilgisayarlar ağı olduğunda telekomünikasyon endüstrisi rekabetin aradan çıkarılmasının pek de faydasını görmeyecektir. Yol düzenbazlığı bile, uçan arabalara veya sürücüsüz taksilere sahip olduğumuzda hükümsüz kalacaktır. Altyapı ve kamu hizmetlerindeki devlet kontrolünün etkileri teknoloji sayesinde eninde sonunda önemsiz hale gelecektir. Devleti ortadan kaldırana kadar suçluların hayatımızın önemli kısımlarını yönetmelerine izin vermenin akıbetleriyle yaşayacağız!

V. DIŞLAMA VE BOYKOT

İlişki kuracağımız kişileri seçmenin çoğumuzun fark ettiğinden çok daha büyük anlamları vardır. Doğamız gereği sosyaliz ve diğerleriyle olan etkileşimlere bağımlıyız. Birinin davranışını onunla ilişki kurarak veya iş yaparak ödüllendirmek en kayda değer onaylamadır. İnsanları şiddet kullanmalarından ötürü ödüllendiren bir toplumda şiddet artar. Saldırmazlık ilkesini ihlal eden insanlara müsamaha gösteren bir toplum saldırgan kişiler tarafından yönetilir. İşleyişini sürdürmek için saldırganlığın gerekli olduğuna inanan bir toplum baskıyı kurumsallaştıracak ve gerekli gördüğü şeyi sağlayan kişileri ödüllendirecektir. Daha önemlisi, bireyler olarak yaptığımız seçimler nasıl muamele göreceğimizi belirler. Tüm bu seçimlerin bir araya gelmesiyle toplumun tercihi belli olur ve kültürle yansıtılır.

Devlet propagandası sebebiyle çoğu insan güç kullanma tehditlerinin diğerlerinin davranışlarını değiştirmenin en iyi yolu olduğuna inanır: "Politikacıların dediklerini yap, zira öyle demelerini halk olarak biz istedik, yapmadığın takdirde hapse tıkılmayı hak edersin." Oysaki toplumu dürüst bir şekilde gözlemleyen herkes, bireysel ilişki kurmanın davranışları düzenlemede çok daha etkili olduğunu görecektir. Bunun basit, apaçık örneği üretimdir: İnsanlar başkalarının tüketmek istedikleri şeyleri üretirler. Ekonomik davranışın büyük bir kısmı satışlarla belirlendiği gibi diğer insanların neye değer verdiğiyle belirlenir.

Kişisel ilişkilerde genellikle hayatlarımızı daha iyi hale getiren insanlarla münasebet kurmayı seçeriz. Ne yazık ki pek çok kişi

biriyle etkileşime girme veya girmeme kararını alırken tek belirleyici unsurun bu olması gerektiğinin farkına varmaz. İstismar eden ilişkileri sürdürdüğümüzde istismar edici davranışı ödüllendirmiş, dolayısıyla cesaretlendirmiş oluruz. Aynı ilkeler bir topluluğun tutumu için de geçerlidir. Bir ürünü fiyatı iyi olduğu için ve ürünün kendisi hayatınızı daha iyi hale getirdiği için satın almak isteyebilirsiniz fakat satıcı paranızı çevreyi kirletmek veya politikacıları desteklemek için kullanıyorsa bunu da göz önüne almanız gerekir! Devletle istismarcı bir ilişki içerisinde olmaya boyun eğen bir topluluk daha da fazla istismar edilecektir.

İnsanlar davranışlarından ötürü bir şirketi desteklememe kararı aldıklarında buna boykot adı verilir. Satışlar şirketlerin davranışlarını düzenlemelerden çok daha fazla belirler. Korporatizmin en kötü halinde bile kâr etme isteği mümkün olduğunca fazla insanın ihtiyaçlarını yeterince karşılamayı zorunlu kılar. Bir şirket insanların ihtiyaçlarını karşılamayı başaramazsa iflas eder. Devlet düzenlemeleri yalnızca rekabeti saf dışı bırakmaya, tüketiciler olarak seçeneklerimizi azaltmaya ve yenilikçiliği dizginlemeye yarar. Rekabete giren yeni işletmeler dizginlendiğinden seçeneklerimiz sınırlanır, şirketlerin kötü davranışları, özellikle de insanlar temel hizmetler için onlara bağımlı olduklarında yanlarına kalır. Tüketiciler olarak tüm seçimlerimizin bir etkisi vardır. Saygınlık, yönlendirmeler, sosyal statü ve mevcut müşteri memnuniyeti biriyle ilişki kurup kurmayacağınıza karar vermenizde etken olabilir fakat pahalı eşyaları veya tıbbi hizmetleri satın alırken çoğunlukla uzmanların resmi onayını veya önerisini isteriz. Devletler bu çok önemli görevi hiçbir zaman tamamen tekelleştirmeyecek olsalar da, çoğu devlet ruhsatlandırma düzenbazlığıyla bunu yapmaya çalışır. Ruhsatlandırma kulağa hoş gelir çünkü hepimiz güvenilir hizmet ve kalifiye insanlar isteriz. Fakat ruhsatlandırma tam da bu sebeple gereksizdir. Bir grubun

standartlarını karşılamadığınız takdirde sizi onaylamayacağını söylemesinde bir yanlışlık yoktur; fakat devletler bu yaptıklarını yalnızca vergilendirmeyle finanse etmekle kalmazlar, güç kullanma tehdidini de beraberinde getirirler. Bu durum devletlerin kimin iş yapacağına maddi destekçilerinin arzularına göre karar verdikleri anlamına gelir. Bu, aynı zamanda vergilendirmenin bir başka biçimi olarak işlev görür zira ruhsat almak genelde pahalıdır. Biriyle iş yapıp yapmayacağınıza hüküm verirken devletin onayı nadiren yeterli olur. Hatta devlet ruhsatlandırması çoğunlukla o kadar güvenilmezdir ki standartlar doğru olsa bile itimat edilemez.

Oyumuzu hoşumuza gitmeyen şeyler yapan insanları tehdit edecek veya onlara ceza kesecek (hırsızlık) bir polis memurunu işe alacak bir politikacıya vermeye hakkımız yoktur. Söz konusu hoşumuza gitmeyen bir şey yapan bir insan olduğunda sahip olduğumuz tek hak (birinin hakkını ihlal etmediği sürece) ondan uzaklaşmaktır. Hatta çoğu durumda biri diğerlerinin hakkını ihlal ettiğinde ondan uzaklaşmak, ilişkinizi tamamen kesmek ve diğerlerini de aynısını yapmaya teşvik etmek şiddetten daha etkilidir. Bir topluluktaki diğer herkes biriyle ilişkisini kestiğinde bunun sonucu dışlama olur. Bu coğrafi bir durum olabilir veya olmayabilir fakat birinin etkin biçimde dışarıda bırakılması veya izole edilmesi için bir bölgeden sürülmesi gerekmez. Aşırı derecede azılı ve tehlikeli bireyler söz konusu olduğunda dışlama yeterli olmayabilir ancak bu soruna kaynakları barışçıl bir şekilde bir araya getirerek eğilmek onu tüm toplumu vergilerle cezalandırma bahanesi olarak kullanmaktan daha etkilidir. Doğuştan gelen bir cezalandırma içgüdümüz vardır fakat adalet bir başka adaletsizlikle yerine getirilmez. Kimle etkileşime gireceğimizi dikkatlice seçmek devlet düzenlemelerinde yer alan hedeflere barışçıl, etkili ve ahlaki bir biçimde ulaşmamızı sağlayacaktır.

Günlük yaşantımızda hepimizin daha özgür ve adil bir dünyaya ulaşmada önemli bir rolü vardır. Yaptığımız her seçim değerlerimizin bir dışavurumudur. Herkesin toplumsal standartları belirlemek üzere tercihlerini dışa vurduğu bu etkili sürecin tek dizginleyicisi devlettir.

VI. HER ŞEY EKONOMİDİR

Ekonomi biliminin ilkeleri yalnızca rakamlarla değer biçilen şeylere uygulandığında onun en önemli derslerinden birini kaçırmış oluruz. Ekonomiyi "parayla ilgili şeyler" olarak düşünmeye eğilimliyizdir fakat pek çok değer alışverişi rakamlarla hesap yapılmadan gerçekleşir.

Her insan etkileşimi ekonomik bir alışveriş gibi düşünüldüğünde daha iyi anlaşılabilir. Bunun kişiler arası ilişkileri ucuzlaştırdığını düşünebiliriz fakat esasen yüceltmektedir. Ekonominin parçası olan ve olmayan şeylerin arasına gelişigüzel bir çizgi çizmek ne kadar zengin olduğumuzu fark etmemizi zorlaştırır ve bizi arkadaşlarımızla, ailemizle ve sevdiklerimizle olan ilişkilerimizi tam olarak anlamaktan alıkoyar. Bir ilişkide çok iyi bir değer alışverişi olması için kâğıda veya sayılara ihtiyacımız yoktur. Basit bir konuşmada bile zamanımızı, enerjimizi, fikirlerimizi ve dikkatimizi değiş tokuş ederiz. Her bir iradi etkileşim, müdahil olanlar kendilerine faydası olduğunu düşündükleri için gerçekleşir. Tüm iradi etkileşimler ekonomik işlemlerdir. Evlilik en değerli varlıklarımız olan zaman, sevgi ve şefkatin iradi bir alışverişi değil midir?

Ekonomi olarak görüleni ve görülmeyeni gelişigüzel bir şekilde ayırdığımızda dışarıda bıraktıklarımızın değerini düşürürüz. Bu ilkeler bazı durumlar için geçerli değilmiş gibi davranmak yanlış anlaşılmalara ve yanlış değerlendirmelere dayanan yersiz davranışları teşvik eder. Bu durum aynı zamanda manipülasyona açık bir alan yaratır. İlişkileri dışarıda bırakan mevcut değer ölçme

sistemi onların değerini düşürür ve ekonominin devletin manipülasyonuna yatkın kısmını yüceltir. Zihnimizdeki ekonomi kavramının kapsamını genişleterek hayatta devletlerin hiçbir zaman dokunamadığı daha büyük bir değeri ve insan deneyiminin toplamı düşünüldüğünde devletlerin aslında ne kadar önemsiz olduklarını görebiliriz.

Diğer Yıkıcı Düzenbazlıklar

I. ÖĞRETİM

Gelecek nesle hayatta kalma ve başarıya ulaşma becerilerini kazandırmak çok önemlidir. Devletler eğitimi ele geçirdiklerinde genç zihinler zarar görür. Eğitim düzenbazlığının sömürüsü bilhassa tehlikelidir zira bir çocuğu yanlış veya yetersiz eğitmek onun geleceğine ciddi anlamda zarar verecektir. Genç zihinler bilgiyi doğal olarak özümserler ve mutlulukları ve gelişimleri için en gerekli olan becerileri kazanmak isterler. Gençleri itaat etmelerini sağlamak için karşılaşacakları akıbetlerle tehdit etmek özgür düşünceyi baskılar ve devletin istediğini öğretir; bu da zorla dayatılan hükmü kabul etmektir.

Devletlerin kendi amaçlarına hizmet etmeleri adına genç zihinleri çarpıtmak için her zaman bir sebepleri vardır. Karmaşık toplumların artmasıyla devletler çocukları bazen "mezarlık düzeni" de denilen dersliklere zorla sokma olanaklarına sahip olmuşlardır. "Mezarlık düzeni" yerinde bir terimdir zira baskıcı eğitim her çocuğun hayat dolu, kendine özgü kişiliğinin bir parçasını öldürür. Endüstriyel çağda devletler belli bir dizi beceriye sahip itaatkâr işçilere ihtiyaç duymuşlardır. Zorunlu eğitim çocuklara devletin değerlerini aşılar. Yüce bir görev olduğu "öğretildiği" takdirde gençleri orduya katılmaya ve yabancıları öldürmeye ikna etmek çok daha kolaydır. Ayrıca devletler belli bilgileri öğrencilerden uzak tutabilmelerinden faydalanırlar. Eğitimi devletler kontrol ettiğinde insanlar bağımsız bir şekilde yaşama yetileri azaldığından kurumsal işlere daha bağımlı hale gelirler.

Eğitimi kontrolünde tutan bir devlet bize asla haklarımızı savun-

mayı öğretmez. Genç zihinlerin gelişiminden sorumlu olan bir devlet onlara nasıl düşüneceklerini değil neyi düşüneceklerini öğretir. Neyi bileceğimizi ve neyi bilmeyeceğimizi kontrol eden bir devlet ne yapacağımızı da kontrol edebilir. Devlet okulları körü körüne bağlılıktan başka bir seçeneği öğretmez. Devlet eğitiminin akıbetleri geniş bir alana yayılır, derine işler ve her bir nesille daha da kötüye gider. Devletin okullar üzerindeki kontrolü (ister düzenlemeyle olsun, ister tamamen ele geçirmeyle) daima öğrenime köstek olur; eğitimi çok daha geniş bir kavram olarak görmek önemlidir. Kaldırımdaki bir çatlakta büyüyen bir çiçek gibi, öğretimi tamamıyla kontrol altında olan birinin bile başarılı olması engellenemez. Hele ki internete çok daha fazla erişimin olduğu bu zamanda çocuklar kendilerini eğitme kapasitesine sahiptirler. Pek çok yerde ebeveynler zorunlu eğitime karşı devamlı bir isyan halindedir. Çoğu ebeveyn çocukları için en iyisini ister ve evde öğretim, özel okul ve çeşitli öz yönetimli öğrenme biçimleri gibi alternatiflere yönelir. Çocuklarının zihinlerini devlete emanet etmeyecek kadar önemseyen ebeveynler ve internette zorunlu "eğitim" denilen akıl hapishanelerinde öğrendiklerinden daha fazlasını öğrenen çocuklar bu tür alternatifleri daha önce hiç olmadığı kadar keşfetmektedirler. Genç zihinler bilgiyi zorlamak yerine meraklarının tatmin olmasıyla ve tutkularının teşvik edilmesiyle daha iyi özümserler.

II. TIBBİ BAKIM

Tıbbi bakım, güçlü duyguları harekete geçiren temel bir hizmet olarak devlet müdahalesine açık bir alan olarak görülür. Modern tıp olağanüstü şeyleri mümkün kılmıştır fakat hayat kurtaran pek çok tıbbi uygulama hâlâ çok pahalıdır. Yeni teknolojilerin doğal seyrinde fiyatlar başlangıçta yüksek olup zamanla düşer. Acı olan şey, zengin ülkelerdeki devlet düzenlenmeleri fiyatları yüksek tuttuğu için hayat kurtaran teknolojilerin fakir ülkelerdeki insanlar için ulaşılmaz olmaya devam etmesidir.

Verimlilik yalnızca daha fazla imkâna sahip olma anlamındaki ekonomik üretkenlikten ibaret değildir. Aynı zamanda hayat kurtarmak demektir. Tıbbi hizmetler alanında şiddetin olmadığı bir piyasaya sahip olsaydık da, bazı gelişmiş, hayat kurtaran teknolojiler çoğu insan için yine çok pahalı olurdu. Neyse ki bu hizmetlere olan ihtiyacın doğası piyasanın kolaylıkla getirdiği bir çözümü sunmaktadır; bu da sigortadır. Bunun anlamı, söz konusu hizmetlere an itibarıyla ihtiyaç duymayan insanların sigorta satın alabileceği ve kaynaklarını sigorta havuzuna yatırabilecekleridir.

Pahalı bir hizmete ihtiyaç duyduklarında bunun bedelini havuz riski hizmeti vererek para kazanan sigorta şirketi öder. Bu elbette ki kusursuz bir çözüm değildir fakat yoksulun bireysel olarak asla karşılayamayacağı tedaviye erişimini sağlamak için etkili bir yoldur. Ne yazık ki neticede pek çok sigorta şirketi devletin en avantajlı maddi destekçileriyle aynı ayrıcalıklara sahip olur. Bu durum seçenekleri sınırlayarak müşteriye olan sorumluluğu

azaltır, çoğu kez de tedaviyi karşılamanın reddedilmesiyle ve aileleri iflas ettiren hastane faturalarıyla sonuçlanır.

Bazı yerlerde devlet, sağlık sigortası endüstrisini tek hizmet sağlayıcı olarak ele geçirmiştir. Bu da en fakir olanlara geçici olarak yardım etme konusunda etkili olabilir ancak neticede tıbbi bakımı daha zor ulaşılır bir hale getirerek veya pek çok kaynağı sağlık endüstrisine verimsiz bir şekilde dağıtarak -dolayısıyla ekonominin diğer alanlarına zarar vererek- herkese zarar verir. Hepimiz aldığımız tıbbi bakımın güvenli olduğuna dair teminat isteriz. Bu talep çok sayıda kaynağın tıbbi bakımın güvenliliğine ve sürekliliğine yöneltilmesi için yeterlidir. Birçok devlet bu asli piyasa görevini eline geçirmek için tıbbi trajedilere olan korkumuzu sömürür. Tedavi verilmesi için ruhsatı, ilaç dağıtımı için izni ve tıbbi bakıma yapılan her türlü ödemeye dair düzenlemelere itaati zorunlu kılar. Devletler ruhsatı zorunlu kıldıklarında insanları çoğu zaman yenilikçiliği baskılayan kendi standartlarını karşılamaya zorlarlar. Standartlar genellikle anlamsızdır fakat insanlar devlete güvendiklerinden devletin onayını aldığı sürece herkesten tedavi almayı kabul edeceklerdir.

Çoğu korku hikâyesi insanların ruhsatsız çalışmalarından ziyade bu sebeple meydana gelir. Devletlerin ilaç güvenliğini kontrol ettiği yerlerde ortaya çıkan sonuçlar hayret vericidir; milyonlarca insan devlet onaylı ilaçlar sebebiyle ölmüş ve milyonlarcası daha hayat kurtaran ilaçların piyasaya sürülmesi engellendiği için ölmüştür. Sağlık endüstrisindeki devlet kontrolünün fiyatlar, erişilebilirlik, güvenlik ve müşteri memnuniyeti konularında her endüstride olduğu gibi yıkıcı etkileri vardır.

III. SOSYAL YARDIM

Doğamızın en yüce özelliği bize göre talihsiz durumda olanlara yardım etme arzusudur. İnsanlık ailesinin üyeleri olarak birbirimizi iyi durumda görmek isteriz. Diğerlerinin acı çektiğini görmek merhameti olan her insanı üzer. Devletler bu durumdan istifade etmeyi severler ve herkesten çalma ve konuşmaları propagandayla kontrol etme kapasiteleri olduğunda, insanları zenginden çalıp fakire vermek istediklerine inandırmaları kolay olur. Gerçekte ise, çoğu devletin sosyal yardım programları, işçi sınıfından çalıp fakire dağıtma işlemini, sadece süper zenginlere hizmet etmeye devam edebilmek için yaparlar.

İnsanlar devletin yardım programlarını desteklerler çünkü bunların ilk andaki etkileri hoşlarına gider. Buradaki sorun, insanların büyük resmi ve saklanan akıbetleri görmemeleridir. Yalnızca politikacıları seçip yoksulluk ve servet eşitsizliği sorunlarıyla baş edecekleri konusunda onlara güvenebileceğimizi düşünmek saflıktır. Devletler servet eşitsizliğini yaratan başlıca araçlar olmuşlardır. Meşru bir hedefe ulaşmak isterken baskı uygulamak, isteğimizin tersi yönünde sonuç verecektir. Sosyal yardımın çarpıtılmış teşvikleri, önemli kararlarda bu yardımları kimin hak ettiğini baz almak gibi çarpık davranışlara götürür. Bu da daha fazla baskı olması yönünde oy kullanan muhtaç halk sınıflarını yaratan yardım programlarının gerçeğidir. Yardımlar alıcılarını, yararlarına olduğunu düşündükleri için kendilerini baskı altında tutan bir sistemi yücelten devlet savunucuları haline getirir. Devletler "yoksullukla mücadele" adına, kaynakların yerini

bulmasını kontrol eden ve emek piyasasını insanları kötü işlere girmeye zorlaması yönünde manipüle eden muazzam ve karmaşık bürokrasiler yaratırlar. Çalınmış parayı bizi yoksula yardımı olacağına inandırdıkları teklifsiz ihalelere harcarlar. Eğer bu kaynaklar yoksullara yardım edilmesini gerçekten önemseyen insanlar tarafından yönlendirilseydi çok daha etkili bir biçimde kullanılabilirdi. Yardım programlarının zararlı olduğunun fark edilmesi bir başka sorunu ortaya çıkarır; bu programları bu kadar çok muhtaç insanın ayağının altındaki halıyı çekmeden aşamalı olarak nasıl bitirebiliriz? Cevap oldukça basittir: İnsanların etkisi altında olduğu yerel topluluklara gücünü yeniden kazandırarak. Bunu yapmak kolay olmayabilir fakat barışçıl çözümlerin saldırgan olanların yerini alması hepimiz için daha iyi olacaktır. Ayrıca asgari ücret yasaları, sıfırdan yeni bir iş kurmayı imkânsızlaştıran düzenlemeler veya bazı yerlerde yol kenarında ürün satmayı yasa dışı hale getiren kanunlar gibi artan hareketliliği ve öz yeterliliği baskılayan ekonomik bariyerleri kaldırmak şarttır. Devletlerin aldığının bu kadar fazla olmasına rağmen çoğu toplumun yoksula yardım etmek için büyük bir kapasitesi vardır. Devletten para almanın yanlış bir tarafı yoktur. Sosyal yardıma harcanan para şiddete harcanamayan paradır. Şiddet içermeyen çözümler daima şiddet içerenlerden daha etkilidir. Yoksullara yardım etmeyi tercih etmemiz, devletlerin paramızı "yoksullara vermek için" almalarından çok daha etkilidir. Baskı olmadan, aramızda en talihsiz olanların durumlarını iyileştirmek için gereken kurumları ve kültürü tesis edebiliriz. İhtiyacı olanlara zor kullanmadan yardım etme şefkatini gösterebiliriz.

IV. YASAKLAMA

İnsanlar şu an bilgimiz dâhilinde olduğu kadar uzun bir süredir zihinlerini kontrol etmek için uyuşturucu kullanmışlardır. Bunu keyif almak için kafayı bulmak, performansı artırmak, daha girişken olmak gibi pek çok sebeple yaparız. Her hâlükârda kendi zihnine neyin gireceğine yalnızca o zihnin sahibi karar vermelidir. İnsanın, topluluğundaki kimsenin diğerlerine tehdit oluşturmamasını veya etrafındakileri desteklemek için yeterince çalışmasını sağlamak için etrafındakilerin zihinlerini kontrol etmeyi isteme eğilimi vardır. Devletler bu istekten, bazıları bizi daha verimli vergi mükellefleri yapma, tamamı ise çıkar gruplarına hizmet etme amacı taşıyan çeşitli politikalarla faydalanırlar. Herhangi bir maddenin yasaklanması, bedeninizin devletin malı olduğu ve bedeninize neyin gireceğine karar vermeye hakkınız olmadığı fikri üzerine kuruludur. Bir şeyi elinde bulundurmak asla bir suç değildir.

Yasak getirme düzenbazlığı modern devletlerde oldukça dikkat çekicidir zira ondan faydalanan birçok kişi vardır. Çoğu yerde hâkim olan keyif verici uyuşturucu alkoldür ve onun ardındaki endüstri yanlış önermeleri, hatalı mantığı, ahlaksız uygulamayı ve yasağın düpedüz yalanlarını destekleyen politikacılara rekabeti uzak tutmalarının karşılığını ödeyerek bir yığın para harcar. Esrar (aynı zamanda iyileştirici özellikleri olan sayısız doğal uyuşturucu) yasağı konusunda ilaç endüstrisinin daha ucuz (bazen bedava) ve daha etkili uyuşturucuların yasa dışı kalmasını sağlamak için muazzam bir sebepleri vardır. İnsanları kullanmak istedikleri uyuşturuculardan uzak tutmak, çok fazla kaynağın

polise ve onlara teçhizat sağlayanlara yönlendirilmesini "gerektiren" imkânsız ve sonu gelmeyecek bir iştir. Bu grupların hepsinin yasağı desteklemekte bir çıkarları vardır ve pek çoğu halka yalan söylemekte veya bu işi politikacılara yaptırmakta zorluk çekmez.

Yasak politikaları, yalnızca finansal teşvikler sayesinde değil, aynı zamanda sürdürülmesi kolay bir düzenbazlık olduğu için bir kez kanunlaştırıldıktan sonra çok çabuk yerleşir. İnsanlar her zaman uyuşturucu kullanacaklardır. Yaptırım toplumun neyi tolere edeceği meselesidir ve tek gerçek denetim bu yaptırımı uygulayanların vicdanıdır. Gerçek suçlar mağdurlarının olmasını gerektirir; yasaklama ise polise ahlakından ödün vermesi için bir bahane vermek adına mağduru olmayan bir davranışı suç olarak adlandırmaya dayanır. Toplumda kabul gören yaptırım politikalarının uygulayıcıları kritik bir çoğunluk olduktan sonra, onları yasağın kârlı olmasını sağlamak amacıyla kurbanlarının eşyalarına uyuşturucu yerleştirmekten alıkoyacak hiçbir şey yoktur. Uyuşturucuyla mücadelenin bir varsayımı da bazı uyuşturucuların tehlikeli veya sağlıksız olduğu için yasa dışı olduğudur. Diğer bir deyişle, uyuşturucu kullanmak hayatınızı mahvedeceğinden, uyuşturucuyla yakalanırsanız devlet hayatınızı mahvedecektir. Birçok yerde üretkenliğe yardımcı olan en yaygın uyuşturuculara izin verilir. Bir uyuşturucu şeytanlaştırılacak kadar sevilmiyorsa ve buna rağmen yasaklamanın kârlı olacağı kadar geniş bir alana yayılmışsa muhtemelen yasa dışı yapılır.

Uyuşturucu kullanımının meşru bir sorun olduğu noktada, hiçbir şey bu sorunu kullanan herkese baskın yapıp silah doğrultmaktan daha kötü bir hale getirmez. Bu durum yeraltı piyasasının gelişmesine sebep olur, yeni şiddet ve bağımlılık sorunlarını yaratır. Uyuşturucu kullanımlarını kontrol edemeyen insanların

yardım alabilmeleri daha zordur. Bu durum aynı zamanda bağımlıların ödedikleri fiyatları tırmandırır, paraya muhtaç olma ihtimallerini artırır. Kimileri yasaklamanın faydasız olduğunu söyler, zira yasaklama beyan edilen hedeflerine ulaşmaz; pek çok devlet uyuşturucuları hapishanelerden bile uzak tutamamaktadır. Bunu söyleyenler meselenin özünü kaçırmaktadırlar; yasaklama tam da amaçlandığı gibi işler ve çok kârlı bir düzenbazlıktır.

V. ÇEVREYİ KORUMA

İnsanlık için yeryüzündeki hayatın vazgeçilmezi olan kaynaklardan daha kıymetlisi yoktur. Hepimiz havayı soluma, su içme, topraktan besin alma ve kimsenin doğal kaynaklara erişimini engellemedikçe bu kaynakların her türünü kullanma hakkına sahibiz. Devletin baskısına başvurmaksızın bu haklara saygı gösterdiğimiz müddetçe hepimiz çevreyi koruma becerisine mükemmel şekilde sahibiz. Şiddet kullanmak arzu edilen sonucun tersini ortaya çıkaracaktır ve çevreyi koruma konusunda devletin kullanılması muazzam bir kirlilikle, kaynakların israfıyla ve sayısız canlının yok edilmesiyle sonuçlanmıştır.

Çevreyi koruma sorumluluğunun devletlere bırakılması devletin doğasını değiştirmez. Koruma düzenbazlıkları, çevreyi yalnızca kendi çıkar gruplarına daha önemli yollardan hizmet etmek üzere güvenilirliklerini muhafaza etme amacıyla korumak için vardır. Ellerinden geldiğinde zengini daha zengin, fakiri daha fakir hale getirmek için çevreyi memnuniyetle feda edeceklerdir. Gerçek niyetleri meşru koruma olduğunda veya insanlar onları korumaya çalışmak zorunda bırakacak kadar talepte bulunduklarında bile bu saldırgan kurumların koruması çok etkili olmaz. Devletler çevreyi etkin bir biçimde koruyamazlar çünkü var olmak için çarpık bir mülkiyet görüşünü dayatmak zorundadırlar. Devletler maddi destekçilerine hizmet etmek için var olduklarından ve mahkemelerde tekel olduklarından, onların mahkemeleri neredeyse hiçbir zaman kirliliğin etkilerinden zarar gören bireylere adalet getirmez. Korporatizm politikaları sorumluluğu

mümkün olan her düzeyde ortadan kaldırır. Bu durum özellikle de mülkiyetini meşru bir şekilde kazanmamış kişilerce kiralanan ve ciddi anlamda zarar verilen "devlete ait" topraklar için geçerlidir. Doğal kaynakları kullanmak suretiyle onlar üzerinde sahiplik iddia etme hakkımız olduğundan, kullanılmayan bir toprak üzerinde sahiplik iddia etme hakkımız da vardır. Devletler toprak üzerinde gelişigüzel bir şekilde sahipliklerini iddia ettiklerinde bu uydurma hakkı kayırdıkları vatandaşlarına erişecek kadar genişletirler. Ev veya üretim yapmak için bir toprak parçasını sahiplenebilmek temel bir insan hakkıdır. Hâlihazırda, çoğu devletin yönetimi altında bunu yapmak neredeyse imkânsızdır. Bunun yerine, parası veya gerekli bağlantıları olan kişilerin muazzam büyüklükte toprak parçalarının etrafını çitlerle çevirmelerine izin verilir. İnsanlar toprağı haklarına uygun şekilde kullanabildiklerinde gerçek toprak sahiplerinin toprağın değerini korumakta çıkarları olacaktır. Mülkiyet haklarına doğru dürüst saygı gösterilmesini ve çevresel kaynakların adil kullanımını sağlayan tutarlı bir standart talep ettiğimizde devletin teşvik ettiği israfa ve yıkıma bir son vereceğiz. Aynı temel ilkeler ender türlerin ve diğer doğal hazinelerin korunması konusunda da geçerlidir. Nesli tükenmekte olan hayvanların öldürülmesini yasa dışı yapmak, kaçak avcıların tek yapması gerekenin devleti ikna etmek olduğu anlamına gelir. İnsanlara çok değerli kaynaklardan -muhtemelen geniş bir alana yayılan- bir mülkiyet payı vermek, onların mülkünü ihlal eden herkesin söz konusu kaynakların değeriyle orantılı olan bir güvenliği geçmek zorunda olduğu anlamına gelir.

Devletler çok kıymetli doğal kaynakların yönetimine, bu kaynakları korumakta hiçbir zaman onlara hakikaten değer verenler ve değerlerini anlayan uzmanlar kadar yeterli olmayacak yoz kişileri getirir. Ender türleri korumaya merakı olan insanların

onları korumak için bir sebepleri vardır. Nesli tükenmekte olan türlerin korunması için devlete başvurmak, oy kullanarak bu sorunu unutabileceğimizi ummaktır. Bu türlerin geleceğini böyle yararsız bir sisteme emanet ettiğimizde onlara sırtımızı dönmüş oluruz.

İklim değişimi devletlerin enerji endüstrisinin kontrolünü sıkılaştırmak için gözde bahanelerinden biri olmuştur. İklim değişimi ne kadar büyük bir sorun olursa olsun baskıyla kontrol edilmesini haklı çıkarmaz. İnsanlığın karşılaştığı güçlük ne olursa olsun, iş birliği yaparak onunla daha etkili bir şekilde başa çıkabiliriz. Devletler hâlihazırda çevreye zarar veren yöntemlerle hava değişimi deneyi yapmaktalardır. Sırf devletlerce yapıldığından çok az bir şeffaflık ve sorumlulukla yapılması mümkün olmaktadır. Birçok çevresel mesele geniş ve karmaşıktır, bu sebeple çoğu insan sorumluluktan kaçarak temiz gıda, hava ve suya erişimin sağlanmasını devletlere bırakır.

Hâlbuki hava kirliliği sorunu bile petrol, benzin ve otomobil endüstrilerine -özellikle de yollara para harcayarak- verilen devlet desteğine mal edilebilir. Kirliliğin ve yolların maliyeti sürüş ücretlerinden çıkarılmasaydı, bu maliyetleri önleyen veya en azından daha etkili bir şekilde başa çıkan teknolojiler geliştirmek için doğal bir sebebimiz olurdu. Devletler daha temiz ve verimli teknolojiler geliştirmeyi sağlayacak pek çok doğal sebebi ortadan kaldırırlar.

Bir serbest piyasa sistemi doğal kaynakların, hiç değilse en kıymetli olanlarının en uygun şekilde kullanılmasını ve onlara hakkıyla değer verilmesini sağlayacaktır. Mülk sahipleri, kiracılardan ve gezegenimizde sorumluluk sahibi olarak bir mülkiyet payı alma şansımızı elimizden alan devletlerden daha iyi koruyucular olurlar. Bilinçli tüketici olma yoluyla veya gerektiğinde dış-

lamaya ve boykota başvurarak hepimiz doğal kaynakların kullanımı için uygun standartlar belirlemede rol oynayabiliriz. Hangi kaynakların önemli olduğuna dair kişisel görüşümüz ne olursa olsun, bu kaynakları korumak için baskıya başvurmak yalnızca devletin destekçilerine hizmet edecektir.

VI. FİKRİ MÜLKİYET

Zihnimizde ürettiklerimizden ve taşıdıklarımızdan daha değerli bir şey yoktur. Her yeni fikir önceki pek çok yenilikçi insanın ürünüdür. Fikirlerini saklayarak değil paylaşarak bizleri ilerletmiş olanlar sayesinde ileriyi görür ve daha fazla buluş yaparız. Fikirlerin gerçek yaratıcılarının, yeni fikirlerini bizden öncekilerin getirdiği yeniliklere yaptığımız küçük katkılar olmanın ötesinde kendilerine mal etmeleri büyük küstahlıktır. Ne var ki dünyanın her yanında devletler, düzenbazlıkların en küstahçası olan 'fikri mülkiyeti' yaratmak için entelektüellerin ve sanatçıların egolarını cezbetmek üzere devreye girmişlerdir. İnsanların fikirleri kopyalamalarına engel olmak onları bu fikirleri geliştirmekten alıkoyar ve insanlığın ilerleyişine ket vurur.

Yeni fikirlerin ve yaratıcı işlerin geliştirilmesinde meşru bir "fikri mülkiyet" olsa da yalnızca bir metafor olarak vardır. Bunu gerçek mülkiyetle karıştırdığımızda fikirlerin serbest akışına karşı güç kullanımını davet ederiz, devletler de memnuniyetle kabul ederler! Bu fikri mülkiyet metaforu yeni fikirlerin geliştirilmesi ile araştırma ve geliştirme konularında çok önemlidir. Fikirlerin, mülkiyet haklarının ve sözleşmeli anlaşmaların uygulanmasıyla gizli tutulması meşrudur. Devletlerin fikirler veya veriler üzerinden güç uygulamaları, gerçek mülkiyet haklarının cezai ihlalidir. Bugün bildiğimiz "fikri mülkiyet" kavramı gerçek mülkiyet haklarıyla açık bir şekilde çelişir. Fiziksel olan mülke sahipseniz ve bilgisayarınıza müzik kopyalamak, bir başkasının söylediği bir şeyi defterinize yazmak veya bir taşı yontarak tekerlek yapmak

istiyorsanız; yeniden yaratmak için kendi -gerçek- mülkünüzü kullandığınız bu fikirlerin kullanımından ötürü kimseye borçlu olmazsınız. Fikirlerin yaratıcısı bu fikirlerin nasıl paylaşılacağını yalnızca bir kez kontrol edebilir. Ondan sonra fikirlerin akışını kontrol etmenin tek yolu diğerlerinin gerçek mülkiyet haklarını ihlal etmesi için devleti kullanmaktır.

Fikri mülkiyet düzenbazlığının en rahatsız edici yanı odağı yenilikçilikten yenilikçiliği durdurmaya kaydırmasıdır. Tanımı gereği baskıya dayalı olan fikri mülkiyetten arınmış (nispeten yakın bir zamana kadar dünyada olageldiği üzere) olan, gerçekten serbest olan bir piyasanın odağı bir sonraki fikrin üzerindedir. Rekabet etmek ve önde yer almak istiyorsak en yaratıcı olmak zorundayız. Kazandıran şey budur. Moda endüstrisinin yenilikçilikten yoksun olduğunu söyleyemeyiz çünkü belli stiller patentlenemez. Bir yaka kesiminin örneğinin çıkarılamadığı bir dünya hayal edin veya pantolonun! Yalnızca bir şirketin kot üretme izni olsa ve bir başkası üretmeye kalksa, o kişinin işletmesini kapatmak için polis gönderebilirlerdi. Aynen gıda konusunda da!

Şeflerin yemek tariflerini kullanamadıklarını hayal edin! Bugün medyada IP tahripleri açıkça görülmektedir. Müzik endüstrisinde gücün yoğunlaşmasına bakın. Müzik yapan herkes onu yenilikçilik aşkıyla yapsaydı ve neyi dinleyeceğimizin kararını radyo istasyonları ve plak şirketleri vermeseydi hayatlarımız çok daha güzel olmaz mıydı? Aynısı filmler için de geçerli! Bu kadar gücü fikri mülkiyet düzenbazlığına tâbi tüm alanlara egemen olma durumuna gelmiş büyük şirketlerde yoğunlaştırmamalıyız. Bu korporatist avantajı ellerinden almak yaratıcı yenilikçiliği radikal bir şekilde geliştirecektir. Konu muazzam geliştirme maliyetleri gerektiren icatlar olduğunda, fikirlerin insanların tüketmek istediği metaları en verimli şekilde üretme kapasitesine sahip olanlara ulaşmasına izin verilmelidir. Mucitler için bu, bir fikri bulup, patentini alıp, sonrasın-

da da oturup telif hakkı ücretlerini toplayamayacakları anlamına gelir. Bu da söz konusu alanı herkese açarak daha rekabete dayalı bir hale getirir. Bir mucit olarak para kazanmak için, insanların bir sonraki fikrimizi desteklemek isteyecekleri kadar iyi olmamız gerekir ki bu da özünde şirketlerin üstün zihinleri laboratuvarlarına alıp onların fikirleri üzerinde sahiplik iddia ederek yaptıkları şeydir. Kitle fonlaması (crowdfunding) büyümekte olan alternatif bir modeldir. Aynı ilkeler yazılım geliştirme için de geçerlidir. "Fikri mülkiyet" ile dikte edilen izole bir biçimde (açık kaynağın tersine) kod üzerinde çalışmak müşterek iş yapmanın önünü kapatır. İlaç ve tıbbi teknoloji endüstrileri konusunda fikri mülkiyet düzenbazlığının akıbetleri feci olmuştur.

Kaynaklar ihtiyaçlarımızı en iyi şekilde karşılayacak ve hayatları kurtaracak olan ilaçların geliştirilmesi yerine naylon teşvikler yüzünden daha fazla para kazandıran ilaçların üretimine kaydırılmıştır. Piyasa güçlerinin yeni ilaçların maliyetini düşürmesinin engellenmesi hayatlara mal olmuştur. İnternet fikir paylaşımının önündeki pek çok bariyeri kaldırmış, böylece fikri mülkiyet düzenbazlığına dayalı bazı iş modelleri ücretsiz veriye dayalı olanlarla rekabet edemeyecek hale gelmiştir. Müzik, video ve dijitalleştirilebilen diğer her şey için fiziksel dağıtım ağlarına ihtiyaç duyulmadan herkesin yaratıcı işlerinin değeri ölçüsünde içerik yaratıcısı olarak rekabet etmesi kolaydır.

İşlerinden faydalanmamızı isteyen içerik yaratıcıları paylaşımı teşvik edeceklerdir. Serbest fikir akışına ket vurmak için güç kullanmak ahlaki olarak yanlış olduğundan, özgür insanlar olarak müzik, film, metin ve fikirleri kopyalamaya hakkımız vardır. Serbest fikir akışı insanlığın ilerleyişi ve mutluluğu için temel olduğundan; genellikle "fikri mülkiyet" olarak anılan tehlikeli kurgu adına gerçek mülkümüzü almayı amaçlayan her türlü girişime başkaldırma ve direnme hakkına da sahibiz.

Devlet ve Sevgi

I. SEKS, EVLİLİK VE AİLE

Kişisel, romantik ve ailevi ilişkilerimizin şiddetten ve baskıdan tamamen arınmış olması için ısrar etmek zorunda olmamalıyız. Kendi ilişkilerimizde özgür olma beklentimiz vardır fakat başkalarının ilişkileriyle kendimizi nasıl bağdaştırdığımız bütünüyle farklı bir meseledir. Pek çok insan başkalarına tatmin edici ilişkileri olması yönünde yardım etmek ister, kimileriyse sadece başkalarını kontrol altına almak ve onlara kendi değerlerini dayatmak ister. Bu noktada yasaları ve baskılarıyla devletler devreye girer. Her yasa güç kullanma tehdidiyle desteklendiğinden, kişisel ilişkileri kontrol etmeyi hedefleyen her yasanın onların kalitesini düşüreceği garantidir. İnsanlar cinsellikleri veya üreme yetileri konusunda özgüvensiz olduklarında bu özgüvensizlik başkalarının ilişkilerini kontrol etme girişimlerine yansır, ancak gerçek tehdit kendi özgüvensizlikleridir. Bütün toplumlar üremeyi garanti altına almak için zaman içinde cinsel davranış normları geliştirmiştir, ne var ki bu normları zorla dayatmak alınan tatmini azaltmayı garanti eder. Bu tür yasalar üremeyi teşvik etse de (veya bazı yerlerde önünü kesse de) bunu nitelikli ebeveynliğin pahasına yapar.

Çocuk yapmak için finansal teşvikler alan insanlar ebeveynlik konusunda içsel tatminleri için çocuk yapanlardan daha az istekli olacaklardır. Cinsel davranışı kontrol etmeye çalışan yasalar birinin yatak odasına izinsiz ve saldırgan bir şekilde girme tehdidiyle desteklenir. İnsanlar bir ilişkinin içerisindeyse veya iki tarafında rızası olduğu üzere karşılıklı fiziksel zevk alıyorlar-

sa ilişkilerine karışmak suçtur. Zaten bu tür yasalar genellikle uygulanamaz. Bu yasalar, devletlerin cinsel davranış standartları belirlemelerine olanak tanıyarak ve cinsel davranışları kabul görenin dışında olanlara karşı kullanmaları için ellerine silah vererek beyan edilen saçma sapan hedeflerinden daha büyük amaçlara hizmet eder.

Çoğu insanın anladığı üzere evlilik bireyler arasındaki kutsal bir yemine dayanan ömürlük bir taahhüttür. Devletler evlilik düzenbazlığına girmeden önce bu taahhütlerin doğası yalnızca dâhil olan bireyler ve taahhütlerinin bir parçası yaptıkları dini kurumlar veya cemiyet kurumları tarafından belirlenmiştir. Birçok yerde "evlenme izninin" kontrolü devletlere kimin evlenebileceğini kontrol etme imkânı verir. Evlilik düzenbazlığı ayrıca devletin, insanlara güç kullanımını ardına alan yargıçlardan karar talep etme şansını vermeden de yeterince kötü olacak olan boşanmayı da kontrol ettiği anlamına gelir. Bu durumun çocuklar üzerindeki etkileri, özellikle de yaşadıkları anlaşmazlıkların baskıyla çözülmesi gerektiğini düşünerek büyümelerine sebep olduğundan bilhassa fecidir.

İlişkiler ister eşler arasında, ister ebeveynler ve çocuklar ya da diğer aile üyeleri arasında şiddet içerir bir hal aldığında zorla müdahale etmek, kendilerini koruyamayanları veya tehlikeli bir durumdan çıkamayanları korumak için meşrulaştırılabilir. Gelgelelim, bu yüce gayeyi devlete emanet etmek genelde ters teper. İnsanları sağlıksız ilişkilerin içine iter ve gerçekçi olmayan tedbirler üretir. Bazı devletlerde büyük bürokrasiler aile ilişkilerini yönetmeye adanmıştır. Bürokratların kararları bile devletlerin daha fazla hükmetmek için bahane olarak kullandıkları öngörülebilir akıbetlere götüren güç kullanımıyla desteklenmektedir. Bir toplum, baskıcı bir tekeli kişisel ilişkilerin yönetilmesinde kabul edilebilir bir yöntem olarak kabul ederse,

engel olunmadığı takdirde sağlıklı ilişkilerin yıkımını garantileyen bir sarmalın içine düşer. Sevdiklerimizle barışçıl bir şekilde bir arada olma, sevmediklerimizden barışçıl bir şekilde ayrılma talebinde bulunduğumuzda en kutsal ilişkilerimiz çok daha tatmin edici olacaktır.

II. ÇOCUK HAKLARI

İster inanın, ister inanmayın; çocuklar da insandır. Doğmadan önce bile hepimiz irademizi ifade etme yetisine sahibiz ve buna zorla müdahale edilmeden saygı gösterilmesini hak ederiz. Ebeveynler işlerini kolaylaştırmak adına her türlü bahaneyi üretirler fakat bunların en yıkıcı olanı çocukların bu temel haklarını yadsımak ve onların ebeveynlerin mülkü olduğunu iddia etmektir. Çocuk bir insandır, mülk değildir. Çocuk bir insan olarak saygı gördüğünde, bir çocuğa vurmak veya herhangi bir şekilde haklarını ihlal etmek kabul edilebilir olmaktan çıkacaktır. Bu durum ebeveynlerin, kendi emniyet ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılama yetisine sahip olmayanların koruyucuları olarak aldıkları had safhada sorumluluğu hiçbir şekilde azaltmaz.

Çocuklara mülk muamelesi yapmak ebeveynlerin işlerini geçici olarak kolaylaştırabilir, ne var ki bu, çocukların psikolojik gelişimlerine köstek olur ve onları tam da devletlerin bu davranışı destekleme sebebi olduğu üzere diğer otorite figürleri tarafından mülk muamelesi görmeye şartlandırır. Çoğu devlet çocukların ebeveynlerin mülkü olduğu veya rastgele belirlenen bir yaşa ya da yasal statüye erişene kadar tam anlamıyla bir kişi olmadıkları fikri etrafında yasal bir çerçeve oluşturur. Bu da hakların yalnızca bir otorite tarafından verilebileceği veya alınabileceği fikrini güçlendirir. Ebeveynler bakıcılar olarak belli bir sorumluluğu üstlenseler de, bir çocuğun iradesini, onu doğru düzgün ifade edebildiği noktada yadsımaya hakları yoktur. Ebeveynlerin bir çocuğun üzerindeki asılsız sahipliklerini güçlendirmelerine

yardımcı olması için devleti kullanmaları haklı gösterilemez. Çocuklar mülk muamelesi gördüklerini anlarlar ve bu duruma direnme eğilimi gösterirler. En iyi aileler, çocuklarını ebeveynliğin büyük sorumluluğunu kavrayarak yetiştiren ve güç kullanma tehdidinden ziyade anlayış ve saygıya dayalı ilişkiler kuranlardır. Çoğu ebeveyn çocuklarının eğitim alması yönünde içten bir arzu duyar fakat devletin eğitim endüstrisini ele geçirmesi ebeveynler arasında bir çaresizlik hissine sebep olmuştur. Toplumsal eğitim standartlarını karşılama hevesi içerisinde genelde çocuklarını devletin sorumluluğuna bırakmaktan mutludurlar. Çocuklar insan olduklarından, yalnızca rastgele belirlenmiş bir yaşı geçtikten sonra değil, tercihlerini ifade etme yetisine sahip oldukları andan itibaren kendi eğitimlerinin yolunu seçme hakkına sahiplerdir. Bu da çocuğun zihninin, sürekli olarak gözlemlemenin, öğrenmenin ve kendi mutluluğu için gerekli olan becerileri geliştirmenin peşinde olarak en iyi şekilde meşgul olmasını sağlar. Hepimiz asırlardır birikmiş olan bilgelikle güçlendikçe, özellikle çocuklar güçlenmişlerdir. Bu bilhassa teknoloji her gün bilgiyi daha genç yaşlarda erişilebilir hale getirdiğinden doğrudur ve çocuklarını kontrol etmeye çalışan ebeveynler bunu artık bilgiyi onlardan uzak tutarak yapamayacaklardır. İnsanların geneli önceden olduklarından daha zeki, çocuklar daha da zekidir; toplum da bu duruma uyumlanacak ve bundan mutluluk duyacaktır. Çocuklar bireylik haklarını talep ettikçe alacaklardır, bunu ne kadar yakın zamanda yaparlarsa hepimiz o kadar mutlu olacağız.

III. EBEVEYNLİĞİN EVRİMİ

Bir başka hayata can verdiğimizde ebeveyn olarak o bireyle özel bir ilişki kurmayı üstleniriz. Aynısı genç bir insanı evlat edindiğimizde ve ebeveyn olarak sorumluluğunu üstlendiğimizde de geçerlidir. Her ilişkide olduğu gibi koşulları belirlemek bize kalmıştır.

Başkaları için koşullar belirleyemeyeceğimiz veya standartlar dayatamayacağımız konusuna saygı göstermek son derece önemlidir. Bir ebeveyn olarak yapabileceğiniz en mühim şey çocuğunuzla olan ilişkinizde onun bireyliğine saygı göstermektir. Ebeveynliği daha iyi kavradıkça çocuklarımız üzerinde etkili olma konusunda cezbedici fakat ters tepen bir teknik olan güç kullanımını saf dışı edebiliriz. Yanınızdaki bir insana gerçekten saygı duymak ve onu yetiştirmek şaplak atmaktan çok daha fazlasıdır.

Daha verimli oldukça daha iyi ebeveynlik yapmak için daha çok zaman ve enerji ayırırız. Bu ahlaki sav yeterince ikna edici değilse bir de şu vardır: Bilim çocuklara vurmanın beyinlerinin sağlıklı gelişimini engellediğini açık bir şekilde göstermiştir. Çocuklara karşı şiddet kullanmak onlara şiddetin anlaşmazlıkları çözmek ve başkalarını etki altına almak için kabul edilebilir bir yol olduğunu öğretir. Bir ebeveyn bir çocuğa vurduğunda çocuğun ilişkinin fiziksel doğasına bakış açısını ve ne kadar korkutucu olabileceğini çoğu zaman unutur. Bu aynı zamanda çocuğun otoriteye bakışını da çarpıtır. Şiddet dilinin kullanımı, bağırma ve öfke çocukta aynı etkiyi yaratabilir ve aynı yı-

kıcı alışkanlıkları kazandırabilir.

Ebeveynler çocuklarının kararlarını etkilemek için akıl ve mantığı kullanmalı ve gücü yalnızca güvenlik için acil olarak gerektiği zaman kullanmalıdırlar. Bu, yetişkinler olarak bize muamele edilirken uygulanmasını isteyeceğimiz standardın aynısıdır. İletişim kurma ihtiyaçları ve ricaları, taleplerde bulunmaktan ve olacaklarla tehdit etmekten daha etkilidir. Bu bazen sabır gerektirir ancak bilgilendirmek ve eğitmek için baştan biraz sabretmek ebeveynleri daha sonra münasebetsiz davranışlarla uğraşmaktan

kurtarır. Ebeveynler "Ben öyle diyorum da ondan." derken çocuklarını otoriteye boyun eğmeye koşullandırırlar ve en güçlü fırsat olan örnekle öğretme fırsatını kaçırırlar. Örnekle öğretme ilkesi çocuklarımızın eğitimine olan tutumuzda daha geniş yer bulmalıdır. Ebeveynler doğal yoldan öğrenmeyi kolaylaştırmalı, çocuklarını endoktrinasyon merkezlerine gitmeye zorlamamalıdırlar. Çocuklarımızı yalnızca akıl ve mantık yoluyla eğiterek onlardan kendileri adına düşünebilmelerini bekleyebiliriz. Bedeninizi doğmamış bir çocuğu dünyaya getirmek için kullanma veya bir çocuğu büyütme mecburiyetiniz olmasa da, ebeveynler bunu kutsal bir ilişki olarak tanımlama ayrıcalığını yaşarlar. Bunu bir mülkiyet ve tahakküm ilişkisi olarak tanımlarsanız köleliğe ve hizmetkârlığa katkıda bulunan bir çocuk yetiştirirsiniz. Daha iyi ebeveynler olma yönünde doğal bir gayretimiz olduğundan, etkili ebeveynlik şiddet döngüsünü kıracak ve her nesil bir öncekinden çok daha sevgi dolu ve yetenekli olacaktır.

IV. ZORBALIK

Zorbalığı anlayan herkes için, devlet okullarının çocuklara zorbalığın kabul edilemez olduğunu söylediklerini görmek ironiktir. Asıl söyledikleri zorbalığın ancak devlet tarafından yapıldığında kabul edilebilir olduğudur. Çocuklar ikiyüzlülüğü anlayacak kadar zekidirler. Devletler kontrol etme diline güvenirler. Kelimeler devletlerin ihtiyaçlarına hizmet etmesi için yeniden veya muğlak bir şekilde tanımlanır. Ne zaman zorbalığa belli bir tanım getirsek, devletin hepsinin içinde en büyük zorba olduğu açığa çıkar. Birine zorbalık yapmak, onun gözünü korkutarak ya da onu tehdit ederek tutumunu veya davranışını etkilemeye çalışmaktır. Bu daha büyük bir gücün kullanımına işaret eder. Tanımı gereği devletten daha üstün güç kullanan bir organizasyon yoktur. Devletin geçirdiği her yasanın ardında şiddet tehdidi vardır. Tahmin edilebileceği üzere devletin zorbalığı, "resmi" veya beyan edilen amaçlarıyla sınırlı değildir. Devletler keyfi bir otorite yarattıklarından, polisler, bürokratlar ve politikacılar gibi otoriteyi insanlara karşı kullanabilen bireylerle zorbalığı teşvik ederler.

Çocuklar örneklerle öğrenme konusunda çok iyilerdir. Oyun alanındaki zorbalar çoğunlukla onlara zorbalık eden ebeveynlerin çocuklarıdır. Çocuklara devletin iyi olduğunu söylemek onları zorba olmaya koşullar. En iyi ihtimalle kurumsal zorbalığı idare edecek olan, en kötü ihtimalle kendileri korkunç zorbalar olan fakat çocuklarımıza zorbalık yapmamalarını söyleyen politikacılara oy verdiğimizde şu net mesajı veririz: "Söylediğimi

yap, yaptığımı yapma." Bu yalnızca çocukların zekâsını aşağılamakla kalmaz, işe de yaramaz. Devletin zorba olmasında bir sakınca yoksa onların zorba olmalarında da bir sakınca olmadığını öğrenirler. Bu da ilişkilerin baskı ve korkutmayla lekelendiği genel bir zorbalık kültürü yaratır. Fiziksel bir formda olduğunda kolay tanınır ancak duygusal formları da bir o kadar yıkıcıdır. Zorbalık yapan insanların ilişkileri şüphesiz diğerleriyle saygılı bir şekilde bağ kuranlardan daha az tatmin edici olacaktır. Kurumsal zorbalıkla ve ikiyüzlülükle hükmedilen bir toplum kuşkusuz ki daha fazla zorba çıkaracaktır.

V. IRKÇILIK

Irkçılık sorununun kendisinin yanı sıra bir de terimin farklı zamanlarda farklı şeyleri tanımlayacak şekilde ve açık konuşmayı baskılamak için kullanılması sorunu vardır. Hepimiz birbirimizi sınırlı bilgilere dayanarak yargılarız. İnsanları daha çabuk değerlendirmek ve onlarla nasıl bir etkileşime gireceğimize karar vermek için gruplar ve kategoriler geliştiririz. Hepimizin paylaştığı insan olma deneyiminin evrensel özellikleri olsa da ırksal farklılıkların bir önemi olmadığını söylemek hakikatin saçma bir inkârı olacaktır. Irksal farklılıkları kabul etmekte, övmekte, objektif karşılaştırmalar yapmakta ve hatta bu farklılıklarla dalga geçmekte bir yanlışlık yoktur. Bazıları bunların hiçbirinin "ırkçılığa" girecek sınırı geçmediğini söyleyecektir ancak muğlak tanımlar çoğu kez, politik doğruluk ve aldatıcı politik faaliyetler adına açık tartışmanın baskılanmasına sebep olur.

Irkçılık, insanları bireyler olarak değil gruplarına göre yargılayarak ayrıştırmak için kullanıldığında zararlıdır. Birlikteliklerimizi istediğimiz sebeplerle seçmeye hakkımız vardır fakat bir bireyi ırk kadar yüzeysel bir topluluğun üyesi olarak yargılamak bizi ilişkilerimizin potansiyelini tamamıyla yaşamaktan alıkoyar. Ne yazık ki bazı insanlar için yalnızca tercih belirtmek yeterli değildir, bu sebeple olumlu veya olumsuz yargılarını başkalarına dayatmanın yollarını ararlar. Devletler "ırkçılıktan" faydalanmak için burada devreye girerler.

Bir insana dair herhangi bir yargıyı, o kişiye karşı yapılan bir şiddet eylemini haklı göstermek için kullanmak yanlıştır. Irkçılık

çok yaygın bir gerekçe olmuştur ve en adilerinden biridir çünkü insanları yalnızca bir topluluğun üyesi olarak gören ırkçının zihninde onların bireyliğini inkâr eder. İnsanları ırklarıyla değerlendirme eğilimimiz devletlere başka bir fırsat daha verir. Devletler tarafından oluşturulan zoraki toplulukların genelde ırksal grupları yansıttığını görmek için tek yapmamız gereken bir dünya haritasına bakmaktır. Bu kadar ortada olmayan ise devletlerin ırkçılığı milliyetçilik üzerinden nasıl ateşlediğidir.

Tarih boyu ırkçılık en feci, vahşi zulümlere sebep olarak kullanılmıştır. Tüm ırksal yargılar öznel değerlendirmelerdir, ne var ki bir üstünlük yargısı, bir devletin sınırları içindeki herkese sahip olduğu ve toplumu şiddetle yönlendirebileceği inancıyla birleştiğinde sonuç çoğu kez toplu cinayet olmuştur.

İster devletler, ister kendi kendilerine hareket eden bireyler tarafından yapılmış olsun; birinden çalmak, ona saldırmak veya onu öldürmek o kişiye hükmetmektir. Irkçılığın harekete geçirdiği bireyler veya küçük gruplar tarafından geniş bir alana yayılmış şiddet, ırkçı savaşlar veya tasfiyeler kadar yanlıştır; fakat bunlarla başa çıkmak, devlet tarafından tüm bu ırkçılığın şiddetle kurumsallaştırılmasıyla başa çıkmaktan daha kolaydır. Devletler insanları ırklarıyla değerlendirme pratiğini daha da yerleştiren her türlü politikayı meşrulaştırmak için ırkçılığı kullanırlar. Bazı devletler bunu, sosyal yardımla aynı yıkıcı etkiler gösterme meyli olan fakat belli bir ırkı hedefleyen, ırkçılığı geriletmeyi amaçlayan politikalarla yapar. Irkçılığı bilhassa süper zengin takdir eder zira yarattığı yüzeysel ayrımlar dikkatleri süper zenginle geri kalanlar arasındaki gerçek ayrımlardan kolaylıkla uzaklaştırır. Devletler ırkçılığı bizi ayrı ve zapt altında tutmak için kullanırlar.

Gerçek Kişisel Özgürlük

I. DUYGUSAL KÖLELİK

Özgür, güzel, bağımsız insanlar olarak hayatın kendisinin yanı sıra bize en büyük armağan duygusal özgürlüktür. Kimse bize ne düşüneceğimizi veya nasıl hissedeceğimizi söyleyemez. Keşke bu kadar basit olsaydı! Duygularımız dünyayla nasıl baş ettiğimiz ve birbirimizle nasıl bağ kurduğumuz noktasında son derece önemlidir.

Negatif duygular olmadan pozitif duyguların âdeta bir anlamı yoktur fakat pozitif olanın mı yoksa negatif olanın mı üzerinde durmak istediğimizi seçebiliriz. İlk anda verdiğimiz duygusal tepkileri kontrol edemeyiz veya bu tepkilerin varlığını inkâr edemeyiz, bunlar başkalarının manipülasyonuna açık olmamızı sağlar. Kişi duygularını denetimi altına almışsa, başkaları yalnızca onun benimsemeyi seçmiş olduğu ruh hali içerisinde anlık hatalar yapmasına yol açabilir; ne var ki pek azımız böyle bir denetime sahibiz ve çoğumuz çok daha yetersiz kalırız.

Başkalarının duygularını harekete geçirmek, manipüle edilmeye müsait olanları kontrol etmek için etkili bir yoldur. Bunu bireysel ilişkilerimizde her gün görürüz ve duygusal manipülasyonla hükmedilenler mutsuz olmaya meyillidirler! Bu manipülasyon her zaman kasten yapılmaz ancak bilincinde olmadan yapıldığında da aynı ölçüde yıkıcıdır. Çoğunlukla iletişim becerilerinin zayıf olması sebebiyle olur. İnsanlar kendilerini tam olarak ifade edemediklerini hissettiklerinde duygulara oynamaya veya etraflarındakilerin -özellikle de ebeveynlerinin- oluşturduğu örneklere başvururlar. Ebeveynler örnekle öğrenen çocuklarına karşı

çoğu kez bu tür silahları kullanırlar. Buna son vermek veya engel olmak için gereken tek şey farkındalıktır, bu da disiplin ve ihtiyat gerektirir. Etkili iletişim insanlar arasındaki neredeyse tüm anlaşmazlıkları çözebilir. Farkında bile olmadan genelde saldırganca iletişim kurarız. Diğerlerini kontrol etmek için genelde aldatmacayı ve duygusal manipülasyonu kullanarak iletişim kurarız. Açık iletişimden uzak dururuz çünkü yargılanmaktan korkarız. Bazen diğerlerini yargılamakla o kadar meşgulüzdür ki onların ihtiyaçlarını dinlemeyi unuturuz. Yorumları saldırı gibi duymaya yatkınızdır ve savunmaya geçeriz. Bu işlevi bozuk iletişim kalıpları duygusal köleliği destekler. Gerçek özgürlük dürüstçe, açıkça ve yargılamadan iletişim kurabilmek demektir. Duygusal köleliğin dili bizi tatminkâr olmayan ilişkilerin karşısında savunmasız bırakır. Saldırgan olmayan iletişim duygusal özgürlüğü ve tatmini geliştirir.

Devletler bizi doğrudan şiddet tehdidiyle kontrol ederler fakat bu nispeten verimsizdir ve duygusal manipülasyondan ziyade dirence yol açar. Devletler özellikle de vatandaşlarının davranışlarını kontrol etme niyetiyle onlar arasında korku uyandırmak için propaganda kullanmada beceriklidirler. İnsanlar yeteri kadar korktuklarında korunma için devletlere sığınırlar. Hepimiz bir dereceye kadar diğerleri tarafından yargılanmaktan korktuğumuz için devletler diğerlerinin beklentilerine dair algımızı manipüle etmek için de propaganda kullanırlar. Propaganda diğer tüm vatandaşların bizden itaat etmemizi beklediği izlenimini yaratıyorsa, olağan tutumumuz itaatkârlık olacaktır ve bu ancak dikkatli, mantıklı bir analizle aşılabilir. Biri bizi her kontrol etmek istediğinde zihnimizi duygularla doldurabilir, açık bir biçimde düşünmemize engel olabilir ve bizi kendi planlarını geliştirecek her türlü kötü fikre inanmaya itebilir.

Negatif duygular ister devletten, ister bireylerden veya olaylar-

dan geliyor olsun; bunların düşüncelerimize hükmetmesine izin vermek, bizi gönüllü olarak boyun eğmeye götüren duygusal köleliktir. Biri bizi korkutmaya çalıştığı zaman nasıl tepki vereceğimizi daima kontrol edemeyebiliriz fakat duygusal tepkinin içinde kalmayı ya da kendimizi merkeze alıp durumu mantıklı bir şekilde analiz etmeyi seçebiliriz. Bizim adımıza seçilmiş bir duygusal durumun içinde kalmayı seçtiğimizde kontrol edilmeye gönüllü olarak boyun eğeriz. Tutumumuzun kontrolünü ele aldığımızda kendimizi bireylerden veya devletten gelen duygusal manipülasyondan etkilenmeyecek bir hale getirebiliriz. Kimse devlet korkusuna yenik düşmediği takdirde dünyanın ne kadar iyi olabileceğini hayal edin! Korku olmasa düzenbazlık da imkânsız olurdu. Devletler bizi savaşları veya polis devleti politikalarını veya devlet fikrinin kendisini desteklemeye ikna edemezlerdi. Manipülasyon kalıpları nesilden nesle geçer fakat terapi, akıl sağlığı farkındalığı, daha iyi iletişim alışkanlıkları ve daha iyi meditasyon pratiği sayesinde bu oldukça yaygın problemin daha fazla bilincinde olunmasıyla bu alışkanlıklar yavaş yavaş bırakılacaktır.

II. SAĞLIK ÖZGÜRLÜĞÜ

İyi yaşamak için sağlıklı bir bedenin bir parçası olan, tam işlevli bir zihinden daha önemli bir şey yoktur. Hepimiz sağlımıza değer veririz, buna rağmen hangi gıda, ilaç veya kimyasalların güvenli olduğu konusunda devletlerin sözüne güveniriz. Devletler sağlığımızı yalnızca çıkarlarına hizmet ettiği sürece önemserler. Vatandaşları uysal ve itaatkâr tutma isteğinin yanı sıra devletler, iş sağlık endüstrisine geldiğinde vatandaşlarının kendilerine güvenmelerini sağlayarak, sonra da bu güveni gıda, ilaç ve tıp endüstrilerinde en yüksek teklifi verenlere satarak güçlerini artırırlar. Sağlığınızı önemsiyorsanız devlet onayı yeterli gelmez. Özgür olacaksak sağlıklı olmak zorundayız. Sağlıklı olacaksak devletlere güvenmeyi bırakmak zorundayız. Kendi gıdalarını toplayarak, üreterek, yetiştirerek ve/veya avlayarak gıda konusunda tamamen bağımsız olanlarımız dışında bizler tükettiğimiz yiyeceğin güvenli olup olmadığının belirlenmesi için pek çok dolaylı bilgi kaynağına bel bağlarız. Bizi yediğimiz her şeyin detaylı bir analizini yapmaktan kurtarması için uzmanların ve otoritelerin onayını isteriz.

Kime güveneceğimizi biliyorsak bunda bir terslik yoktur. Birçok özel kuruluş gıdalarda kirlilik ve bakteri testi yapar, dünyanın her yanında gıda güvenliğinin sağlanması son derece önemlidir. Birçok yerde devletler gıda güvenliği hizmetlerini tamamen ele geçirmişlerdir. Bu da çoğunlukla rüşvetle, düşük standartlarla, zayıf gözetimle ve vicdansız insanların devletlerin güvenli dediği her şeyi yiyecek olan insanlardan istifade etme-

lerine fırsat bulmasıyla sonuçlanır.

Gıda güvenliğinin suistimali çoğunlukla düzenlemelerle sağlıklı gıda üreticilerinin faaliyetleri durdurulurken veya taciz edilirlerken, rüşvetler sayesinde güvensiz gıdaların onaylanması anlamına gelir. Doğal, devletin merkezinden uzaklaştırılmış ve organik gıda kaynakları yasa dışı yapılır ve politikacıları satın alamayan veya almayan üreticilerin faaliyetleri durdurulur. Bazı ölçüsüz müdahalelerin görünür, feci etkileri olur fakat daha az görünür ve yaygın olan etkiler daha kötü olabilir. Gıdalara ödenek verildiğinde piyasanın dengesi bozulur ve endüstriyel mahsuller çok daha ucuz hale gelerek sağlıklı gıdaları piyasanın dışına iter. Bunun endüstriyel gıdaları yemekten başka seçeneği olmayan yoksul insanların sağlığı üzerindeki zararlı etkisi ölçülemeyecek boyutlardadır.

Gıda endüstrisine nispeten yeni gelen bir müdahale de genetiği değiştirilmiş gıda (GDO) üretimiyle ilgili düzenlemelerdir. (Daha da önemlisi sorumlu tutulmaktan korunmalarıdır.) Genetiği değiştirilmiş organizmaların çok büyük bir potansiyeli vardır. İhtiyaçlarımızı daha iyi karşılamak adına artık pek çok canlının genetik özelliklerini değiştirebilmekteyiz. Ne var ki bu teknoloji, gıdaların daha az güvenli hale gelmesi, GDO olmayan mahsullerin kirletilmesi ve ekosistemlerin dengesinin bozulması gibi pek çok tehlikeyi de beraberinde getirmektedir. Hâlihazırda devletleri kendi amaçları yönünde esnetme becerileri olan muazzam şirketler bu teknolojiden paylarını aldıklarından, üreticileri sorumlu tutma şansımız olmaksızın bu teknolojinin tehlikeli yan etkilerinin akıbetlerinin acısını biz çekeriz. Bilinçli tüketicilik bu sorunlarla başa çıkabilir ancak neyin güvenli olduğu konusunda devletlere güvendiğimiz sürece aldatıcı üreticilerin karşısında bir şansımız olmaz.

Devletler ilaçları kontrol etmeye alıştıklarında pek çok hayat kurtarıcı ilaç, imalatçıları onay sürecini geçene kadar insanlara ulaştırılmaz. Düzenlemeleri yapanlar satın alındıklarından pek çok güvensiz ilaç onaylanmaktadır. İlaç endüstrisine verilen ödeneklerden ötürü hastalar daha etkili ve daha faydalı tedaviler varken ilaçlara başvurmaları yönünde teşvik edilirler. Sorumlu tutulmaktan korunan ve reçeteleri dayatmaları için para alan doktorlar hastalarının sağlığını kendi çıkarları adına feda edeceklerdir. Bazı durumlarda doktorlar belli tedavileri vermedikleri için sorumlu tutulabilmektedirler. Aşıların oynadıkları bir rol vardır fakat büyük çapta rağbet gördüklerinden çoğunlukla devlet tarafından zorunlu hale getirilir, ödenek verilir veya dayatılır; "halk sağlığı" devletlerin maddi destekçilerine hizmet etmek için tehlikeye atılır.

Modern tıbbın iyi yönleri olsa da ve doğal tedavilerin asla başaramayacağı şeyleri başarsa da, doğal tedaviler ile modern tıp arasındaki denge sağlık endüstrisinin gözetimi konusunda devletlere güvenilmesi sebebiyle şirketlerin çıkarlarına ağırlık verilerek bozulmaktadır.

Modern, devlet kontrollü hayat tarzı insanları pek çok yönden mutsuz etmektedir. Mutsuzluk kontrol edilemez bir hal aldığında depresyon adını alır ve depresyon dünyanın her yanında milyonlarca insanı etkilemektedir. Ancak pek çok hastalığın aksine depresyon organik bir fenomen değildir; devletin bizi bariz şekillerde mutsuz etmesi bir yana, depresyona katkıda bulunan bazı belli politikalar vardır. İşlenmiş gıdalardaki pek çok devlet onaylı bileşen, devletlerce kabul edilebilir sayılan kirlilik ve devletin güvenli olduğuna hükmettiği ilaçlar depresyona sebep olur. Devletler bir yandan da depresyonu tetikleyen, doğaya erişimin sınırlı olduğu vergi kölesi hayat tarzını teşvik ederler. Farklı bir hayat tarzı seçerek bu risk faktörlerinden kaçınabiliriz. Seçenek-

ler bellidir: Ya devlete güvenip şirketlerin kârı için sağlığınızı feda etmek ya da kendini düşünüp sağlıklı bir hayatın tadını çıkarmak. Devletler seçeneklerimizi sınırlasalar da, sağlıklı yaşamı daha zor ve daha pahalı hale getirseler de sağlık hâlâ pek çok seçeneğimizin olduğu bir alandır. Kendi yiyeceğimizi üretebilir, daha bilinçli tüketiciler olabilir, yeterince egzersiz yapabilir, doğru beslenebilir, doğal tedaviler arayabilir ve kendi suyumuzu biriktirebiliriz! Bizi köleleştirmek için teşvik edilen sağlıksız hayat tarzlarının dışına çıkabiliriz! Sağlıksız ve kronik hastalıklara yakalanma riskine açık olmayı seçmek sizi modern tıbba daha bağımlı hale getirir. Sağlığınıza yatırım yapmak uzun vadede kronik hastalıkların önlenmesiyle karşılığını verir. Sağlıklı olamazsanız özgür olamazsınız.

III. ÇALIŞMA ÖZGÜRLÜĞÜ

Devletler maddi destekçilerinin ihtiyaçlarına hizmet etmek için var olduklarından, genelde insanları, onları mutsuz eden vergi kölesi işlere sürerler. Bu da "eğitim" ve propaganda yoluyla, aynı zamanda da vergilendirme, teşvikler ve küçük işletmelerin kurulmasına engel olma gibi daha dolaysız yollardan yapılır. Ayrıca devletler sayısız insanı doğrudan istihdam ederler, zira bu durum ellerine daha fazla kontrol verir ve insanları daha bağımlı hale getirir. Devletler tarafından daha fazla insanın istihdam edilmesi demek, devletin gücüne karşı çıkmak isteyen daha az insan olması demektir. Devlet çalışanlarının ihtiyaçları genelde iyi karşılanır fakat diğer yandan devlete atfedilen tüm ahlaksızlığın sorumlusudurlar.

Devlette çalışıyorsanız, işinizi çok iyi yapıyor olsanız da aldığınız paranın bir tür hırsızlıktan geldiğini kabul etmeniz önemlidir. Devletler genelde kamu güvenliği ve ihtiyaç sahiplerine yardım gibi meşru toplumsal görevleri ellerine alırlar.

Devlet çalışanı olarak bir değer katan insanlar bile en iyi ihtimalle bağımlılığa katkıda bulunmaktadırlar. En kötü ihtimalle barışçıl insanlara silah doğrultan kolluk kuvvetleri olarak korkunç derecede ahlaksız eylemler yaparlar veya diğer baskı eylemlerini yürütürler. Çoğu devlet çalışanı basitçe vergi mükelleflerinin sırtından geçinir ve topluma çok az değer katar. Devlette çalışıyorsanız çok iyi bir emeklilik ve ödenekler vadedilmiş olabilir. Devletlerin tüm bu vaatleri gelecekteki vergi mükelleflerinden çalma vaatleridir. Devletin emekli maaşları, özellikle de birçok devletin

devrimlerle el değiştirdiği veya borçlarını zamanında ödeyemediği bu zamanda sizi inandırdıkları gibi uzun vadede güvenilir değildir. Devlette çalışmayan pek çok insan için de -yalnızca vergi mükellefleri olarak değil- dolaylı yoldan yine böyle olur.

Devletle anlaşmalı bir şirkette çalışıyorsanız, doğrudan devlette çalışan birine kıyasla daha kötü etkilenebilirsiniz! Bu pozisyondaki pek çok insan ne yaptığının tam olarak farkındadır. Özgürlük gayesinin aleyhine çalışırlar ve ahlaklarından bir maaş çeki karşılığında ödün verirler.

Bu iş, ikramiyeleri de beraberinde getirebilir fakat size mutluluğu satın alamaz ve erdemli yaşamadıkça mutlu olmak çok daha zordur. Emeğinin getirilerinin bir kısmını vergi olarak feda etmeden hayatını namuslu bir şekilde kazanmak çoğu ülkede zordur fakat imkânsız değildir. Hepimiz devlet şiddetini finanse etmemek için vergiyle ödediğimiz miktarı en aza indirme yönünde çaba harcamalıyız. Kötülüğe yaptığımız katkıyı en aza indirmek istiyorsak hayat tarzımızı veya gelir kaynaklarımızı nasıl değiştirebileceğimiz üzerine düşünmeliyiz.

Devletler göremedikleri şeyden çalamadıklarından, "kayıt dışı" veya "masa altı" çalışan insanları şeytanlaştırırlar. Ne var ki bu yol, devlet şiddetinin maddi destekçisi olmayı garantileyen bir şekilde çalışmanızdan çok daha yüce ve ahlaklıdır. Bazen kayıt dışı çalışmak size çok daha fazla esneklik sağlar. Bu esnekliğin daha az para kazanmaya yol açtığını düşünebilirsiniz, oysaki genellikle çok daha yaratıcı olabileceğinizden daha fazla kazanmanızı sağlar. Kaynakları yaratıcı bir şekilde yönlendirmek girişimciliğin özüdür. Devletler bizi vergi köleleri olarak tutmak amacıyla vatandaşlarının bu yaratıcılığını alt etmek için çok uğraşırlar fakat bu yaratıcılığı tekrar ateşlemek kolaydır ve oldukça kâr getiricidir. Devletler düzenleme bariyerleriyle küçük işletme-

lerin girişimciliğini baskılar fakat gerçek bir girişimciyi zorluklar yıldırmaz. Devletler ve bankalar vergi kölelerini işlerine bağımlı hale getirmek için borç alma yönünde cesaretlendirirler. Birçok insan kendi olanaklarından fazlasıyla yaşayarak bu tuzağa düşer.

Bazen maaşlarını büyük evler ve pahalı arabalar alma amacıyla borç almak için kullanan yüksek kazançlı insanlar da maaşlarıyla tuzağa düşürülürler. Borç sizi köle eder, hepimiz kendimize fazladan zincir takmaktan kaçınmalıyız. Bazen daha az para kazanmak veya olanaklarınız dâhilinde yaşamak daha fazla esneklik ve özgürlük verir.

Kendimizi işimize nasıl vereceğimizi seçerken göz önünde bulundurulacak en önemli şey yaptığımız işin değerlerimizle tutarlı olup olmadığıdır. Çoğumuz istikrarlı veya diğerlerinin beklentilerini karşılayan bir iş için yapmayı sevdiğimiz şeyi feda ederiz. Bu duygusal esarete yenik düşmeyin. Sevdiğiniz şeyi yaparak kendinizi veya ailenizi yeterli düzeyde geçindirecek bir yol bulamıyorsanız en azından gurur duyabileceğiniz bir şey yapın. Anlık maddi kazanç uğruna değerlerimizi feda ettiğimizde uzun vadede acısını çekeriz. Kendinizi sevdiğiniz işe vererek özgürlüğünüzü ortaya koyun.

IV. MUTLULUK ÖZGÜRLÜK GETİRİR

Mutlu olmayı bilmiyorsak özgür olmanın ne anlamı vardır ki?

Tadını çıkaramayacak denli duygusal zarar gördüğümüz özgür bir toplumda, özgür bir ülkede veya özgür bir dünyada yaşamak neye yarar?

Korkunun ve güvensizliğin kölesi olarak kalacaksak polisin, meclislerin ve başkanların baskısından kaçmak için neden mücadele verelim? Özgürlüğün mutluluk getirmesi gerektiğini farz ederiz fakat bu varsayım ikisi arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde tanımlamaz. Çoğumuz özgürlük ile mutluluğu tersinden anlar.

Özgürlük mutluluk getirmez. Mutluluk özgürlük getirir! Mutlu olmak için özgürlüğe ihtiyacımız var mıdır? Kesinlikle hayır! Mutluluk sonsuza kadar sahip olmak üzere peşinden gidilip, yakalanıp, sopayla kafasına vurulup eve taşınmaz. Paranın mutluluğu satın alamayacağı sık sık belirtilir. Para size mutluluğu, artık bağımsızlığı satın alamadığı noktaya kadar "satın alabilir" ancak bağımsızlık dahi dış koşullara bağlı bir yanılsamadır. Çoğu başarılı insan, nereden bakılırsa bakılsın, sefalete ve depresyona herkes kadar yatkındır. Modern dünyaya ve antidepresan tüketimine bakıldığında servetin depresyona sebep olduğu sonucuna varabiliriz! İnsanlığın hali kısaca bir incelendiğinde bile mutluluğun amaç olmaktan ziyade seçim olduğu açığa çıkar. Gerçek zihinsel özgürlük ruh halinizi seçebilme gücüne erişmektir. Bildiğiniz tek mutluluk dış etkenlere bağlıysa şartların kölesi olmaya devam eder ve hiçbir zaman gerçekten mutlu olmazsınız.

Derinlerde bir yerde, kontrolünüz dışındaki koşullar değişse de mutlu olmayacağınızı bilerek mutluluk ve korku arasında gider gelirsiniz. Ne kadar üzücü bir duygusal kölelik ve zayıflık hali! Bu ilkel durumda bulunan basit bir hayvan manipülasyona açıktır.

Hayatın önünüze çıkardığı zorlukları hiçbir zaman kontrol edemeyecek olsanız da, hayvansal tepkilerinizi denetim altına alamasanız da; duygu durumunuz ve düşünce yapınız, *sizin seçiminizdir!*

Bu, insan bilincinin eşsiz hediyesidir. İnsan doğasının muazzam güzelliğidir. Sevme ve bağ kurma kapasitemizin, dolayısıyla da özgürlüğün temelidir. Mutlu olmak, kararınızı değiştirmek kadar basittir! Elbette bu da seçebileceğimiz ruh hallerinin çeşitliliğini anlatır.

Gerçek zihinsel özgürlükle kararlı, düşünceli, şefkatli, sabırlı, sevgi dolu olabiliriz; ancak tüm bunların gerisinde neden mükemmelen mutlu olmaktan daha azını seçelim ki? Bu kadar basit olduğu halde (hakikaten de bu kadar basittir) mutluluğun disiplini budur. Duygular hayatta kalma konusunda asli rol oynar.

Korku ve "savaş ya da kaç" tepkisi sayısız hayat kurtarmıştır fakat bu denli yerleşik tepkiler çoğunlukla evrimleşmiş beyinlerimizi ele geçirir ve bizi beyinlerimizi tam anlamıyla kullanmaktan alıkoyar. Akla yatkın korkular kaygıya ve güvensizliğe dönüşür. Hayal kırıklığı depresyona dönüşür. Husumet öfkeye ve nefrete dönüşür. Mutluluk disiplini; bu tepkilerle, bilinçli olarak hayatımızı nasıl yaşamayı seçtiğimizi birbirinden ayırmaktır. İyi yaşama pratiğidir. Bu şekilde güçlenmek bizi bireyler olarak ve bir tür olarak ilkel doğamızın geçmiş kabahatlerinden azat eder. İyi yaşamak yalnızca en iyi intikam değil,

almaya değer olan tek intikamdır! Mutluluk başarının nihai ölçütüdür. Gelgelelim korku, hayal kırıklığı ve husumet içinde kalmayı ve mutsuz olmayı seçerseniz... Mutsuz olursunuz.

Ölümden korkmaya programlıyızdır fakat ölümle mantıklı bir şekilde yüzleşmeyi tercih etmez miydiniz? Sakinlikle? Mutlulukla? Korku bizi yalnızca baskılamak isteyenlerin manipülasyonuna karşı savunmasız bırakmaz, aynı zamanda baskıcı olma yönünde aklımızı çeler.

Demokrasinin tahakkümü korku temelli baskıya en büyük katkıyı sunar. Her bir politikacının yükselişi "Üzerinde güç sahibi olmamı sağlarsan seni mutlu edebilir ve korkunu dindirebilirim." mesajının bir versiyonu üzerine kuruludur. Oy verirken liderleri kendimiz için seçmeyiz, lider (ve korku) seçimimizi başkalarına dayatmaya çalışırız. Bunun yerine kendi hayatlarımızın hâkimi olmanın peşinde olmalıyız. Duygusal olarak gerçekten özgür olan biri dışarıdan dayatılan bir otoriteye ihtiyaç duymaz. Devletçiliğin arkasındaki itici güç olan insanlar mutlu değillerdir, gerçekten mutlu insanlar da çok politik değillerdir. Özgürlük hareketi politik bir hareket değildir. Anti-politik bir harekettir! Gerçekten mutlu olan bir insan yanındaki insanların iyi taraflarını cezbedebilir, onlara barış ve ikna yoluyla karşılık verebilir, baskının yerine öz sahipliğe dayalı iradi ilişkileri ve öz yönetimi getirebilir. Özgür, güzel, bağımsız bir insan olarak kapasitesini bilen kişi hiçbir zaman "Peki ya insanlar hakkımda ne düşünür?" demeyecektir. Bulunduğu her durumda mutlu olabilen bir insan hiçbir zaman "Ya işimi kaybedersem?" demeyecektir. Öz disiplini bilen bir insan hiçbir zaman "Ya bu fedakârlık çok fazlaysa?" demeyecektir. Gerçekten mutlu bir insana kendi şefkati, "Sevincimi nasıl paylaşmam, zavallı bir zalimin diğerlerine baskı yapmanın bedbahtlığıyla yaşamaya devam etmesine nasıl izin veririm?" dedirtecektir. Yalnızca zihinsel bir köle baskıcılarından

nefret edecektir. Özgür bir zihin baskıcılarına acır, sevgi eksiği olanlarla sevincini paylaşmak ister. Baskıyla "savaşmamalı" veya hürriyet için "çırpınmamalı", bunun yerine zihinsel köleliğe yenik düşenleri güçlendirmeliyiz. Tahakküme karşı en büyük silah manipülasyona boyun eğmeyi reddeden bir zihindir.

Gerçek için savaşanlar, adaletin askerleri ve özgürlüğün savunucuları olmak istiyorsak, önce mutluluk disiplinine ve sevgiyle yaşamanın muazzam kapasitesine erişmeliyiz. Kendi zihninizin efendisi olun. Her zaman tutumunuzu kendiniz seçin. Yanınızdaki insanlara asla zorla veya baskıyla karşılık vermeyin. Mantıkla yaşamaya gayret edin. Hayatta olduğunuz için gülümseyin. Unutmayın, *mutluluk* en büyük başkaldırıdır.

Özgürlüğün Geleceği

I. ASİMPTOT[3]

Yaşamak için çok ilginç bir zamandayız. İnsanlık tarihinde kritik bir dönüm noktasına geliyoruz; eğer ki hâlihazırda sürecin içinde değilsek. Teknoloji daima bir büyüme eğrisini takip etmiştir. Bugün bulunduğumuz noktaya gelmek gelişimin kademeli olduğu milyonlarca yıl almış olabilir fakat şu anda gelişim hızla ivme kazanmaktadır. Üstel eğrilerin asla tam olarak yatay bir hâl almadığı doğrudur fakat insan ilerleyişinin eğrisi yatay olabileceği bir noktaya yaklaşmaktadır. Bu nokta ancak insanlığın asimptotu olarak tarif edilebilir ve neredeyse gelmek üzeredir.

Hayatlarımızın teknolojinin yönlendirebileceği her alanı o kadar hızla ivme kazanacak ki çizgilerin dikey olup olmadığını anlayamayacağız. Son birkaç milyon yıldır meydana gelen değişim yakında yıllık olarak meydana gelecek. Sonra da günlük olarak. Sonra da saatlik olarak. Sonra da asimptota değeceğiz. Teknoloji çoktan insanlık deneyimini radikal bir şekilde değiştirmiştir. Bu durumu hafife almaya meyilliyizdir fakat bugünkü hayatımızla bir önceki neslin hayatı arasında radikal bir fark vardır. Bir nesil sonrakilerin hayatları çok daha radikal bir fark gösterecektir.

Tüm teknolojik gelişmeler bir eğriye dayansa da, bunu şu an, bilgisayarların -belirgin bir üstel eğriyi takip eden- gelişiminin ardından görebiliyoruz. Genel üretime, beklenen yaşam süresine, ulaşım imkânlarına ve hayatımızın daha nice kritik alanına bu eğri yön vermektedir. Çok yakında bizden daha akıllı bilgisayarlarımız olacak! Kimileri şimdiden var olduğunu söyle-

3. Kavuşmaz. (ç.n.)

yecektir. İnsan varoluşunun bu yeni devri, muazzam olanakları ve güçlenme sürecini hayal edemeyeceğimiz şekillerde -bugün çoğu insanın nasıl güçsüzleştirildiklerini bile göremedikleri şekillerde- beraberinde getirmektedir. Devletler baskıcı sistemlerini kabullenmemize güvenirler fakat teknoloji hâlihazırda milyonlarcamızı daha etkili, iradi birliktelikler kurma yönünde güçlendirmektedir. Birini savaşa gidip de internette kolayca iletişim kurabileceği yabancıları öldürmeye nasıl ikna edeceksiniz? Ortalama bir insan sadece bir yıl çalışarak bir aileye ömür boyu bakabildiği takdirde birini zorunlu sosyal yardımın gerekli olduğuna nasıl ikna edeceksiniz? Biz insanlar, devletlerin varlığını gerektirdiği düşünülen her şeyi yapmanın barışçıl yollarını bir kez bulduktan sonra, birini güç kullanımıyla kontrol edilmeye nasıl ikna edeceksiniz? Teknoloji hâlihazırda pek çok yönden devletleri hükümsüz hale getirmektedir ancak bu süreç sıçrayışa geçmek üzeredir!

Yalnızca teknolojinin kullanılması bile otomatik olarak bireysel güçlenme sürecini beraberinde getirir ve bu da kaçınılmaz olarak daha fazla özgürlük getirecektir. Ne yazık ki devletler bunun her zaman farkında olmuşlar ve teknolojiyi kontrol etmenin peşinde olmuşlardır. Teknolojik imkânlarının bizden daima bir adım önde olmasını sağlamak için korkunç meblağlar harcamışlardır. Şayet teknolojiyi olması gerektiği gibi kullanırsak uzun vadede bu çabaları boşuna çıkabilir. Devletçiliği tamamen bertaraf etmeden asimptota ulaşırsak teknolojinin yıkıcı hedeflere yönelik kullanılması riskine girmiş oluruz. Hâlihazırda nükleer kıyametin gölgesinde yaşamaktayız ki daha bile tehlikeli teknolojiler ufukta görünmektedir. Tüm teknolojiler temelinde güçlendiricidir. Tek mesele, kimi ve hangi hedefleri güçlendirdiğidir. Kameraların fazlalığı, devletler onları vatandaşlarını gözetlemek için kullandıklarında korkutucudur fakat sorumlu tutabilmek için

yeni imkânlar sunduğunda ve gerçek suçluları durdurmak için kullanılabildiğinde heyecan vericidir. Bedenlerimizde kimlik çiplerinin olması, devletler bunları bizi izole etmek için kullanabildikleri takdirde korkutucudur fakat etrafımızdaki teknolojiyi daha iyi kontrol etmek üzere kullanıldığında güçlendiricidir. Beyinlerimizde bilgisayarların olması, devletin gizli servisleri düşüncelerimizi okuyabildiği takdirde korkutucudur fakat bunların bizi devletlere ihtiyaç duymayacak seviyede akıllı hale getirme potansiyeli de vardır!

Tüm bunlar çok heyecan verici gelse de çoğumuz bunları görecek kadar yaşamayacağız diye düşünebilirsiniz. Neyse ki tıbbi teknolojiye de, dolayısıyla beklenen yaşam süresine de bilgisayarların gücü yön vermektedir. Bugün genç ve sağlıklıysanız, yüz yaşına geldiğinizde muhtemelen yüz yaşındakilerin öldüğü tüm hastalıkların çaresini bulmuş olacağız! Belki de iki yüz yaşına geldiğinizde iki yüz yaşındakilerin öldüğü tüm hastalıkların çaresini bulmuş olacağız! İnsanın beklenen yaşam süresi teknolojik gelişmelerle aynı doğrultuda artmaktadır ve yaşlılığı tamamen yenmek için yalnızca yaşam süresinin her yıl bir yıldan daha fazla uzadığı noktaya kadar yaşamamız gerekecektir. Bu, sandığınızdan çok daha yakın bir zamanda olabilir! Bazı teknolojileri ufukta görebilmekte ve etkilerini tahmin edebilmekteyiz. Kripto para birimi veya diğer tek merkezden yönetilmeyen dijital paralar, devlet parasını piyasaya ayak uyduramaz hale getirecektir. Sürücüsüz arabaların eli kulağındadır fakat uçan uzaktan kumandalı taksilerin varlığı mümkün olduğunda kişisel ulaşım fikrindeki ilerlemelerle karşılaştırıldığında bu arabaların etkileri önemsiz kalacaktır. Belki de bir kablo üzerinde açılıp lüks kulübeler haline gelebilen, istediğimiz zaman çağırabileceğimiz küçük helikopterlerimiz olacaktır. Uzaktan kumandalı hava araçları, en azından devletler bunları öldürmek için

kullanmayı bırakıp yemek dağıtımı için kullanılmasına olanak verdikleri takdirde, şimdiden büyük bir potansiyele sahiptir. 3D baskı yakında evde karmaşık imalat yapılmasına olanak verecektir; yakında su, benzin, elektrik ve veriye sahip olduğumuz gibi bir dokunuşla metal ve plastiğe sahip olabiliriz. Moleküler 3D yazıcılar parmak uçlarımıza sığacak kadar küçük hale geldiğinde ve beyinlerimizdeki bilgisayarlarla kontrol edilebildiğinde neler yapabileceğimizi hayal edin!

Kişisel enerji bağımsızlığı artık kaçınılmaz görünmektedir. Arka bahçelerimizde uzay gemileri üretebildiğimiz zaman ne olacak?

İnsan deneyimi radikal bir biçimde değişmekteyken, görünüşe göre biz saçma sapan şeyler uğruna savaşıyoruz. Batan bir gemideki şezlongları yeniden düzenlemekle kalmıyor, insanları cankurtaran botlarından aşağı itiyoruz! Asimptota yaklaşırken teknolojinin verdiği gücü iyi yönde kullanmak için barış ve uyum içinde bir araya gelmemiz önemlidir. Farkındalığı, güçlenmeyi ve özgürlük mesajını yaymak kritik önem taşımaktadır. İnsanlığın kaderini değiştiremeyebiliriz, yine de bu güzel sürecin yalnızca içinde yer almaktansa onu şekillendirerek çok daha fazla keyfini çıkarmış olacağız.

II. İNTERNETİN ETKİSİ

İradeci [voluntarist] bir toplum yaratmamıza yardımcı olacak en önemli modern teknoloji olan internet hâlihazırda büyümektedir.

İnternet iletişim kurma, alışveriş yapma, bir yerden bir yere gitme ve araştırma şeklimizi ebediyen değiştirdiğinde pek çok insan bunu devrim niteliğinde diye tanımlamıştır ki öyledir ancak bu yalnızca başlangıçtır! İnternet hâlâ emekleme dönemindedir ve hızla evrilmektedir. Toplum onun etkilerini yeni yeni hissetmeye başlamaktadır. Devletler internetin tehlikesini anlamışlar ve onu kontrol etmek için türlü girişimlerde bulunmuşlardır. Bazı büyük devletler internetin etkisini dizginlemek için her yolu denemişlerdir fakat boşa kürek çekmektedirler. Yine de, bu çok güçlü aracın pozitif değişimin itici gücü olarak kullanılabilmesi için serbest bilgi akışının baskılanmasına yönelik her türlü girişime karşı uyanık olmamız gerekir. İnternet, doğrudan verimliliği artırma aracı olarak durdurulamaz bir güçtür.

Sınırsız erişime sahip olanlarımız, el altında bulunan bu bilgi zenginliğine sahip olmanın hayatı ne kadar kolaylaştırdığını ve pek çok yönden daha verimli hale getirdiğini hafife alırlar. İnternete bağlanan akıllı telefonlar sayesinde artık "olguları tartışmak" zorunda olmadığımız için sohbetlerimiz bile daha verimli hale gelmiştir. Karşılaştırmalı alışveriş kâr marjlarını düşürmüş ve piyasayı çok daha rekabete dayalı bir hale getirmiştir. Biri bir sorunun çözümünü bulduğunda, bu neredeyse anında tüm dünyada paylaşılabilmektedir. İnternetin yarattığı küresel bağlantı şimdiden bizi sömürmelerini zorlaştırmaktadır. Savaşlar her zaman yalanlar

üzerine kuruludur; devletler hâlâ yalan söyleyebilmekte ve söylemekte olsalar da işleri çok daha zorlaşmıştır. Devletlerin, devlet okulu diye bilinen endoktrinasyon merkezlerinde akıllı telefonu olan çocuklar öğretmenlerine anında itiraz edebilmektedirler. İnternete erişimi olan çoğu çocuk devlet yerine internete başvurarak çok daha fazlasını öğrenebileceğinin hâlihazırda farkındadır. İnternet milliyetçiliğin çöküşüne yol açmaktadır. Devletler yaşadığımız yerle gurur duyma eğilimimizden faydalanmışlar ve halklarını kendi ülkelerinin her konuda en iyi olduğuna ve bunun devlet sayesinde olduğuna inandırmışlardır.

Devletler olguların iyi bir hikâyenin önüne geçmesine asla izin vermezler, ne var ki internet milli gururun etkisini azaltan, inkâr edilemez olguları bir şekilde konuşmaların içine sokmaktadır. Akıllı telefonu olan herkesin kayıt alabileceği, politikacıların yalan söyleyip söylemediklerini kontrol edebileceği, sonra da bulduklarını dünyayla paylaşabileceği olgusu hükmetmeyi çok daha zor hale getirmiştir. Önceden yalan söylemeleri ve bunun yanlarına kalması çok kolaydı ancak internet çağında değil! Devletler konuşulanları kontrol etmek için medyayı kontrol altında tutmalarına güvenmişlerdir. Bu da olguları bizden uzak tutmaktan, kontrol edemeyecekleri haberleri çarpıtmaya kadar her şeyi içerir. İnternet çağında konuşulanların kontrolü tek merkezde değildir. Anlatacak bir hikâyesi veya paylaşacağı olgular olan herkes internete girebilir ve resmi söylemlerin doğruluğunu tartışabilir. İnternetin faydasını en üst seviyeye çıkarmak için bağımsız medyanın desteklenmesi önemlidir. Konuşulanların merkezden kontrolü de sosyal ağlardaki paylaşım fenomeniyle hızla sarsılmaktadır. Artık hangi bilginin önemli olduğuna merkezi bir otorite karar vermemektedir. Bu yalnızca değerleri ve bakış açılarını paylaşmanın yeni bir yolu değil, yeni bir duruma uygunluk filtresidir. Pek çok büyük devlet interneti kontrol etmek istemiştir zira artık fayda-

larının farkında olduğumuzdan interneti tamamen kapatmaları imkânsızdır. Daima ellerinden geldiğince kontrol altında tutacaklardır ve bu konuda gayet etkilidirler zira dağıtım merkezleri aracılığıyla interneti kontrol edebilirler. Yakında bu tür kontroller işe yaramayacaktır zira internet tek merkezden yönetilebilir hale gelmeyecektir, yine de devletler konuşmalara pek çok farklı yoldan sızabilmektedirler. İnternetin en değerli özelliklerinden biri herkese açık yorum bölümlerinde geniş çapta bir tepkiyi yakalayabilmesidir. Devletler, örneğin devletin yeni yaptığı bir şeye herkesin bayıldığını zannetmemizi sağlamak için, birden fazla sahte kimlikle tüm gün bilgisayarların başında oturan kişiler çalıştırırlar. Devletler bir ordu spam (yığın mesaj) gönderici çalıştırmak için gereken parayı çalmakta sorun yaşamazlar, bazı devletler bir kişinin bir konuşmayı birden çok sahte profille doldurabilmesi için "çorap kukla" yazılımına yatırım yapmışlardır. Bunu herhangi bir düzeyde kullanmak sahtekârlıktır fakat onları birinci sıraya koymamız gerekecek denli sahtekâr olduklarından devletlerin bu teknolojiyle ilgileniyor olmaları akla yatkındır. İnternet evrilmeye devam ettikçe çorap kuklalar aradan çıkarılabilir ancak konuşulanların doğruluğuna değer verenler bir miktar uyanık olmadan bu gerçekleşmeyecektir.

İnternetin bazen kötü, genele bakıldığındaysa çoğu zaman iyi bir durum olan anonimliği "gerçek hayatta" söylemekten korkabileceğimiz şeyleri söylememize olanak verir. Bunun iyileştirici etkisi küçümsenemez zira milyonlar internet yokken varlıkları imkânsız olan destek topluluklarının faydasını görmüştür. Hayal edemediğimiz veya cezalandırılma korkusuyla dillendiremediğimiz yollardan statükoya meydan okuyabiliriz. Bu bize bilginin daha bilinçli tüketicileri olmak için ilham vermelidir. Devletler düzenbazlıklarını sürdürmek için yalanlara ve aldatmacaya güvenirler, gelgelelim artık "gerçek tuşu" parmaklarımızın ucundadır!

III. PARADİGMANIN DEĞİŞİMİ

Toplumsal örgütlenmenin şu anki küresel paradigması devletçiliktir. Devletçilik merkezi bir otoriteye, güç kullanımıyla yönetime ve topluluğa veya egemen sınıfa itaatkâr bir şekilde hizmet etmeye dayalıdır. Biz insan haklarına, şiddetsizliğe ve öz sahipliğe dayanan yeni bir özgürlük paradigmasının bilincine vardıkça devletçilik sonuna yaklaşmaktadır.

Devletçilik paradigmasından özgürlük paradigmasına bu geçiş, insanlık tarihindeki en önemli paradigma değişimidir. Böyle heyecan verici bir zamanda yaşadığımız için çok şanslıyız.

Devletçilik paradigması şiddet, acı, sömürü ve potansiyelin baskılanmasıyla sonuçlandığından; özgürlük paradigması refahı, mutluluğu, uyumu ve insan deneyiminin yeni bir evresini getirecektir. Bundan önce benzer dönüm noktaları olmuştur. Ateşi nasıl kullanacağımızı öğrenmek hayatlarımızı sonsuza kadar değiştirmiştir. Karmaşık dillerin artması toplumun varlığını mümkün kılmıştır. Tarımda ustalaşılması büyük bir dönüm noktasıdır. Endüstri devrimi bu skalaya konabilir. Belki de günlük yaşantımızda bilgisayarların ve internet erişiminin yükselişi bir dönüm noktasıdır; sonraki bin yıl içerisinde geriye dönüp bakıldığında insan deneyiminde bir başka asli bir değişim olarak görülebilir. Ne var ki, paradigmanın özgürlük yönünde değişmesinde kökten farklı olan bir şey vardır zira kullanılmamış potansiyelimizin çok daha fazlasının farkına varılması için temel oluşturur. Paradigma değişiminin gerçekleşmesi için bunun insanların kritik bir çoğunluğu tarafından benimsenmesi gerekir.

Yalnızca kurumların sürdürülebilir olmaması yüzünden değil, aynı zamanda ayaklandığımız ve haklarımızı talep ettiğimiz için devletçiliğin savunulamaz olacağı taşma noktasına hızla yaklaşmaktayız. Bu sadece bir eğitim süreci değil, aynı zamanda bir esinlenme sürecidir. Bazıları geçişten korktukları için özgür olduklarında daha iyi olacaklarını bilmelerine rağmen kendi köleliklerine mantıklı sebepler göstereceklerdir. Öz yönetim en baştan benimsenip talep edilmediği takdirde düşmekte olan devletler yardımcı olmayacaktır.

Geçiş; özgür, güzel, bağımsız bir insan olmanın ne demek olduğuna dair daha derin bir anlayış gerektirir. Bu paradigma değişimi toplumu nasıl şekillendirecektir? Kademeli olarak ortadan kaldırılmasını mı talep etmeliyiz? Mevcut sistemden kazancı olanlar tazmin edilmeli midir? Bir miktar adaletsizliğe müsamaha gösterirken bir miktar da adalet mi istemeliyiz? Adaletsizliğin azaltılmasını çekinerek istemek, adaletsizliğin devamını istemektir. Devletlerin mümkün olan en barışçıl şekilde parçalanması emek isteyecektir ancak mutlak özgürlükten daha azını talep etmemeliyiz. Paradigma değişimi tamamlandığında devletlerin gerekli olduğunu ileri sürmek, dünyanın düz ve evrenin merkezi olduğunu ileri sürmek kadar gülünç olacaktır. Tüm bu değişimler gerçekleşmelerinin öncesinde çılgınca ve kuşkulu görünebilir ancak sonrasında kaçınılmaz oldukları görülecektir. Mevcut eğilimler devletin olmadığı barışçıl, iradi bir dünya yaratmanın zaten kaderimizde olduğuna işaret etmektedir.

IV. EĞİTİM, AKTİVİZM VE AGORİZM

Özgür bir topluma ulaşmak ciddi ölçüde eğitim gerektirir. Mevcut devletçi paradigma devletin ulaşabildiği her zihne sokulmuştur zira insanlar sömürülmelerinin gerekli olduğuna inandıklarında sömürülmeleri çok daha kolaydır. Özgürlük mesajını duymaya hazır ve hevesli olan çok sayıda insan vardır fakat diğerlerinin adeta bir sersemlik halinden uyandırılmak için yakalarından silkelenmeye ihtiyaçları vardır. Perde arkasında olanlara şöyle bir göz atmaları sağlandığında hevesle öz öğretim yolunu izleyecek olanlar vardır. Cesaretlendirilmeye ve yardıma ihtiyacı olanlar vardır. Adeta bir cankurtaran yeleğiyle karıştırmışçasına devletçiliğe sarılanlar içinse onları yanılgılarından ayıracak olan aktivizmdir.

Diğerlerini eğitmek kendinizi eğitmekle başlar. Özgürlük savunucuları olmak için akademik uzmanlar olmamız gerekmez yalnız mesaja tamamen vakıf olmanın faydası olur. Devletçiliğin etrafımızdakileri nasıl etkilediğine dair kapsamlı bir anlayışımızın olmasının faydası olur. Bu yalnızca araştırmak değil, özgürlüğü artırmanın topluma en uygun, doğrudan, somut faydalarını ifade etmek için dinlemek ve gözlemlemektir.

Devletlerin yıkıcı akıbetlerini anlamak için ekonomiyi araştırmanın önemini azımsamayın. Ekonominin ilkelerini var olan ihtiyaçlarla bağdaştırmaya hazır olun. Bedenlerimize neyi aldığımız kadar zihinlerimize neyi aldığımız konusunda da özenli olmamız gerekir. Özgürlük adına verilen eğitim pek çok biçimde olabilir. Bu bazen sohbet esnasında bir fikri paylaşmak veya internette önemli bir haberi paylaşmak kadar basittir. Bu tür çabalarla tat-

min oluyorsak işi basit seviyede tutmanın yanlış bir tarafı yoktur! Hatta birebir sohbet çoğu kez birinin düşünme şeklini değiştirme konusunda en önemli etkendir. Elbette el ilanı dağıtmak, blog tutmak, kitap yazmak, sanat yapmak, etkinlik düzenlemek, siyasi makam adaylığının belli unsurları, konuşma yapmak, bir megafon veya pankartla bir sokak köşesinde durmak, mektup yazmak, imza toplamak, graffiti yapmak, afiş asmak, medya üretimi, tebeşirle yazmak, gökyüzüne yazmak, bina önlerinde eylem yapmak, protesto etmek veya bir sohbete vesile olması için bir rozet takmak da eğitime dâhildir.

Özgürlüğü savunurken veya etrafımızdakileri eğitirken temel ilkelere bağlı kalmak önemlidir. Devletin sınırlandırılması fantezisini savunuyorsak, hiç olmazsa adaletsizliğin sınırlandırılmasını savunuyoruzdur ki bu da yine adaletsizliği desteklemektir. Yakınımızdaki insanlarla bu meseleleri tartışırken izlenebilecek bir yaklaşım da devlet şiddetini kişiselleştirmektir. Şiddete bireysel olarak dâhil oldukları pozisyonu ortaya koyabilirsek insanların savundukları şeyin ahlaksızlığını anlamalarına yardımcı oluruz.

Devleti her savunduklarında, aynı fikirde olmadığımız için bize bir tür şiddet uygulanmasını ima ediyor olurlar. Tüm eğitimler bir aktivizm biçimidir çünkü statükoyu değiştirmenin peşindedir. Bir anlamda, kasıtlı her hareket bir aktivizm biçimidir ancak bu kullanışlı olmayacak denli geniş bir tanımdır. Aktivizm, eğitilmeyi hiçbir zaman kendiliğinden istemeyecek olanları eğitmeleri için insanların dikkatini çekmenin çok etkili bir yolu olabilir. Sokak tiyatrosu, protestolar ve sivil itaatsizlik bu etkiye sahiptir. Geniş çapta itaatsizlik, boykotlar, kolluk kuvvetlerine doğrudan müdahale, vergi direnişi, toprağa el koyma, ticari kısıtlamaları göz ardı etme, grev yapma, hatta devletin unsurlarını büsbütün reddetme gibi daha doğrudan eylemler anında değişim yaratabilir. Körü körüne itaat düşüncesiz ve pervasızdır fakat itaatsizlik düşünceli ve

kastidir. İtaatsizlik medenidir. İtaat medeni değildir. Bir iradi toplum idealinden bahsetmek kolaydır ancak onu gerçekte yaratmak çaba ister. Neyse ki bu, günlük yaşantımızda etrafımızda hâlihazırda gerçekleşmektedir.

Bugün insanlara silah doğrulttunuz mu veya onları şiddet kullanmakla tehdit ettiniz mi, yoksa yalnızca baskının olmadığı etkileşimlere mi girdiniz? Zor kullanmanın, şiddetin ve baskının olmadığı bir ilişki kurduğumuz her an daha özgür bir dünyanın kurulmasına yardımcı olmaktayız. Bu ilişkiler kasten devletin vergilendirme, yasama veya diğer kontrol araçları aracılığıyla şiddeti araya sokma yetisinin dışında yürüttüğümüzde agorizmi uygulamaya geçirmiş oluruz. Agorizm terimi Antik Yunan'da açık pazar yeri için kullanılan "agora" kelimesinden gelir. Devletler agorist faaliyeti "karaborsa" diye adlandırarak şeytanlaştırmaya çalışırlar ancak bunun tek sebebi alışverişlerimizin baskının hüküm sürdüğü, kontrol edebildikleri ve vergilendirebildikleri "beyaz piyasalarında" gerçekleşmesini istemeleridir. Agorizmi uygulamaya geçirmek, onun somut faydalarını görebilen herkese kolay gelir.

Agorizm, iradi bir topluma ulaşma yolunda devlete olan bağımlılığımızdan kurtulmamızı sağlayacak ekonomik yapıları inşa etmek için asli olacaktır. Daha çarpıcı olan aktivizm cezbedici gelse de, en yakınımızdakilere ve topluluğumuzdakilere ulaşmak en önemlisidir. İnsanların devleti ve onun sömürüsünden nasıl kaçınacaklarını anlamalarına yardımcı olun. Kendi topluluğunuzda kendiniz inşa ederek daha özgür bir toplum yaratmaya başlayın. Arkadaşlarınızı ve ailenizi size karşı devleti desteklememeye ikna edemezseniz, aktivistliğiniz başınızı derde sokarsa sizi asla desteklemeyebilecek olanları uyandırmaya çalışmak hiçbir işinize yaramaz.

Özgürlük mesajını değerli buluyorsanız onu bir hediye olarak paylaşın. Daha fazla hediye edilmesi ancak değerini artırır.

V. YERELLEŞME

İradeci bir topluma ulaşmanın kaderimizde olduğunu düşünürsek, devletçiliğin sona erebileceği yalnızca iki yol vardır: Şiddetli bir çöküş ya da barışçıl bir geçiş. Mevcut devlet sistemlerinin sürdürülemeyeceği açıktır. Sorunlarımızla ilgilenmeye başlamaz ve onları karşımıza almazsak tam da pek çoğumuzun bağımlı olduğu sistemlerin ani çöküşüne doğru ilerleriz. Bir tuşa basıp tüm dünyadaki baskıyı anında sona erdirebilsek güzel olurdu, ne var ki böyle bir tuş mevcut değildir.

Bu tuşa basmak dünyayı kesinlikle daha iyi bir yer yapacak olsa da beklenmedik akıbetleri de olurdu. Düşünce evrimi olmadan devrim olan yerde bir iktidar boşluğu oluşur. İstikrarsızlığa yol açmak yerine bu boşluğu doldurmak için öz yönetimi teşvik etmeliyiz ki devletlerin olmadığı bir dünyaya barışçıl, düzenli bir şekilde geçebilelim. Bunu yapmanın yolu yerelleşmedir. Yerelleşme, tüm örgütlü baskıyı bertaraf etmek ve öz sahiplik ve evrensel şiddetsizlik üzerine kurulu iradi bir toplum inşa etmek amacıyla öncelikle yerel topluluklara gücünü geri vererek devletleri tepeden aşağıya doğru parçalarına ayırmaktır. Birçok yerde devletler bunu başarmak için var olan alt bölümleriyle ve seçim süreciyle mevcut en iyi imkânları sağlarlar. Merkezi devletler tamamen devrildiğinde bazı yerlerde yerelleşme çok etkili olacaktır fakat yerelleşme, yerine yenisinin konmaması için herhangi bir merkezi devletin açık bir şekilde reddedilmesiyle hayata geçirilmelidir. Yerelleşme, özgürlüğü pek de desteklemeyen, yalnızca nasıl yönetilecekleri üzerinde daha fazla söz sahibi olmak isteyen

insanlara cazip gelir. Yönetim ne kadar yerel olursa bireyin sesi o kadar yer bulur. Bugün çoğu devlet yönetiminin altında, sağlam demokrasilere sahip olanlarda bile, oy veren bireyler genelde önemsiz bir etkileri olduğunu bilirler. Yerelleşme için küresel bir çağrı, küresel yönetim isteyenler haricindeki insanları bir araya getirecektir. Yerelleşmenin evrensel bir cazibesi olan, pek çok doğrudan, somut faydası vardır. Nispeten küçük yerel yönetimlerin savaş çıkarma ihtimali daha düşüktür.

Toplumsal kontrol politikaları, yerel kültürleri uzaktaki bir başkenttekilerin bildirilerinden daha çok yansıtacaktır. Doğal kaynaklar, çok uzaktan kontrol edilen şirketlerdense yerel topluluklara hizmet etmesi için kullanılacaktır. Büyük merkezi yönetimler serveti birkaç kişinin elinde toplamak için muazzam araçlardır ve kolluk kuvvetleri bunun böyle devam etmesini sağlamak için para alırlar. Yerelleşme topluluklara, adaletsiz bir şekilde elde edilmiş mülkün iadesini talep etme ve hak sahiplerine geri verilmesi mümkün değilse daha yaygın bir şekilde kullanılabilecek hale getirme fırsatı verir. Bu bilhassa haczedilmiş topraklar için önemlidir ancak onlar da ev yapmaya veya başka üretim amaçlarıyla kullanılmaya müsait hale getirilebilir. Yerelleşmenin alternatifi her santim için, her yasa için tek tek savaşmaktır. Bu stratejiyi benimsersek, politikacılar bir yandan söz konusu politik sürece dâhil olduğumuz için kafamızı okşarlarken diğer yandan bize gülerek arkamızdan iş çevirmek suretiyle bir kilometre daha alırlar, biz de toprak kaybetmeye devam ederiz. Devletlerden özgürlük dilenerek özgür bir topluma ulaşamayız. Bunu topluluklarımıza güçlerinin derhal geri verilmesini talep ederek yapabiliriz. Bu stratejiyi benimseyen ilk bölgeler dünyayı özgürlüğe götürecektir. En refah ve en güvenli yerler onlar olacaktır.

Gücün bir yerde toplanması eğiliminin bir an önce tersine çevrilmesi son derece önemlidir. Ne kadar beklersek o kadar zor-

laşacaktır. Yerelleşme kendimizi devletlere daha az bağımlı hale getirmek için topluluklarımızı inşa etmek ve kuruluşları oluşturmak suretiyle yerelciliğin uygulanmasıyla başlar. Yerelleşmenin kaçınılmaz olduğunu dahi söyleyebiliriz, mesele nasıl olacağıdır. Sorunları görmezden gelirsek, arkamıza yaslanıp çöküşü bekleyebilir ve devletlerimizin güce sarılırken bizi şiddetli yok oluş sancılarının dışında tutmalarını umabiliriz. Bu sorunları karşımıza alırsak doğrudan olumlu sonuçlar getirecek olan barışçıl bir geçişe başlayabiliriz.

Bazılarının savunduğu üzere dünya genelinde protestoculara karşı ciddi önlemlerin alınması devletlerin şimdiden kontrolü kaybetmekte olduklarının bir göstergesi olduğuna göre geçiş büyük ihtimalle bu ikisinin karışımı olacaktır. Yerelciliği ne kadar yakın bir zamanda benimsersek o kadar yakın bir zamanda bu şiddete ve devletçiliğin tüm şiddetine son verebiliriz.

VI. BU BİR DEVRİM Mİ?

Devletin gerçek yüzünü gördüğümüzde, nispeten hızlı bir değişim olan devrim çağrısında bulunma isteği duyarız. Gerçekten özgür bir topluma geçiş bir gecede olmayacaktır, olmamalıdır da. Şüphesiz ki bu bir devrim süreci değil, evrim sürecidir. Geçmişte gördüğümüz üzere paradigmada değişim olmadığında devrimler aynı durumun devam etmesiyle sonuç vermiştir. Bazı yerlerde devrimler gereklidir. Umarız ki bu devrimler karmaşadan, şiddetten ve yeni devletlerin oluşumundan kaçınmak için yeterli bilgelikle desteklenecektir. Özgürlük mesajının ana fikri yalnızca devletleri ortadan kaldırmak değil, yönetilmeye gösterilen müsamahayı tümüyle ortadan kaldırmaktır. Bilginin ilerleyiş hızının süratle ivme kazandığı düşünüldüğünde devletçi paradigmadan geçiş nispeten hızlı olabilir ancak yeni bir toplum yaratmak yıllar alacaktır; eğer ki onyıllar, hatta yüzyıllar almayacaksa... Geçiş yumuşak olmayacaktır. Dünyanın her yanında devletler ayaklanmaları hâlihazırda şiddetli bir biçimde bastırmakta, kritik bilgileri sansürlemekte ve aktivistleri hapsederek susturmaktadır. Bazı yerlerde geçiş diğerlerinden daha sert olacaktır. Bazı yerlerde diğerlerinden daha hızlı olacaktır. Başka bölgelerdeki insanların özgürlük mesajını benimsemenin faydasını nasıl gördüklerine şahit olduğumuzda bunun dalga dalga büyüyen bir etkisi olacaktır. Bu küresel süreç içerisinde devrimler olabilir fakat sürecin kendisi herhangi bir devrimden çok daha muazzamdır. Özgür bir topluma geçiş kritik bir insan kitlesi tarafından bilinçli olarak başlatıldığında, devrim olarak

adlandırılabilecek herhangi bir şeyden daha büyük bir evrimsel dönüm noktası olacaktır. Şüphesiz, bir tür olarak hâlihazırda başardığımızdan çok daha fazlasını yapma yetisine sahibiz ancak potansiyelimize ulaşmak için düşünce yapısında çarpıcı bir değişim olması gerekir. Yapmaya değer tek devrim, paradigmada kökten bir değişimle yapılacak olandır. Yeni paradigma evrensel şiddetsizliği, dolayısıyla devletlerin ortadan kaldırılmasını talep edecektir. Bunu içermeyen herhangi bir paradigma devlet gücünün nasıl ya da kime karşı kullanılacağı üzerinden yeni bir anlaşmazlıkla sonuçlanacaktır.

Özgürlüğü anlamak, daha az şiddeti ve baskıyı tercih etmekten fazlasına yol açar ve mutlak ilkeler üzerine kurulu bir adalet tutkusu yaratır. Her bir özgürlük ihlalini reddetmediğimiz takdirde özgürlüğün gereksiz olduğunu ve rahatı yerinde köleler olarak yaşamayı tercih edeceğimizi itiraf etsek de olur. Özgürlük mesajı sizde bir adalet tutkusu uyandırdıysa ve dünyaya bakışınızı değiştirdiyse, bu sizin kişisel devriminizdir. Bu mesajı paylaşmazsanız, bu devrim de sizinle birlikte ölür. Özgürlük mesajı, hayatın kendisi dışında verebileceğiniz en büyük hediyedir ve her paylaştığınızda daha da güçlenir. Şu ana kadar bir cehalet, hüsran ve duygusal kölelik içinde yaşamışken özgürlük mesajını benimsemeniz yepyeni bir hayatın başlangıcı olacaktır. Üstelik bu başlangıç tam da bu andır. Yapmanız gerekeni biliyorsunuz.

Liberteryen bir aktivist olarak yaptığı eylemler nedeniyle birçok kez tutuklanan, evinde arama yapılan, hatta cezalandırılan Adam Kokesh'in elinizdeki kitabı, verdiği mücadelenin temel felsefesini açıklamaktadır. Kitabın hemen hemen her satırında, Adam Kokesh'in mevcut düzene olan karşıtlığını, buna karşı bir şeyler yapma ve insanlara anlatma isteğini hissetmek mümkündür.

Adam Kokesh'in devletin işleyişine dair tespitleri, temel liberteryen fikirlerle aynı paraleldedir. Bu yüzden liberteryen okumalar yapan biri için pek de yabancı değildir. Ancak özellikle günümüzde kâğıt üzerinde kalan bu düşünceleri, Adam Kokesh gibi heyecanla ve aktivizm yöntemiyle de savunan birinden okumak, okuyucuya apayrı bir bakış açısı kazandıracaktır.

Liber liberplus.com.tr

Tavsiye Edilen Satış Fiyatı
14.00 TL

Liberteryen bir aktivist olarak yaptığı eylemler nedeniyle birçok kez tutuklanan, evinde arama yapılan, hatta cezalandırılan Adam Kokesh'in elinizdeki kitabı, verdiği mücadelenin temel felsefesini açıklamaktadır. Kitabın hemen hemen her satırında, Adam Kokesh'in mevcut düzene olan karşıtlığını, buna karşı bir şeyler yapma ve insanlara anlatma isteğini hissetmek mümkündür.

Adam Kokesh'in devletin işleyişine dair tespitleri, temel liberteryen fikirlerle aynı paraleldedir. Bu yüzden liberteryen okumalar yapan biri için pek de yabancı değildir. Ancak özellikle günümüzde kâğıt üzerinde kalan bu düşünceleri, Adam Kokesh gibi heyecanla ve aktivizm yöntemiyle de savunan birinden okumak, okuyucuya apayrı bir bakış açısı kazandıracaktır.

Liber+ | liberplus.com.tr

Tavsiye Edilen
Satış Fiyatı
14.00 TL